ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
4. 5. 1984 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 25 ДИН
БРОЈ 1688

НИЛ –
РЕКА ЖИВОТА

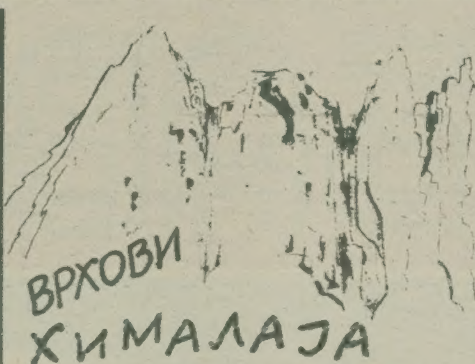
Веровали или не!

БАНДА РЕЧНИХ ПИРАТА

КОЈА ЈЕ У 19. ВЕКУ ХАРАЛА ЊУЈОРШКИМ ИСТ РИВЕРОМ, ЧЕСТО ЈЕ ДОЛАЗИЛА У СУКОБ С ПОЛИЦИЈОМ. АЛИ, БИЛИ СУ ТАКО УВЕРЉИВИ КАД БИ ПРЕПРЕЧИЛИ НЕКУ УЛИЦУ РАДИ ПЉАЧКЕ БРОДА, ДА ЈЕ ЈЕДНОМ НЕКИ ПОЛИЦАЈАЦ, МИСЛЕЋИ ДА ЈЕ ТО ГРУПА РАДНИКА, САМ ОБУСТАВИО САОБРАЋАЈ.

7-29

ВРХОВИ ХИМАЛАЈА

КОЈИ ПРЕЛАЗЕ И 8000 МЕТАРА НАДМОРСКЕ ВИСИНЕ, ГРАЂЕНИ СУ ОД МОРСКОГ КРЕЧЊАКА НАСТАЛОГ ОД ШКОЉКИ И ЉУШТУРА МОРСКИХ ЖИВОТИЊА.

ИЗ ЛОНГ БИЧА, КАЛИФОРНИЈА, РОЂЕН ЈЕ 8 МАРТА 1982. ГОДИНЕ. БИО ЈЕ ТЕЖАК СВЕГА 390 ГРАМА А ДУГАЧАК 27 ЦЕНТИМЕТАРА.

ТВОРАЦ ЈЕДНОГ КАТАНЦА СА ШИФРОМ

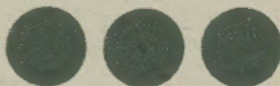

ПУНЕ 64 ГОДИНЕ НУДИО ЈЕ НАГРАДУ ОД 1000 ДОЛАРА ОНОМЕ КО БИ УСПЕО ДА ГА ОТВОРИ БЕЗ КЉУЧА. НАЈЗАД ЈЕ ТО ПОШЛО ЗА РУКОМ АМЕРИКАНЦУ А.Ц. ХАБСУ, КОЈИ ЈЕ ЗА ТО УТРОШИО 51 ЧАС.

Надгробни споменик

у Хартсдејлу, на гробљу паса, израђен је у облику кућице за псе.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

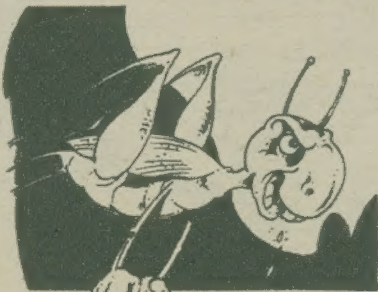

● ● ● у земљи пингвина на Пунта Томбо, у Аргентини, живи колонија која броји између три и пет милиона ових птица.

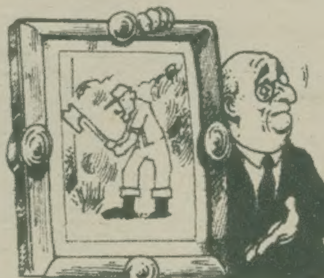
● ● ● седамдесетогодишњи Кинез Хе Гуангвај из једног места у покрајини Хенан за свог живота уловио је 230 леопарда, седам тигрова, седамсто дивљих свиња и осамсто вукова. То можда не би било некакво чудо ако се не зна да овај старац искључиво лови голим рукама.

● ● ● у првој половини 14. века на Европу су се сручила огромна јата скакаваца и опустошила велике површине плодног земљишта. Тиме је Европа била осуђена на гладовање које је трајало читавих једанаест година.

● ● ● слика Пола Гогена с називом „Човек са секиром" недавно је продата на једној њујоршкој аукцији за суму од шест милиона долара. То је засад највиша цена понуђена за једну модерну слику.

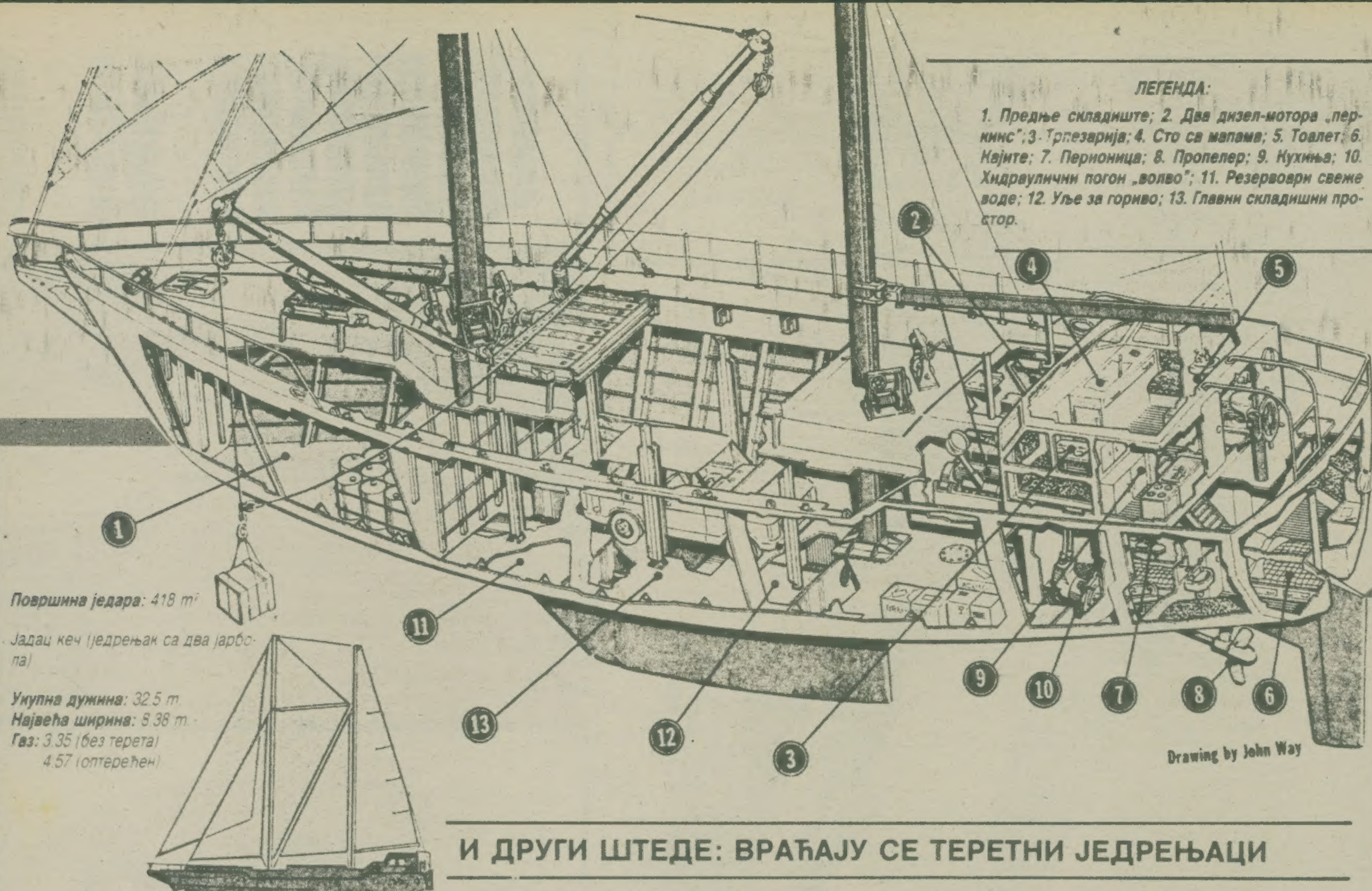
● ● ● за само 70 година број становника Непала повећао се са 5,6 милиона на преко 15 милиона. Према неким предвиђањима ова земља ће крајем века бити једна од најгушће насељених са око 25 милиона становника.

● ● ● Мирјана и Саво Милошевић из Новог Сада већ годинама се баве узгајањем канаринаца. Ове године свог љубимца, црвенооког канаринца златносребрног перја, одвели су на светски шампионат птица који је одржан у немачком граду Пирмасенсу. На изложби је било 12 240 птица а од овог броја једна трећина били су канаринци. „Нашег представника" из Новог Сада судије су прогласиле за првака света у класи канаринаца.

● ● ● десетогодишњи Американац Кен Вит проглашен је за „краља" билијара у Сједињеним Државама. Кен је почео да игра билијар када му је било само осамнаест месеци, а данас је постао такав мајстор да за једно вече приказивања своје игре наплаћује око седамсто долара.

И ДРУГИ ШТЕДЕ: ВРАЋАЈУ СЕ ТЕРЕТНИ ЈЕДРЕЊАЦИ

КЛИПЕР ЗВАНИ ЈАДАЦ

Из енглеске луке Плимут испловиће ових дана теретни клипер, први за последњих четрдесет година који ће саобраћати Атлантским океаном. Џеф Ален, човек који је у њега уложио двеста хиљада фунти (четрдесет милиона нових динара), израчунао је да ће овај једрењак на сваком повратном путовању између Британије и Кариба уштедети на гориву око једанаест хиљада фунти стерлинга. Предвиђено је осам путовања годишње и, уколико први клипер буде имао успеха, биће саграђена још три.

Џеф Ален, градитељ Дејв Томас и чувени стручњак за јахте Хју Велбурн намерно су избегли погодности опреме које данас нуди високоразвијена технологија, на пример једра која контролише компјутер, сматрајући да нема никаквог смисла саградити технолошко чудо које није исплативо. Ако клипер оправда наде, односно буде комерцијалан, лако ће му се додати мало технолошке „козметике", сматрају они.

– Потребно је вратити се у прошлост да би се поново стекло искуство и вештина управљања великим једрењацима. Наш има најмању исплативу величину јер на њему учимо – каже Џеф Ален.

Клипер, назван „јадац" због облика јарбола који контролише главно једро, дугачак је око тридесет два и по метра, има челично корито од око тридесет метара и једра укупне површине четири стотине осамнаест квадратних метара.

– Направили смо комбинацију обичног теретног трупа и најфинијих једара, јарбола и ужади какви се стављају на јахте. Једра су од полиестера који је мање романтичан, али далеко јачи од лана и памука с некадашњих клипера какви се могу видети на старим сликама. Платнена једра су део британског поморског наслеђа, али нису добра јер се истежу. За јак ветар потребно је да једра буду што равнија. На старим једрењацима што је ветар био јачи једра су била „пунија". Данас то можемо да избегнемо и пловидба је ефикаснија – кажу творци новог клипера.

Осим материјала и једара модерни једрењак позајмио је од океанских јахти и кобилицу. Искуство с јахтама је показало да кобилица омогућава једрење уз ветар што код старих једрењака није било изводљиво већ су морали да се изводе сложени маневри.

Томас и Велбурн кажу да ће нови клипер моћи да једри по сваком времену просечном брзином од осам до девет чворова док ће му максимална брзина бити петнаест или шеснаест чворова. Уштедеће се и на посади: шест људи биће сасвим довољно док су стари клипери имали петнаест до двадесет морнара само за послове око једара!

За разлику од већине модерних бродова који радије превозе тежак терет мање запремине клипер ће транспортовати лакши терет, за почетак лендровере, апарате за домаћинство и пиће. Лак товар му омогућује најекономичнију пловидбу и зато власник Џеф Ален каже:

– Био бих најсрећнији кад би се појавио неко са товаром лоптица за пинг-понг.

Б. Д.

НАЈСАВРШЕНИЈИ ЈЕДРЕЊАЦИ

Клипери су били велики дрвени једрењаци 19. века, најбољи и најбржи у историји поморства. После 1830. године тако се звало више врста бродова, али су прави клипери само они који су превозили чај из Кине у Велику Британију између 1845. и 1875. године кад су их из употребе истиснули пароброди.

Путовања из Кине у Британију била су увек оштре утрке с великим наградама за победнике. Такмичења су због тога била веома узбудљива, а положаје чувених клипера на океану пратиле су све светске новине. Најчувенија регата одржана је 1866. године када су „Ерујел" и „Тепинг" једрили целим путем из Кине у Енглеску готово један крај другога. У Ламанш су стигли бок уз бок, а у Темзу су упловили у размаку од неколико минута. Два најбржа клипера свих времена су „Кати Сарк" и „Термопиле". „Кати Сарк" се данас налази на сувом доку покрај Темзе у лондонском предграђу Гриничу.

ФЛОП И С

АНА КАНТОНЕ

Кад се излегу, камелеончићи су нешто мало већи од нокта на палцу. Само десетак минута по доласку на свет, способни су да се сами о себи брину. Истог часа окрећу очи у свим правцима и могу да мењају боју. Приликом хватања плена, баш као и одрасли, вешто баратају језиком који је дугачак колико и њихово тело. Да би се прошетали, понекад ће се послужити лукавством – окачиће се мами на реп. То, уосталом и сами видите.

Док сам крајем прошлог лета седела на веранди хотела Маргерита у Уганди и посматрала зелене долине Рувензорија, однекуд се појавио мој супруг Масимо са гомилом фотографске опреме око врата...

– Погледај! – рекао је показујући ми нешто мало живо на длану.

Радознало сам завирила и закључила да држи камелеона дугачког десетак центиметара, готово црне боје и са белом тачкицом на средини главе. Кретао се споро, освртао лево-десно и није уопште изгледао застрашен. Својим огромним и веома покретљивим очима радознало нас је гледао, чак и кад смо стајали иза његових леђа. Он то може.

– Задржаћемо га у соби до сутра – предложио је Масимо – тако ћу моћи на миру да га снимим.

Требало је одмах да претпоставим како ће се то завршити – на исти начин донео је кући једног пса луталицу и две мачке који су заувек остали с нама.

Како смо претходног дана у оближњем селу купили маску од дрвета и окачили је на зид у нашој соби, сматрала сам да је то, привремено, најбоље склониште за новајлију. И заиста, чим смо га тамо оставили, ухватио се за канап на коме је висила и одмах задремао. А кад смо, после извесног времена, свратили да видимо шта ради, није се уопште померио. Све је било исто, само што је читавом дужином леђа сада имао широку белу штрафту.

МИСЛИЛИ СМО ДА ЈЕ МУЖЈАК И ДАЛИ СМО МУ ТАКВО ИМЕ. КО ЗНА ДА ЛИ БИ ИКАДА САЗНАЛИ ЗА ОВУ ГРЕШКУ ДА НАМ УБРЗО НИЈЕ ПРИРЕДИО НЕВЕРОВАТНО ИЗНЕНАЂЕЊЕ.

Видевши нас како се забављамо, наш водич је устукнуо од страха и почео да виче: „Па ви сте луди! Не знате да су камелеони отровнији од змије мамбе!?" Ништа није вредело то што сам га следећих пола часа убеђивала да то није тачно. Није одустајао, стално је понављао: „Они су опасни, опасни..."

Ошамућене муве

Познато је да су се у Африци око ове мале и заиста безазлене животињице исплеле многе приче и легенде. На пример, нико се не усуђује да га убије, јер се сматра да поседује магичну моћ. Зато га, вероватно, врачеви и користе у неким „посебним" приликама, а постоји и веровање да уз његову помоћ може да се изазове пљусак – мада је

ЛЕПИ ПУТНИЦИ

то у тропским условима свакодневна појава.

У часовима одмора Масимо и ја смо се потпуно предавали нашем необичном госту. Тако смо открили да су му муве најдража храна па смо се дали на посао... Уловљене зунзаре стављали смо у једну кутију од шибица. Затим смо кутију тресли, све док се муве не би потпуно ошамутиле, а онда их стављали испред њега, једну по једну.

Чим би угледао плен, камелеон би му се полако приближио на раздаљину од десетак центиметара и престајао да колута очима, а затим би невероватном брзином истурао свој дугачки језик. То је заиста фантастичан призор о коме сам дотад само читала: чуло би се само једно кратко „флоп" и мува је нестајала са видика. Одлучили смо да га, ипак, понесемо кући, у Италију.

Једног лепог септембарског дана сместили смо нашег новог члана породице у торбу, заједно са фотографском опремом, и укрцали се на брод за Италију.

Чим смо стигли у Павију припремили смо му стан – једну велику стаклену посуду у коју смо ставили мало земље, гранчице, папрат и бршљан у саксији и једну сијалицу за одржавање температуре.

Свакодневно, или бар сваког другог дана, одвозили смо га, заједно са кућицом, до неког сеоског домаћинства у близини нашег града где је с посебним задовољством ловио велике стајске муве, док су се сељаци, заједно с нама, забављали и ишчуђивали. Успевао је за пола сата да улови преко десетак мува, а затим се враћао у своју кућицу, надувен као балон.

Идеја

Проблем се појавио крајем октобра кад више нигде нисмо могли да пронађемо муве. У том тренутку мени је синула права идеја: послужићемо се ларвама које користе пецароши, а могли смо да их купимо у сваком удружењу риболоваца или у продавници њиховог прибора. То су они црвићи који се за недељу дана, ако их држите на топлом, претварају у одрасле муве „одличног квалитета". Али, и поред тога, покушали смо да нашег љубимца нахранимо и на други начин: Масимо му је повремено стављао у уста комадиће меса које овај није одбијао.

И тако, упркос неверици наших пријатеља који су листом сматрали да камелеон из Уганде неће преживети на обалама Тичина; он је и после два месеца, не само био у животу, већ је и прилично порастао и угојио се.

Акробате

Најнемогућнија ствар догодила се почетком новембра. Разговарала сам телефоном са једном колегиницом и наједном опазила како гранчица папрати у Флоповој кућици подрхтава. Загледала сам мало боље и – остала отворених уста: тамо је стајао један сићушни камелеон, дугачак мање од два центиметра. Кретао се споро и све време колутао својим огромним очима – живи потомак Флопа који је, значи био „женка". Да ли је могуће...!

Од тог часа више нисмо скидали поглед са његовог обиталишта. Открили смо да има пет младунаца и да се два јајашца још нису отворила. Касније смо утврдили да је Флоп положила јаја директно на гране, а та јајашца су у ствари живи камелеончићи у прозрачној лоптици. Ипак, немогуће је речима описати и веома узбудљив догађај којем смо присуствовали.

Мајка се уопште није ни бринула о свом потомству, а њима је и без ње било добро. По читав дан су пребирали гранчице у потрази за храном, јер само десетак минута након рођења способни су да се о томе сами брину. Док их посматрате како се споро крећу, помислите да су исувише нежни или лењи. Међутим, мали камелеони, су, више од свега, скуп мишића који им омогућавају невероватне акробације као, на пример, да по неколико минута висе на грани закачени канџицама само једне ноге, или да се њишу обухватајући грану репићем. Њихова техника лова састоји се од јурњаве за пленом, који никад не успева да им умакне, до стрпљивог чекања да га судбина донесе тик до њихових уста, а то може да траје сатима.

Камелеончићи су били нешто мало већи од крупнијих мува, што је одмах створило нове проблеме: чиме да их хранимо? Поново ми је синула идеја: Универзитетски институт за зоологију. Тамо су нам ентомолози потанко објаснили како да их одгајимо. Испало је да су за њих воћне мушице најпогоднија храна. Били су увек сити, мада ни сама Флоп није одустајала од прилике да понекад на исти начин, утоли сопствену глад.

За Флоп и њено потомство убрзо се прочуло по читавом граду. У кући је било као на вашару... Наш син Емануел у шали предлаже да почнемо да наплаћујемо улазнице.

Ана Кантоне

БЕЛО ЈЕ БОЈА ЉУБАВИ

Име камелеон потиче од грчких речи патуљак и лав! За ову комбинацију очигледно је крива некаква заблуда. Камелеона су увек посматрали са подозрењем јер се сматрало да поседује „ђаволске" способности. Има више врста ових животиња које се, пре свега, разликују по начину размножавања – једни полажу педесетак јајашаца у земљу и из њих се после десет месеци излегу младунци, док други полажу у просеку осам пихтијастих јаја у којима се налазе већ потпуно развијени замеци. У овом случају, само неколико минута после полагања, млади се снажним трзајима ослобађају опне и долазе на свет. Неки камелеони имају рогове, понеки три, а неки чак главом личе на правог носорога.

Њихова способност да мењају боју нема сврху мимикрије, већ им користи да изразе своје расположење – страх и љубав. Ако се изложе директном утицају Сунчеве светлости, одмах поцрне, а зелени су као трава ако стоје у сенци. Беле пеге им се појављују у време кад се удварају женкама.

О једној њиховој особини мало се зна: могу толико да надувају плућа да изгледају дупло већи, али само онда кад су застрашени или узнемирени.

Има их највише на Мадагаскару, затим у Африци, на Цејлону, у Шпанији и на неким грчким острвима.

КАКО УЛОВИТИ СУНЦЕ

БУНДА ОД СТАКЛА

Најновије технолошко чудо у виду колектора има крзно попут белог медведа, и довољан је само зрачак Сунчеве светлости па да се и при најнижој температури, баш као и меда, добро загреје. Реч је о такозваном „Pcf-колектору", о једном заиста револуционарном изуму односно направи која, под истим условима, обезбеђује далеко вишу температуру и дупло већу корист од већ познатих скупљача Сунчеве енергије.

Италијани су већ почели са индустријском производњом „бунди" које ће досадашње колекторе претворити у праве гутаче Сунчеве енергије.

„Pcf" је у ствари скраћеница од енглеских речи „Photothermal Converter Fur-like", што у слободном преводу значи: претварач светлости у топлоту налик на крзно. Дакле, принцип на којем је заснован нимало се не разликује од начина на који поларни медвед природним путем користи шкрто арктичко сунце.

Идеја је рођена и остварена у лабораторијама америчког истраживачког центра „Бетел" у држави Охајо. Полазећи од чињенице да се топлота коју емитују већ познати колектори не користи у потпуности јер се делом аутоматски губи и расипа, стручњаци овог центра потрудили су се да исправе недостатак – површину колектора пресвукли су танушним стакленим нитима, распоређеним тако да личе на крзно. Оно пропушта светлост, али истовремено, у унутрашњости колектора, задржава сву упијену топлоту. Резултат: вода у систему за загревање достиже температуру од близу сто степени!

Иако је овај производ патентиран још пре неколико година, нису га користили све док се за њега није заинтересовала Здружена оптичка индустрија из Маргере у Италији која је и обезбедила неопходну апаратуру за фабричко постављање „длака" од стакла на алуминијумске панове, уз помоћ специјалне црне боје. (Можда не знате да је длака белог медведа више прозрачна него бела!)

После низа експеримената закључено је да нови колектори могу да се користе за загревање радијатора, мада се као најбоље решење препоручују вентилатор грејалице. У овом случају ваздушна струја се, уз помоћ вентилатора, усмерава у сплет цеви којима пролази топла вода а затим се, загрејана, спроводи даље... Али, то није све...

Иако кошта бар 40 одсто више од уобичајеног колектора „Pcf" ће, кажу, наћи далеко већу примену – код ер-кондишн система, у сушионицама и хладњачама, у пољопривреди и индустрији, за издвајање соли из морске воде и сл. Изгледа да ће вештачко крзно белог медведа вредети више од правог.

С. И.

сећања на ТИТА

ЖИВЕТИ ЗА СВОЈУ ЗЕМЉУ

– ДОК НА СВЕТУ БУДЕ ЉУДИ ПОПУТ ТИТА, ЗА ОВАЈ СВЕТ БИЋЕ И НАДЕ.

Хилмар Вулф, дански књижевник

Човек и дело – преплићу се. Титово дело је нова Југославија. Окренуо ју је свету, али и свет према њој. Снагом личности, јединствене међу великанима, обезбедио јој је и садашњост и будућност.

Дубоко је веровао у човека и његову стваралачку снагу. Зато је испред свега стављао мир. Због мира је покренуо више од милијарду људи – несврстаност је постала насушност.

Био је једноставан и природан у опхођењу, племенит у односу, енергичан у рашчишћавању противречности, мудар и смирен у доношењу одлука.

Осетио је сиромаштво, доживео надничарење и са јединим али зато најјачим оружјем – вером у народ и Партију – супротставио се сили у рату. Сучељавао се са Истоком и са Западом, носио на плећима развитак земље и увек остајао на свом путу. „Узевши у цјелини, читав мој живот био је тежак”, рекао је једном. Но, није пропуштао да каже: „И кад бих могао да се вратим на почетак, углавном не бих много мијењао”.

Ово су сећања Титових сарадника, личних пријатеља и људи у његовој служби. Њихова казивања допуњавају сазнања о Титу, не само у државничком делу посла, него и у свакодневном животу.

Требало је да неодложно посетим Тита баш пред његову операцију жучне кесе на Бледу 1952. Било је то време жестоког притиска Совјетског Савеза на Југославију и деловања Информбироа. Памти се око шест хиљада инцидената на нашим границама и много протестних нота које смо упутили. Затражио сам пријем и отишао на Блед. Све је бринуо исход операције: жучна кеса је жучна кеса, никад се не зна... Маршал ме је примио. Чим сам сео, упитао сам га:

– Како се осећате,, друже Маршале?

– Не бих хтио да умрем прије Стаљина! Желим да доживим нашу побједу!

Био сам запањен. Човек, макар и државник, у тренуцима пред сложену операцију увек мисли на сопствени живот, црне мисли се роје, природно је то, а Тито... он мисли на земљу, народ.

Иво Вејвода

*

Први сусрет Тита и Черчила збио се августа 1944. године у једној вили напуљског предграђа Пасилипо.

Черчил је био класичан дипломата, врстан политичар, снажна личност, монархиста до дна душе, један од водећих државника на ондашњој светској сцени, на крају – као унук војводе од Марлбороа – човек „плаве крви”.

Енглески премијер имао је податке да је Тито сељачко дете са тла Југославије коју је на Западу пратио глас веома примитивне земље, радник пре рата, једном речју, саговорник с којим се лако може изаћи на крај.

Сам Титов наступ одушевио ме је. Маршал се поздравио с Черчилом достојанствено и од првог часа држао размак који је сам по себи, као спољашње обележје понашања, обезбеђивао поштовање његове личности.

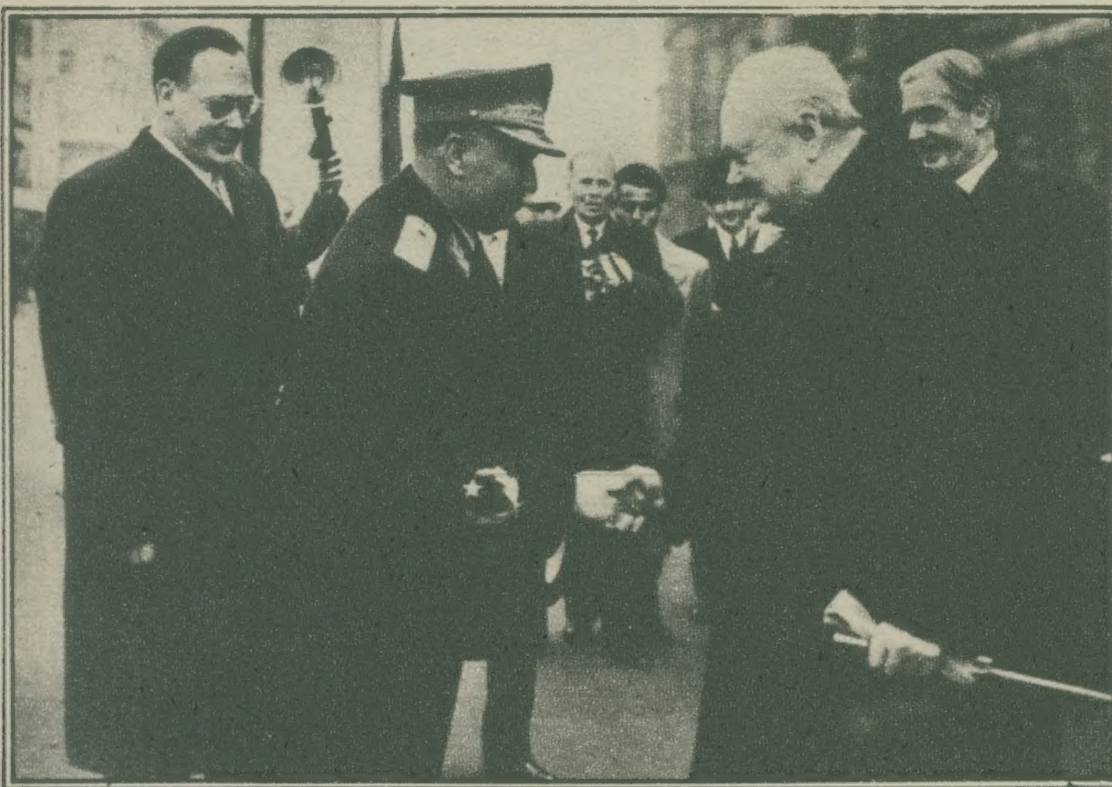
Време је било топло, август је 1944. године. Седело се за столом. Черчилов монолог представљао је британску политику и позицију у рату. Дебељушкасти премијер са неизбежном цигаром у устима тврдио је да Тито нема за собом српске сељаке, по њему значајан део становништва, зато што је српски сељак ситносопственик кога плаши будућа колективизација, и што је навикнут на монархију, па му не треба другачије друштвено уређење. Поменута је и сељакова љубав према династији Карађорђевића

На путу за Истру Тито је зауставио кола и изишао да поразговара са сељаком кога је колона сусрела. Присутни су Иван Крајачић Стево (у средини) и лекар Иво Поповић Бани (са кишним мантилом) снимљено педесетих година.

Средином априла 1947. Тито је примио у резиденцији у Ужичкој улици генералног директора УНРЕ Ловела Рукса (у тамном оделу, лево) а потом га задржао на ручку. Од ове међународне организације наша земља је примала економску помоћ неколико година после рата.

Март 1953, Титова посета Лондону и сусрет са Черчилом. Британски премијер је већ тада показивао отворене симпатије према нашем председнику.

и још доста тога што је све заједно говорило да Велика Британија види Југославију само као краљевину!

Гледао сам час у Тита, час у Черчила. Тито је мирно седео и пажљиво слушао. Черчил је износио неистине, али се Маршал није дао избацити из равнотеже. Узвратио је полако, разложно.

Дијалог се заоштравао, мада није прелазио границе учтивости. Иако је први пут у животу разговарао са државником као што је Черчил, Тито се понашао потпуно равноправно и са таквим дипломатским тактом да се британски премијер изненадио.

Тито није устукнуо ни педаљ пред Черчиловом величином и снагом Велике Британије и Америке. У једном тренутку реско је одговорио:

– Нисте у праву! Српски сељак није монархиста, напротив! Уосталом, нека народ одлучи на референдуму послије рата. То је јаче од било чега!

Британски премијер је до краја остао на својим позицијама, али га је Титова логика добро уздрмала.

Владимир Велебит

*

Приликом једног састанка на Брионима где је уже руководство разматрало куповину ракетних чамаца, дискусија се наставила и после, на тераси хотела „Нептун". Тито је слушао живу расправу, а онда се умешао:

– Знате шта, ја се сјећам кад у партизанима нисмо имали ни ово ни оно... Не бих желио да опет будем партизан!

Хтео је рећи да у случају новог рата треба да располажемо најсавременијим наоружањем и опремом.

Милош Шумоња

*

Веома је волео посете и разговор с обичним људима. То дружење понекад му је помагало да боље схвати поједине проблеме унутрашњег развитка земље.

Извесно време после рата пореска политика према сељацима била је оштра. Сељак из Славоније, који је пре рата радио с Титом у некој фабрици и тада се с њим зближио, пожелео је да посети Маршала. Затражио је пријем. Тито се обрадовао посети. Задржао је некадашњег друга на ручку. За столом су евоциране успомене. Распитивао се Тито о свему и свачему, жени, деци, и како гост живи.

– Није добро – уздахнуо је сељак. – Имам, али могу да гајим више крава, коња, оваца... Нећу! Шта ми вреди да гајим кад ми власт све преполови за порез!

Тито је пажљиво слушао. Разговор се опет пренео на успомене. Затим је гост отишао. Није прошло дуго времена, а пореска политика према сељацима знатно се променила. Постала је блажа, у ствари – стимулативнија.

Бранко Вучинић

*

Памти се случај једног београдског инжењера. Био је то млађи човек, али парализован. Кретао се помоћу штака. Потресно је било видети га. И поред тога, радио је. Радна организација није могла да му додели стан, није имала новаца. Замолио је Тита за пријем. Када га је Председник видео и чуо његову тужну причу, обећао је да ће помоћи. Испратио је госта, а затим рекао неколицини службених лица који су били присутни:

– Овом човјеку треба одмах купити стан! Ако не буде пара, продајте моја лична кола и обезбиједите новац!

Наравно, то није учињено. Градска скупштина нашла је плац и подигла кућу са два стана. Један је додељен инжењеру. Грађен је тако да оболели човек може лако да улази.

Бранко Пешић

*

Телефоном је ретко и кратко разговарао. Чешће су њега звали. Права су реткост фотографије на којима се види како телефонира. Волео је саговорника да гледа у очи за време дијалога. Импресија коју је стицао у живом разговору била је нешто друго од оне коју је пружао телефоном.

Ниједну обавезу предвиђену за данас, није остављао за сутра. Једном је требало да одржи говор у Скупштини. Знајући за то, Државни секретаријат за иностране послове послао му је три дана раније материјал који је садржавао елементе и податке потребне за текст. Другови из Секретаријата веровали су да Тито још није почео да ради на говору и да су поранили. Прихватајући фасциклу од личног секретара, Тито се насмејао.

– Е, ја сам говор написао прије неколико дана!

Никола Мандић

*

Тито је реаговао духовито. После рата оскудевали смо у роби, храни... И оно што смо производили било је скромног квалитета. Некако у то време Маршал је примио британског министра правде у Сплиту. У разговору, машио се шибице на столу да припали госту цигарету. Прво палидрвце није хтело да „кресне". Ни друго, треће. Код петог, такође „глувог", љутито је одбацио шибицу уз повик:

– Ма, то је Кидрич крив!

Борис Кидрич био је у то време најодговорнији човек за нашу привреду.

*

Звонимир Петнички

Разумео је људску муку. Пошло се у Карађорђево. Маршал није био присталица велике поворке, но колона се отегла: представници Војводине, сарадници, пратња... На отвореном путу, из дворишта оближње куће, неочекивано је истрчала средовечна жена и улетела међу аутомобиле. Кочнице су зашкрипале. Људи из обезбеђења брзо су реаговали. Жена се нашла у њиховим рукама, али се није лако предавала: отимала се, и викала.

Видећи сцену, Тито је упитао:

– У чему је ствар?

Чувши да жена жели пошто-пото да разговара с њим, наредио је:

– Пустите је овамо, сигурно је стисла нека мука! Свакоме је његова мука највећа!

Био је у праву: месна власт је учинила неку ситну неправду жени. Изјадала се Титу. Умирио ју је обећањем да ће све бити у реду. И било је. Ускоро је од ње добио писмо пуно захвалности.

Раде Ристановић

*

Ословљавао сам Тита са – Стари, а он мене са – Матија. Разговарали смо као пријатељи: често без длаке на језику. Једном смо начели тему о висини стипендија у Југославији. Тито је мислио да су велике, а ја – супротно.

– Ма, како мале?! – погледао ме је Председник.

– Па, мале су! – узвратио сам. – Уосталом, зашто ти свом Миши шаљеш у Загреб сваког месеца двадесет осам хиљада? То је више од студентске стипендије!

Тито се замислио. Његов син Миша у то време студирао је у Загребу и он му је слао новац.

– Јесте, бога му, у праву си! – сложио се најзад.

Иван Мачек

*

Ретко кад сам видео Тита узрујаног. Једном... Збило се то педесетих година у резиденцији у Београду. Лекар који није бринуо о Маршаловом здрављу већ обављао неке друге послове, сметнуо је с ума да су то биле године немаштине у земљи. Одредио је да двоје Титових унучади – Јошко и Златица – пију сваког дана по пет живих јаја како би ојачали. Кад је Тито то чуо, naљутио се. Позвао је лекара.

– Мојој деци сте прописали по пет јаја дневно! А да ли знате колико је хиљада дјеце у овој земљи жељно да види једно јаје у пет дана?

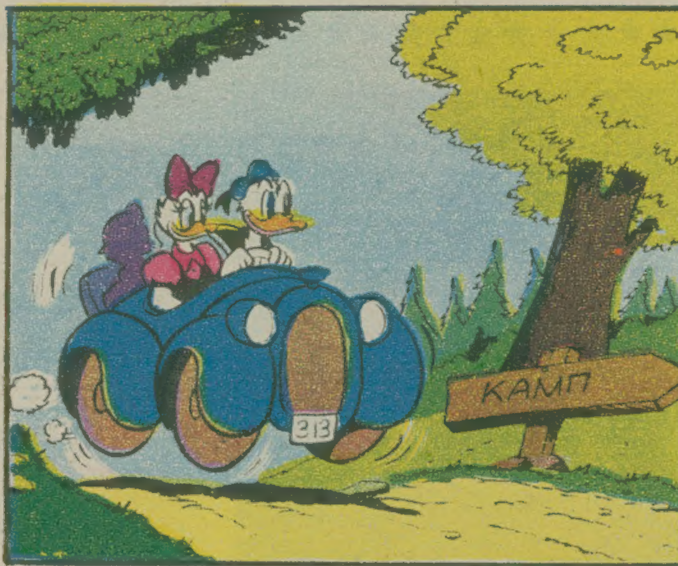
Лекар се збунио. Није знао шта да каже. Повукао је налог.

Мане Аџић

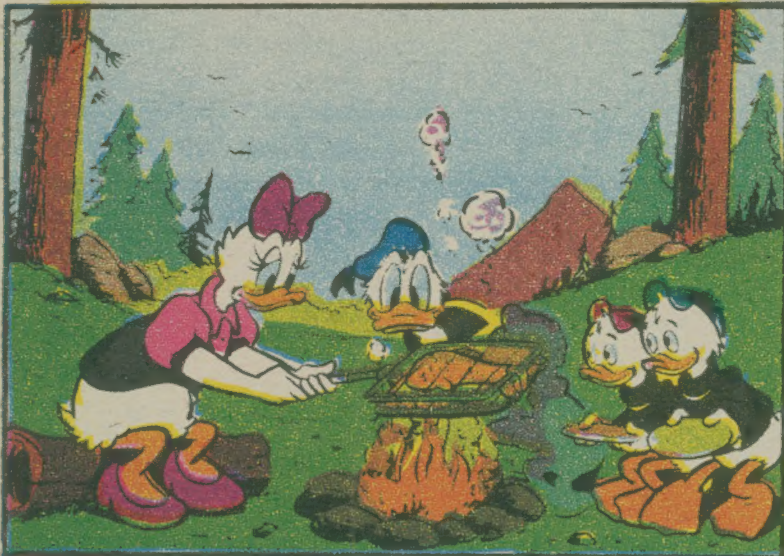
Из књиге „Сећање на Тита"
Миленка Тодоровића

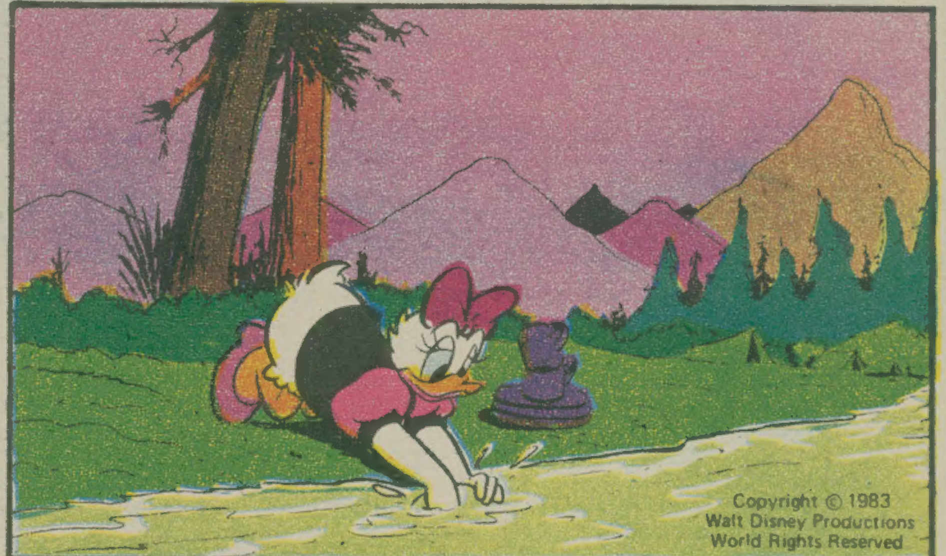
Walt Disney

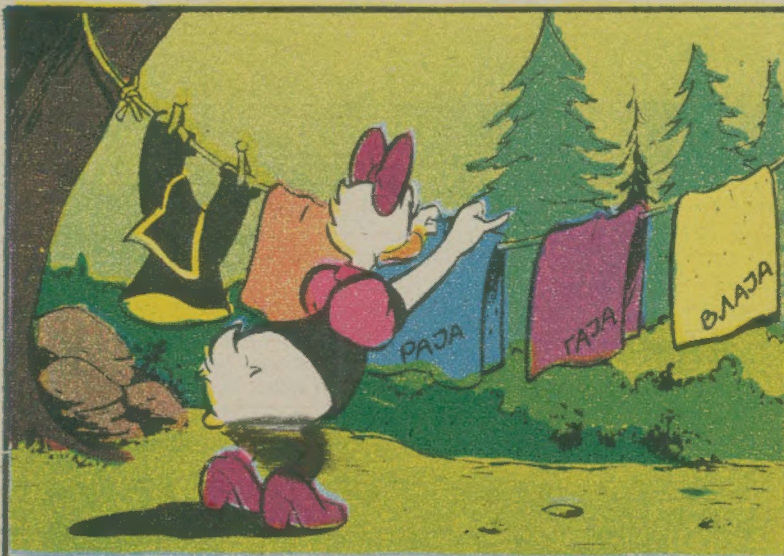
ПАЈА ПАТАК

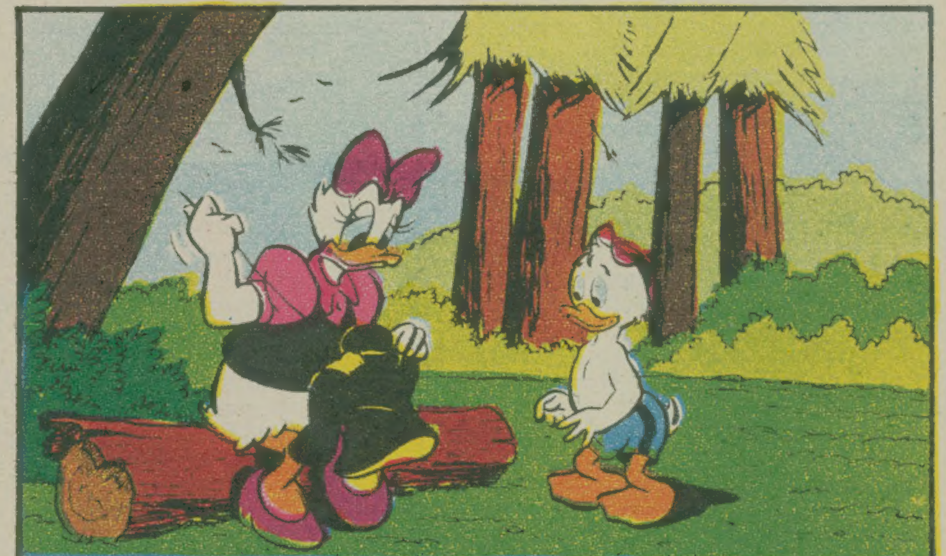

ИПАК ХОЋУ ДА ЖИВИМ

УПОЗОРЕЊЕ КОЈЕ ЈЕ ДОШЛО ПРЕКО РАДИЈА БИЛО ЈЕ САВРШЕНО ЈАСНО: ЊИХОВА ЈАХТА НАЛАЗИЛА СЕ ТАЧНО НА ПУТУ УРАГАНА РЕЈМОНД. ВРЕМЕНА ДА СЕ НЕШТО УЧИНИ НИЈЕ БИЛО. НАВУКЛИ СУ ПОЈАСЕВЕ ЗА СПАСАВАЊЕ И ПОЧЕЛИ ДА ЧЕКАЈУ.

Кроз урликање и хуку урагана, двадесеттрогодишња Теми Олдем је, држећи се грчевито за конопац на оштећеној јахти, довикнула свом веренику:

– Не брини, Ричарде! Извући ћемо се ми!

Њене последње речи изгубиле су се у грмљавини новог џиновског таласа који се обрушио на „Хазану".

Тридесетдвогодишњи Ричард Шарп желео је из свег срца да је Теми у праву. Невоља је била у томе што се бојао да им спаса нема. Наредио јој је да сиђе у кабину и чврсто се веже за најтежи непокретни део намештаја. Што се њега тиче, он је морао да остане за кормилом иако се већ сатима његово управљање сводило на бесмислено, исцрпљујуће рвање.

... Све то догодило се пре много, много дана, Теми је одавно престала да их броји. Сада је била скрхана болом, очајањем, и потпуно сама. Избезумљена од бола због тога што Ричарда више није било, очајна јер се налазила на 1600 миља од најближег копна, више није била сигурна ни да ли жели да се спасе.

Са Тахитија су кренули прошлог септембра. Требало је да јахту испоруче новом власнику у Сан Дијегу у Калифорнији. Теми се путу радовала из два разлога: претходне вечери она и Ричард одлучили су да се венчају, па је пут уједно требало да буде нека врста меденог месеца, а осим тога у Сан Дијегу су живели њени родитељи.

Те ноћи вечерали су уз пламен свећа наздрављајући будућности. Када су следећег јутра исипловили, све је још било мирно и идилично. Срећа их је служила још два дана, а онда је преко радија стигло злослутно упозорење: ураган „Рејмонд" пустоши Пацифик! Ричард ништа није морао да јој каже, Теми је и сама знала: „Хазана" се налазила тачно на његовом путу...

Ништа нису чули или видели као упозорење. Само је изненада море које је до тада било савршено мирно, подивљало. Уз страшно завијање ветра џиновски, сивозелени таласи пропињали су се до врха јарбола, а онда обрушавали и разбијали о јахту која се лудачки љуљала.

Одмах после упозорења и Теми и Ричард навукли су појасеве за спасавање. У једном кратком затишју Теми се свог ослободила, пустила конопце којих се до тада грчевито држала и придружила се Ричарду за кормилом.

– Рекао сам ти да идеш доле! Тутањ!

Пошло му је за руком чак и да јој се насмеши и загрли је. Више га никада није видела.

Чинило се да ће „Хазана" сваког тренутка да се распадне. Стењала је, шкрипала, тресла се, али је на крају увек некако успевала да се исправи. И сваки пут када би се исправила Теми би, везана за тежак сто прикован за под кабине, одахнула до следећег насртаја урагана.

После једног од небројених пропињања и необичне паузе у којој се на час чинило као да лебди у безваздушном простору, када се јахта по ко зна који пут суновратила у дубину џиновског таласа, Теми је чула како јој Ричард довикује:

– Како си, Теми?

Трен касније, чула је врисак.

Велики талас који их је тог тренутка ударио коначно је надјачао „Хазану". Преврнули су се.

Доле у кабини, Теми је одједном висила наглавачке, чврсто везана конопцима за тежак сто. Имала је среће утолико што није стигла да схвати шта се догађа: приликом превртања нешто тешко ју је ударило у главу и она се онесвестила.

Када је дошла к себи, „Хазана" се поново налазила у нормалном положају. Кроз врата кабине, продирали су блештави сунчеви зраци. Нога ју је страховито болела, била је сва обливена крвљу, али је некако ипак успела да се одвеже. Колико је то дуго била у несвести? Неколико сати, дана? Неподношљиво дуго није чак могла ни да се сети свог имена.

А онда јој је кроз главу прострујало:

– Ричард!

Одговор је знала и пре него што се с муком попела на палубу: неће га наћи. Као у полусну, ходала је по ономе што је од њихове јахте остало. Ни трага од јарбола, једара и конопца. Ураган Рејмонд је до краја обавио свој рушилачки посао.

– Не знам колико сам дана шетала палубом у том стању полу-смрти, полу-живота. Знам само да ни на шта друго нисам била у стању да мислим сем на то да Ричарда нема, да сам потпуно сама, заувек – присећа се Теми. – Само знате, човек је себична животиња. Или, можда, здрава животиња... После толиких дана обамрлости и равнодушности, полако сам почела да мислим на то како би ипак требало нешто да покушам. Да се спасем.

Неколико дана посматрала сам ту мотку која је некако преживела ураган иако сам од првог знала шта би требало урадити: од ње и чаршава доле из кабине направити једро. Знала сам чак и где ћу причврстити своје импровизовано једро за управљачку кабину.

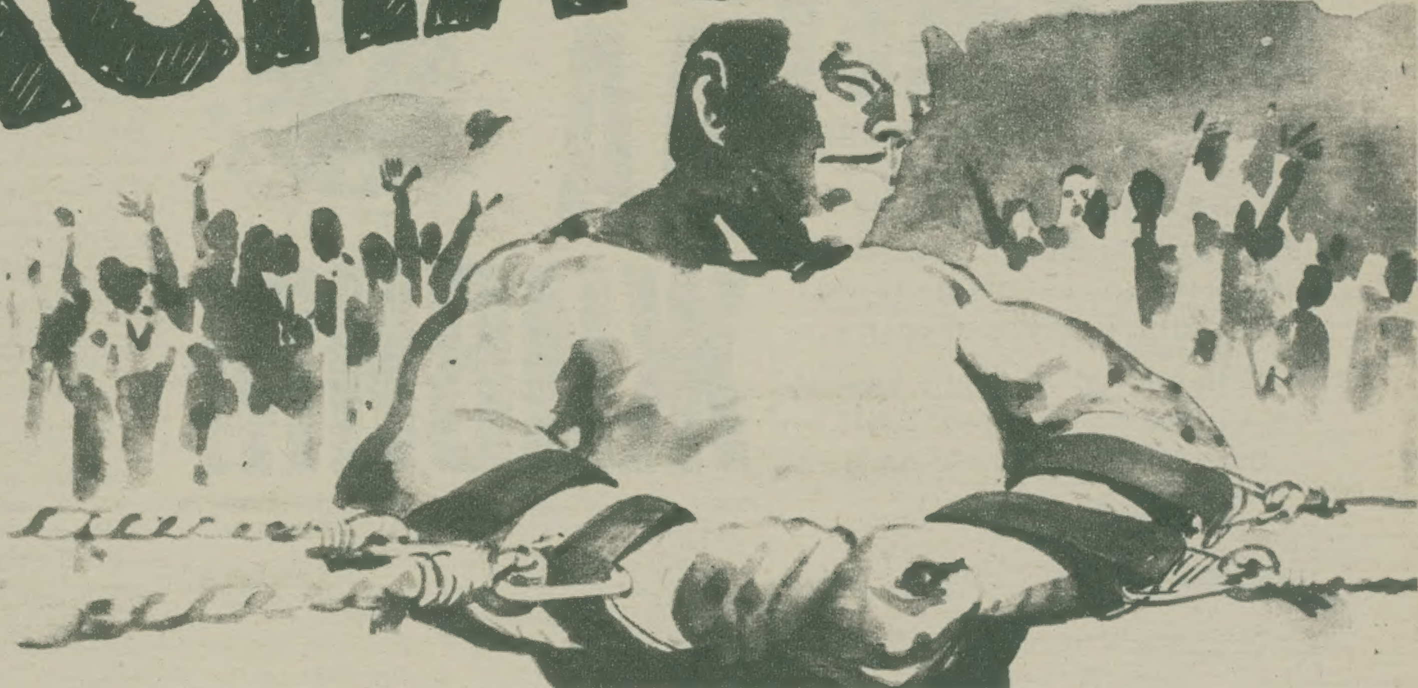
Онда сам се једног јутра пробудила знајући да сам се коначно решила: хоћу да живим! Ипак хоћу да живим... Био ми је потребан читав дан напорног рада, али сам на крају успела: имала сам јарбол висок два метра и једро које је упркос својој величини чим сам га поставила ухватио ветар. Слаб ветар, али ипак довољно јак да се осакаћена „Хазана" покрене. Ушла сам у кабину и окренула кормило: радило је!

Четрдесет дана пошто се ураган Рејмонд истрошио, „Хазану" је, недалеко од обала Хаваја, нашао један путнички брод. Теми Олдем је спасена.

М. И.

ЕКСПЛОЗИЈА

ПРВА ПАТРОНА ДИНАМИТА ОД 350 ГРАМА ЕКСПЛОЗИВА РАСПРСЛА СЕ НА СТОЛУ, ДРУГА ЈЕ РАЗНЕЛА ГВОЗДЕНУ КУТИЈУ У КОЈОЈ СЕ НАЛАЗИЛА. ТРЕЋУ ЈЕ СЛАВКО БАРТА СТАВИО ИЗМЕЂУ ЗУБА И ЗАПАЛИО ФИТИЉ...

Железничка станица у Београду била је у предвечерје 16. августа 1929. препуна света који је нестрпљиво очекивао да се из једног вагона композиције која је управо приспела из Париза појави човек кога су углавном знали једино преко написа у новинама. Тај човек је некад давно у овом граду похађао школу и сад се у њега враћао с ореолом „господара смрти", „најјачег човека на свету", „човека са панцир-главом", „модерног Самсона"...

Већину присутних чиниле су представнице лепшег пола у елегантним тоалетама. Наравно, станица и маса радозналих нису били права прилика за неко ближе упознавање, па је телефонисткиња хотела „Палас", где је он одсео, неколико дана имала грдне муке да одговори на све позиве. Одахнула је кад је добила наредбу да више ником не даје везу са собом у којој је одсео „господар смрти".

На станици су се нашли и представници организатора који су одржали пригодне говоре, све у стилу „радујемо се што сте поред силних обавеза нашли времена да нас посетите", уважени гост је бираним „јевропејским" речима захвалио на топлом дочеку и обећао да ће и Београђанима демонстрирати све оно што је „задивило Европу".

Двобој у Паризу

Али пре тога је господин Славко Барта, како га називају новинари, морао ко зна колико пута да исприча своју несвакидашњу биографију.

Као успешан загребачки индустријалац често је путовао Европом и једном приликом присуствовао представи у којој су учесници приказивали снагу својих мишића. То га је толико запалило да је одлучио да све остави и почне тиме да се бави јер се и као младић истицао несвакидашњом физичком снагом. И бивши индустријалац је умногоме захваљујући и свом капиталу врло брзо успео да се у свету циркуса наметне као човек чија је снага готово немерљива. На својој представи у Бечу окупио је тридесетак хиљада гледалаца што му је отворило врата за Париз, за сусрет са Жаком Кадином који је тада важио за најјачег човека на свету.

Надметање је заказано на Велодрому д'Ивер где се окупило преко 30 хиљада посматрача. Пред специјалном међународном комисијом, изазивач и изазвани су, један по један, почели одмеравање снага. Најпре су задржавали мотоцикле: Барта је успео да држи десет мотора под пуним гасом 32 секунде, по пет с обе стране, Кадин само 8 секунди. Шест максимално оптерећених аутомобила Барта је држао у месту 28 секунди, док је миљеник француске публике већ после 16 секунди дао знак да више не може.

Славко Барта је био успешнији и у задржавању два авиона. Резултат: 42 секунде према Кадинових 28. Међутим, када је та иста два авиона требало задржати без специјалних бандажа на рукама, Жак Кадин је био успешнији за непуна два секунда. Наш земљак се касније жалио да га је омела повреда задобијена у претходној борби.

Било како било, тек међународни жири је на крају борбу прогласио нерешеном јер „није дала убедљиве доказе ко је јачи"?! Међутим, публика ни тренутка није била неодлучна: свог дотадашњег љубимца испратила је из арене звиждуцима.

Тренинг – батине

Тих дана кад је Барта стигао у Београд у граду готово да се није могла наћи тараба на којој није блештала реклама која је за 18. август најављивала „непоновљиве продукције најјачег човека на свету". Поред борби са мотоциклима, аутомобилима и авионима, најављивана је тачка коју у свету једино изводи Славко Барта, „човек са главом од челика": у устима му експлодира патрона динамита са 350 грама експлозива! Зато није чудо, стајало је на плакатима, што је сваки његов зуб осигуран на тада фантастичну своту од 1000 долара. Али, о томе касније...

У међувремену се „господар смрти" дружио са новинарима и из тих разговора бележимо опис једног његовог свакодневног тренинга:

„Устајем увек у 6,30 часова изјутра. Прво радим обичне просте вежбе. Тада долази мој тренер и 10 минута ме боксерским рукавицама удара по лицу. После паузе од неколико минута, узима два гвоздена штапа, 40 cm дугачка и 22 широка, и њима ме туче по целом телу, од главе до пете. Затим се купам и одмарам до подне. После подне у дворишту своје куће обавезно у устима испалим патрону динамита, тек толико да бих задржао форму." Очигледно, Славко Барта знао је шта значи реклама за посао којим се бави.

У пола шест забрујали су мотоцикли на игралишту БСК-а, укупно десет. Публика је на неки начин била обманута, али не кривицом Славка Барте. Наиме, организатор није успео да набави свих 16 мотоцикала колико је било предвиђено програмом јер су многи у то време били на тркама у Загребу. Ништа се није могло учинити и програм је, мада окрњен, почео.

То могу и ја!

Када је Барта, са брковима а ла Кларк Гебл, стао између мотоцикала повезаних јаким конопима, пет с једне и пет с друге стране, помоћници су му надлактице везали завојима и преко њих наместили кожне каишеве за које су везали крајеве конопаца са мотоцикала. Рукама је направио четвороугао стежући шакама надлактице и на његов знак возачи су дали гас до даске. Али, мотоцикли ни да макну. Једино су се точкови бесомучно окретали у месту засипајући земљом човека који је попут стене стајао као укопан. Двобој човека и машине трајао је готово читав минут, а кад је замрла бука машина, из гледалишта се проломио дуготрајан аплауз. Неколико минута Барта је задовољан отпоздрављао присутнима.

Изненада, док се већ припремала наредна тачка, један глас са трибине надјачао је друге.

– Господине Барта, то могу и ја!

Публика је изненађено окренула главу у правцу тог дрског човека у коме су многи препознали браварског радника Драгољуба Алексића, снажног младог човека који је своју снагу већ неколико пута приказао Београђанима. И док су се гледаоци у недоуми-

Аутор најсимпатичнијег цртежа преузео живу награду

МОНИ ОТИШЛА У КРАГУЈЕВАЦ

ПРВУ НАГРАДУ – ШТЕНЕ НЕМАЧКОГ ОВЧАРА ДОБИО ЈЕ, КАО ШТО СМО РАНИЈЕ ОБЈАВИЛИ, СЕДМОГОДИШЊИ ДЕЧАК БОГДАН КОЈИЋ

А У УСТИМА

ци окретали час на једну час на другу страну. Алексић је сишао на игралиште и почео да убеђује организаторе да му пруже шансу. У међувремену се и публика поделила, једни су довикивали да му се дозволи да опроба снагу са мотоциклима, други тражили да се удаљи и пусти Барту да настави програм, умало да се представа прекине.

Тада се из мегафона зачуо глас: Алексићевом захтеву не може се удовољити јер „у спортском свету постоји и спортска квалификација. Господину Алексићу ништа не смета да те своје продукције изведе после завршетка програма г. Барте или сутрадан". Публика се као по команди окренула против Алексића и овај је био приморан да напусти игралиште.

(Следећег дана је Драгољуб Алексић, касније чувени „снагатор" и акробата приказао пред зградом „Политике" оно што му нису дозволили на игралишту БСК-а: задржао је десет мотоцикала и то поновио четири пута пред масом која је закрчила Поенкареову – данас Македонску – улицу.)

Сабља за вратом

Али, да се вратимо игралишту где су се у међувремену већ постројила четири аутомобила, по два с обе стране, у којима су се поред шофера налазили и путници. Спикер је бучно најавио тачку у којој је „г. Барта у Паризу убедљиво победио дотад непобедивог г. Кадина". Убрзо затим затутњали су мотори, ужад се затегла. Славко Барта као да се укопао у земљу и многима је изгледало да ће му сваког часа попуцати мишићи. Чак се и са трибина могао видети нељудски грч на његовом лицу. Петнаестак секунди се повијало тело „модерног Самсона" и онда се, уз звук сличан револверском пуцњу, прекинуо дебели каиш на левој руци. Публика је зачас занемела али се тренутак касније игралиштем проломио френетичан пљесак.

За крај програма Славко Барта је оставио најузбудљивију тачку: паљење патроне динамита у устима. Да би показао страховит ефекат експлозије, ставио је на сто четири патрона са по 350 грама експлозива. Жири је изабрао две: једна је експлодирала на столу, а друга у затвореној гвозденој кутији која се од силине експлозије распала.

Публика је с нескривеним страхом посматрала како Барта ставља трећу патрону између зуба и пали фитиљ. У међувремену је пришао помоћник и оштар врх сабље прислонио уза сам врат и најмањи покрет и биће прободен. Изненада је из публике допро један глас.

– Склони, бре, ту сабљу, будало једна...

Многе жене су рукама покриле очи, друге потражиле спас сакривши главу иза леђа својих кавалера. А када је одјекнула експлозија, већина је махинално затворила очи, али су се већ у следећем тренутку узвици одушевљења слили у један: Славко Барта је отирући гареж са лица отпоздрављао публици. На столу је, међутим, остала још једна патрона: Барта је и њу ставио између зуба и узјахао коња. Нова експлозија је одјекнула кад се коњ с јахачем нашао на средини игралишта, али умало да се не заврши онако како је „човек с панцир главом" предвидео јер се коњ толико уплашио експлозије да се Барта једва одржао у седлу.

Дуго у ноћ Београдом су се шириле приче о невероватној снази њиховог некадашњег суграђанина.

Како је Славко Барта изводио своју чувену тачку паљења патрона динамита у устима? У његово време то се није знало. Публика се тада малтене плашила да артистима и погледа у очи, сматрајући да поседују неке надљудске способности, а и тајне су, чини се, тада много боље чуване.

Данас је овај трик толико јасан да га више нико и не изводи. Барта јесте тачку с експлозивом изводио, сматра наш познати мађионичар Биг Лале, али никако са 350 грама експлозива јер би га то, без пардона, разнело. У патронама које је стављао у уста није могло бити више од 4 грама експлозива, довољно да код публике изазове дивљење и запрепашћење. Наравно, претходно је све сређено да оне са по 350 грама експлодирају на столу, друге две, са по 4 g, у устима. Али, није ни четири грама мало, па је Барта вероватно у устима држао специјални метални омотач који му је штитио вилицу.

– Јесте да публика не пада више на ове тачке, али Славко Барта и Драгољуб Алексић и даље су за све нас из професије врхунски снагатори и артисти – каже Биг Лале који им се обојици диви и одаје признање. – Они су историја наше артистичке професије и у много чему досад непревазиђени.

Приредио: П. Милатовић

Забавников жири за ликовни конкурс „Илуструјте једну Змајеву песму" имао је тежак задатак да међу више од 10 хиљада цртежа који су стигли из свих крајева земље, између других награда, одабере и три најсимпатичнија цртежа чијим ауторима су припале живе награде. Прву награду – штене немачког овчара убедљиво је освојио седмогодишњи Богдан Којић из Крагујевца.

Он је ових дана допутовао са родитељима да преузме свог љубимца који потиче из познате одгајивачнице расних паса „Марго" – власништво Ђорђа Перовића из Дражевца код Београда.

Мали Богдан је с разлогом поносан на своју награду а у разговору нам је обећао да ће се Мони, како је према родослову куца добила име, бригу водити цела породица. Већ при првом сусрету Мони, којој је тек шест недеља и први пут се одвојила до своје маме, браће и сестара, у топлом Богдановом наручју је престала да цвили и убрзо с пуно поверења заспала. Пријатељство је створено на први поглед па нема разлога да не верујемо да ће тако бити и даље. Остаје само да им обома пожелимо све најбоље.

З. М.

Ово је тренутак када је одговорни уредник „Забавника" Вера Смиљанић предала Мони у руке срећног добитника.

НАЈМАЊИ РОБОТ

Робот „алфа" који је израдила америчка фирма „Микроробот" висок је свега 30 центиметара, а његова једина рука може да подигне терет од 600 грама. Више није ни потребно јер намена робота је да стојећи крај текуће траке у фабрици фармацеутских производа ставља у кутијице штампана упутства о употреби одређеног лека. Све до сада стручњаци нису успевали да механизују овај једноставан али монотон посао. То ипак није све што „алфа" може. Пре програмирања робот може да се оспособи за читав низ других послова.

НОВИ ГРАД ИНКА

Године 1911. био је откривен данас широм света познат град старих Инка Мачу-Пичу. А сада, недалеко од њега, у џунглама перуанских Анда откривен је још један град који је припадао Инкама. Град је открила група перуанских археолога које предводи Вилфред Епес.

Новооткривени град био је подигнут у 15. веку наше ере. Његове развалине биле су скривене бујном тропском вегетацијом и покривене знатним слојем хумуса. Откривен је систем од 50 тераса усечених на планинским падинама, затим, колибе, камена здања, ритуалне грађевине које су, вероватно служиле за прање пре уласка у свети град Мачу-Пичу.

КАКО СЕ ЧИСТЕ ОКЕАНИ

У затвореним базенима вода се обавезно мења из хигијенских разлога, то се зна. Пречишћавају се и океани и то сваки својом брзином. Совјетски океанолог Виталиј Степанов израчунао је да се у Тихом

океану вода потпуно промени за 110 година, у Атлантику овај процес траје 46, а у Индијском океану 40 година. „Филтрирање" се врши отицањем воде кроз дно океана, уливањем река и испаравањем.

УЛТРАЗВУК НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ СТАНИЦИ

Да би отерали голубове који су нашли уточиште у просторијама централне железничке станице у Цириху, швајцарски инжењери и орнитолози пронашли су ултразвучну сирену која испушта звуке у распону од двадесет пет до сто хиљада херца који могу да се чују у пречнику од 70 метара. Такав звук људско уво не прима, али га голубови добро чују и он их веома раздражује. Већ прве пробе дале су добре резултате: око 90 процената голубова напустило је железничку станицу. Претпоставља се да је преосталих десет процената голубова једноставно глуво или наглуво.

За Швајцарцима су пошли и Немци па су ове сирене постављене на многим железничким станицама у Западној Немачкој.

КРОКОДИЛЧЕ ИЗ КАНАЛИЗАЦИЈЕ

У једној канализационој цеви испод Париза појавило се крокодилче. У ствари, крокодил је ту извесно време несметано боравио, а онда су на њега набасали радници који те исте

цеви одржавају и којима се учинило да истеривање реченог гмизавца ипошто није само њихов посао.

У помоћ су тако позвани прво ватрогасци па онда још и полиција, све у свему десетак људи. Здружена акција комбинованих снага чистоће, реда и закона и ватрогасаца окончана је смештањем малог крокодила у оближњи зоолошки врт.

Остало је питање: откуд крокодилчић у канализацији? Претпоставља се да је ту доспео пошто је његов бивши власник одлучио да га се отараси када му је љубимац толико порастао да је стан постао претесан за обојицу. О кади да се и не говори.

СУПЕР-ЛУСИ

Код толиких других, што не би постојало и такмичење за најдужу косу? На овогодишњем које је одржано у Лондону победила је тридесетчетворогодишња Луси Салазар из Фелтама која је са ко-

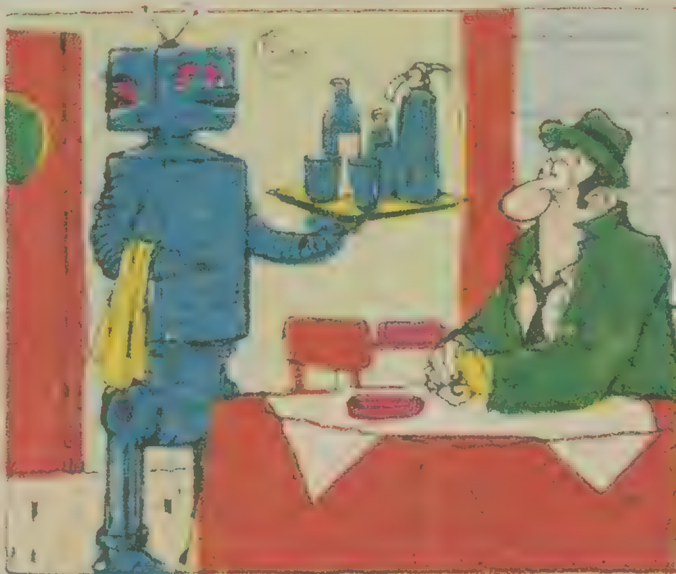

сом дугом 149,86 центиметара убедљиво оставила све конкуренткиње иза себе. Организатори иначе тврде да све ово није само пука забава већ да им је циљ да жене подстакну на неговање дуже косе која је по њима привлачнија и женственија од кратке. Тако кажу организатори, занимљиво би било чути од Луси како се она снalази са оних својих 149,86 центиметара.

МОЛИМ ЈЕДАН МАРТИНИ!

Дочекали смо и то: робот-келнер. Овај без грешке справља на стотине коктела и спретно их сипа у чаше у које је претходно убацио лед или не, већ према пићу и госту. Једино овај келнер ни по коју цену не ради: пијаним гостима не служи пиће!

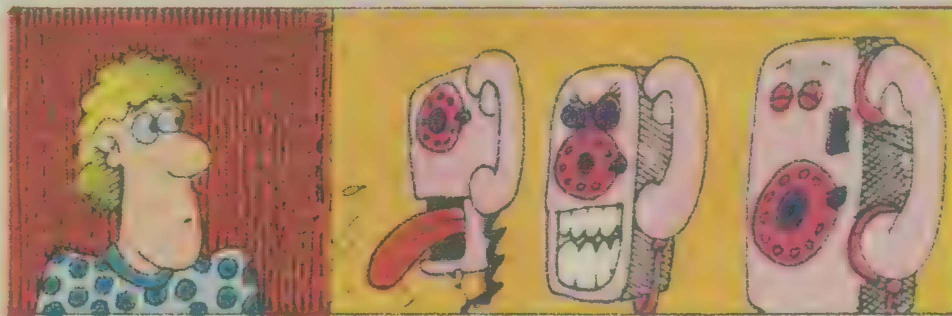
Робот има једну покретну руку и ни мање ни више него четири шаке. Програмиран је да прима наруџбине на одређен глас и то са удаљености од тридесет метара. У стварности то функционише

овако: прави келнер механичком довикне шта хоће, овај коктел смућка и истог часа својим синтетизованим гласом обавештава колегу да је пиће готово. Нацрвкани гости ту једноставно немају шансе: роботенко уопште не реагује на гласове извитоперене од алкохола.

Чак и његов конструктор, Рон Мејер из Калифорније, признаје да ово чудо од технике има својих мана: прво и прво, не уме да убаци маслинке у мартини, а као друго остаје хладан и глув на проблеме гостију. Поменути недостаци нису битно утицали на цену робота-келнера који кошта 65 хиљада долара.

ТЕЛЕФОН КОЈИ ГОВОРИ

Још има људи који памте време када се телефонска веза с другим претплатником могла добити само преко службенице у телефонској централи. Неки жале за тим прошлим временима јер је тада телефонисткиња могла да вам објасни зашто се на траженом броју нико не јавља. Аутоматска телефонска централа даје вам само два звучна знака: да је број који сте тражили заузет или да је број слободан али да се нико не јавља.

Систем који се уводи у Француској знатно проширује могућности аутоматских централа. Машина која говори може да услужује 1024 претплатника и да им пријатним гласом пружи следећа обавештења: „линија је презаузета", „претплатник разговара", „број је неисправан", „број је замењен следећим", „број је искључен" па чак и да обавести „претплатник је на пугу" (ако је о томе претходно обавестио централу). За међународне везе или подручја с двојезичним насељем могу се предвидети одговори на два језика.

ЧЕТРДЕСЕТ ВЕКОВА БЕТОНА?

Хемијска и структурална анализа блокова од којих су подигнуте египатске пирамиде навела је неке научнике на закључак: бетон је стари проналазак и до њега су Египћани дошли још пре четрдесет векова. Како су показала истраживања, грађевински блокови употребљени за пирамиде нису велики, природни каменови које су обрађивали каменоресци већ одливци из бетона припремљеног од кречних љуштура шкољки. Током минулих времена тај египатски „бетон" се испресовао у монолитни материјал.

НАПАСТ ЗВАНА СЛЕПИ МИШ

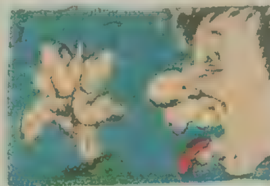
Још почетком седамдесетих година крупни слепи мишеви из рода ејдолона сместили су се на високим еукалиптусима у мочварним крајевима западно од Камподе. Међутим, престоница Уганде се врло брзо проширила тако да се дрвеће нашло у центру града. Проблем је настао због хаоса који сваког јутра дочекује становнике Кампале – улице и тротоари су препуни нагризених манго-плодова. Стотине хиљада слепих мишева тако наноси огромну штету јер, да буде још горе, стотине њих се начичка на једну грану која, разумљиво, не може да издржи толики терет и ломи се.

ЦРВОЈЕД

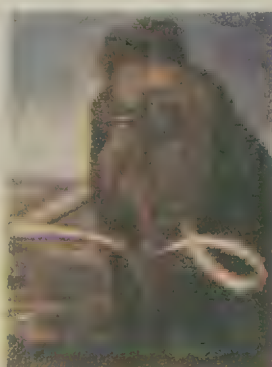
Енглез Дерин Бекер је студент зоологије, па му је и опклада била у одговарајућем духу: он поједе сто живих црва, другови њему пет стотина фунти.

Дакле, Дерин је паре добио, с тим што је за црве признао: укус им је био одвратан. Толике фунте су, иначе, отишле на заједничку ствар – студентску прославу за коју на други начин никако нису могле да се скупе паре.

ЧАРОБНЕ РУКЕ

Енглез Дејвид Тејлор има необично и тешко занимање. Захваљујући њему и данас се може срести крдо мамута, додуше само на снимању филмова. У Тејлоровим „чаробним" рукама слонови се уз помоћ огромних перика извијених џиновских кљова претварају у своје далеке претке – мамуте.

Тејлор је по струци уметник-шминкер и ради са животињама – глумцима. Поред вештих руку њему је за то потребно и огромно познавање спољашњег изгледа данашњих и праисторијских животиња, али и велико стрпљење и присуство духа. Јер, није нимало лако обојити у црно две стотине камила, на пример, или ставити лавовима специјалне зубне крунице и тако их претворити у тигрове са сабљастим зубима.

У КУЋУ СА ГАС-МАСКОМ

Роземари Хојбах била је згрожена када је у ормару у коме држи џемпере наишла на легло мољаца. Сместа је позвала специјалну службу из града Манхајма у Западној Немачкој где живи интересујући се како да се реши напасти. Јавио јој се Ханс Јирген Хертлејн који јој је објаснио да „са мољцима не раде" али да он може приватно да је реши проблема.

Ханс Јирген је стигао после неколико дана са одговарајућом опремом. Роземари је са мужем и двоје деце отишла код пријатеља док „стручњак" не обави свој посао. А требало је да у свим собама пошприца спреј против мољаца. И шта се десило?

Када се породица Хојбах вратила, имала је шта и да види. Све ствари у свим собама биле су прекривене лепљивом течношћу која је ширила неподношљив смрад. Неискусни Ханс је погрешио јер течност није разредио како је стајало у упутству: требало је да се разблажи у односу 33 према 1, а он то није учинио. Хојбахови сада не знају шта да раде: ниједан предмет не смеју да дотакну јер постоји опасност опекотина, а ако и желе да остану у свом рођеном стану морају у њега да улазе са гас-маском.

Штета се процењује на неколико десетина милиона марака. С обзиром да су то обавили „у приватној" режији осигуравајуће друштво одбија да им плати одштету. Хојбаховима једино преостаје да се надају да ће течност временом испарити.

ВОЗАЧИ, ОПРЕЗ!

Недисциплиновани возачи који возе брзином већом него што је дозвољена успоравају чим покрај пута угледају полицијска кола јер се за прекорачење брзине плаћају високе казне. Полицајци из аустралијског места Бризбејна досетили су се како да доскоче возачима. Дуж главног пута на неколико места поставили су табле које возилу које им долази у сусрет и по величини и по осталим детаљима изгледају тачно као полицијска кола. Возачи не стигну да виде да ли је у питању превара, успоравају и бар још следећих десетак километара иду смањеном брзином.

ЖВАЋУ КОЖУ И ПИЈУ СНЕГ

У Канади тренутно живи само седамнаест хиљада Ескима! Пошто и сами сматрају да њиховом народу прети опасност да нестане, затражили су од власти у Отави да им се додели у власништво и обезбеди самоуправа над огромном територијом на северу земље коју они називају Нунавут.

Ескимско село на крајњем северу, удаљено од Северног пола око три стотине километара, зове се Грисе Фјорд и има само 83 становника који живе искључиво од лова. Сва њихова активност одвија се преко једне задруге која сваког септембра шаље у свет локалне производе (кожу и рукотворине) а у замену добија неопходне животне намирнице.

Ескими из овог насеља углавном се баве ловом на китове, беле медведе и фоке. Цивилизација им нуди најмодернију опрему за то, али кад су фоке у питању, они и даље раде на традиционалан начин: кожа (коју приликом обраде жваћу да би била што мекша) и најбоље месо, додељују се оном ко је животињу уловио, а остатак деле други.

Ескими из Грисе Фјорда граде иглое само да би имали где да се склоне у време лова, кад су далеко од насеља где су куће углавном монтажне, а загревају се на неки од савремених начина. Недостају им радио и телевизија, као и вода коју им допремају цистернама. Али они ипак најрадије пију растопљени снег.

ПРОТОНИ И СУДБИНА ВАСИОНЕ

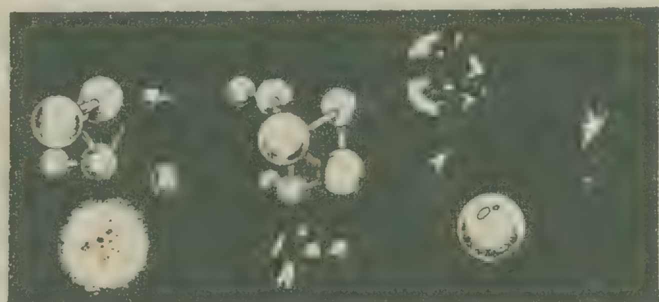
Да ли протони временом пропадају, односно мењају свој облик, као што се догађа с осталим честицама атома? На ово питање тражиће одговор читава колонија научника која ће радити у великом истраживачком центру (тренутно у изградњи) испод планине Гран сасо у Италији, одмах уз ауто-пут.

Огромна маса стена које окружују будућу лабораторију – каже професор Ренато Скримаљо, идејни творац овог пројекта – представља одличну заштиту од спољних утицаја, пре свега од космичких зрака и неутронских киша које непрестано засипају сваки квадратни метар Земљине површине.

Стручњаци ће прво покушати да утврде колико дуго живи један протон. А да би регистровали евентуалне промене код само пет протона неопходно је, кажу, држати под контролом све ове честице које се налазе у десет хиљада тона материје – гвожђа, на пример.

Чему све то?

Према једној теорији протони пропадају, односно од првобитне велике експлозије свемир се непрестано и незадрживо шири, уз стално прелажење материје из једног облика у други. Ако се, међутим, испостави да је протон непромењив, то би могао да буде знак да у стварности трансформација материје има за циљ повратак свемира у првобитно стање.

АКО НАСТАВИТЕ ДА ВОЗИТЕ ВЕЛОСИПЕД, ДОГУРАЋЕТЕ ДО ОВАКВЕ РУГОБЕ! – ПИСАЛО ЈЕ ИСПОД КАРИКАТУРЕ У ЈЕДНИМ НЕМАЧКИМ НОВИНАМА ПОЧЕТКОМ ПРОШЛОГ ВЕКА!

КОЛА НА ДВА ТОЧКА

КАКО ЈЕ НАСТАО МОТОЦИКЛ

Карикатура је осванула 1818. на насловној страни дневних новина а намера карикатуристе била је да изврге руглу присталице велосипеда, али се при том догодило нешто суперинтересантно. У превеликој жељи да претка данашњег бицикла нацрта што ружније, он је у ствари дао визију будућег мотоцикла. Истина, оно што је ликовно обликовано заиста је личило на ругобу, но ни први мотоцикли нису били лепши.

Ако је идеју за мотоцикл и дала карикатура, то не значи да је она омогућила и усмерила његов настанак и развој. Мотоцикл је дело људског ума и тешко је крчио себи пут у јавност. Кад је толика повика на велосипед, колика ли ће тек на мотоцикл!

Уопште, у стварање мотора упуштали су се само најхрабрији. Њихово знање било је скромно и циљу их је више вукла машта него јасан и прецизан цртеж онога што су желели да начине. Експериментисали су, кројили, прекрајали. О озбиљнијем алату није могло бити речи.

Гори ватра!

Како се велосипед возио с помоћним, трећим точком, било је незамисливо да први мотоцикл има два. Зато се и он дуго кретао на три.

Верује се да је први троточкаш-мотоцикл са малим парним мотором направио 1867. Француз Ерне Мише. Његов сарадник Пјер Лалемент оспоравао је изум наводећи да му је Ерне украо идеју. Тешко је рећи ко је био у праву, али је истина да је Ерне измислио педале помоћу којих се окретао точак велосипеда.

Далеко „опипљивију" ствар начинио је 1868. у Сједињеним Америчким Државама Силвестер Рупер. Велосипед је имао двоцилиндрични мотор покретан паром. Пару је стварала вода у казану, а воду загревала ватра у ложишту коју је Рупер стално морао да одржава. Начинио је десетак оваквих направа и ниједну није продао. Приказивао их је на сточним сајмовима широм земље као „чудо" и наплаћивао улазнице. Умро је од срчаног удара за време вожње мотоциклом на сајму у Масачусетсу!

Руперов земљак Луције Копеленд је 1884. ставио парни мотор испред управљача и изнад малог предњег точка. Тај бицикл са сопственим погоном кретао се брзином од 18 километара на час што је у то време представљало сензацију. Иако су људи зазирали од те „паклене

Један од првих мотоцикла. Конструисао га је 1868. Силвестер Рупер.

Хилдербрандов и Волфмилеров модел представљао је значајан корак.

справе". Копеленд је веровао у њену будућност па је основао и фирму за производњу мотоцикла. Придружио му се заљубљеник у технику Нортроп (касније ће постати чувен по производњи авиона) и два лекара – Полен и Старки. Како производња није ишла Копеленд је дигао руке. Године су пролазиле. Ту и тамо јављали су се нови конструктори и модели, али основни проблем – мотор никако није могао да буде савладан. Није било мењача, а пренос снаге мотора на точак обављен је каишем. Педале и ножни мишићи и даље су били главни ослонац. Нада се појавила када је Немац Дајмлер конструисао 1885. четворотактни мотор са унутрашњим сагоревањем. Међутим, Дајмлера је срце вукло аутомобилу. Са Мајбахом је склопио мотоцикл са два дрвена и једним помоћним точком само за сопствено испитивање. Касније га је одбацио

Упорна леди

Низали су се конструктори, али нико заправо није нудио новину. Тек 1892. Хилдербранд и Волфмилер склопили су у Минхену први мотоцикл који колико-толико личи на данашњи. И он је задржао педале, уосталом оне ће још дуго бити присутне, али су се конструктори окренули мотору са унутрашњим сагоревањем. Мотоцикл је могао да развије брзину од око 32 километра на час која се могла смањити кочењем точка помоћу ручице на управљачу.

Хилдербранд и Волфмилер су учествовали на трци аутомобила Париз – Бордо – Париз одржаној 1895. Прошли су незапажено, осим што је штампа њихово возило назвала колима на два точка.

Посебно место припада и енглеском поручнику Холдену. Ипак, његова рукотворина настала исте године када је одржана трка Париз – Бордо – Париз није била дугог века иако је мотоцикл имао четвороцилиндрични мотор са воденим хлађењем. Много већу наклоност у Великој Британији уживао је Хари Џон Ловсон који је поред фирме за производњу мотоцикла основао и Британски моторни синдикат. Мада је заостајао за Холденовим, уз то био и трицикл. Ловсонов производ је добро пролазио на тржишту; продато је око хиљаду комада. Један је купила и леди од Ковентрија. Њиме је превалила пут до Лондона, растојање од око стотину километара и за тај „подвиг" од Ловсона добила дијамантски прстен!

Несумњиво да је Ловсон био добар трговац. Чим су браћа Јуџин и Мајл Вернер конструисали мотоцикл са четворотактним мотором на унутрашње сагоревање (снаге три четвртине KS) уграђеним испред управљача, промућурни Енглез је осетио да ће се модел продавати као алва и за 400 фунти купио сва права производње и продаје на тржишту Велике Британије. Кажу да је згрнуо новац. Треба веровати јер је модел браће Вернер одиста био леп у шта се можете и сами уверити на цртежу бр. 4.

500 километара за 3 шилинга

Ловсонов трговачки успех још није значио да је свет сасвим прихватио мотоцикл. Напротив, његова будућност и даље је била проблематична. Владало је уверење да он поред аутомобила нема шта да тражи. Пресудно за пробој мотоцикла било је то што је могао да се купи за мало новца, или да се, уз незнатну преправку, начини од бицикла. Поред тога, бензин је био јевтин, а мотор мотоцикла релативно мало трошио. Забележено је да је неки Дејвис 1903. године превалио мотоциклом са мотором од 2.5 коњске снаге око 500 километара и током целог пута потрошио за бензин само 3 шилинга!

Први прави напредак донео је модел „минерва" Белгијанца Де Јонга. Само у 1901. продато је три хиљаде примерака!

Следећи крупнији потез начинила су поново браћа Вернер. Понудили су мотоцикл са мотором постављеним вертикално. Педале су остале као помоћно средство. Исте 1900. године Енглез Хамбер склопио је мотоцикл са преносом помоћу ланца. Иако је ланац био дуговечнији од каиша, изазивао је несносну лупу због примитивне технике преноса. Остали конструктори нису хтели да прихвате ланац. Техника паљења мотора такође је још била у повоју. И кочнице су представљале проблем. Тих година тек се уграђују и то на принципу обрнутог окретања педала на бициклу.

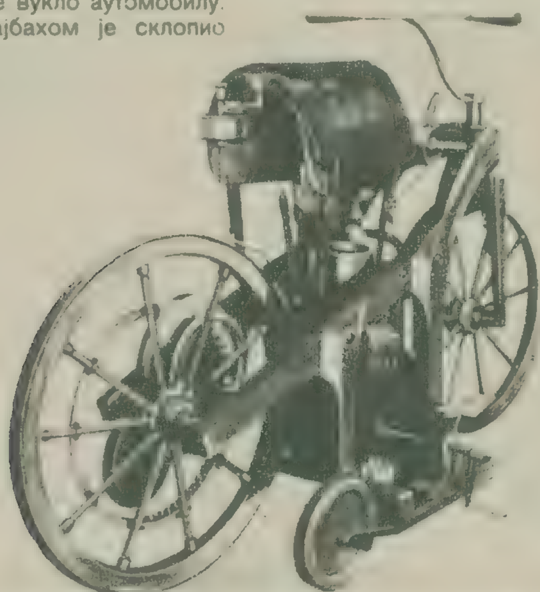
Праву узбуну изазвао је италијански производ „ла вирателе". Појавио се 1907. Мотоцикл је имао једноцилиндрични мотор али га није покретао бензин већ – нитроглицерин!

А онда бум: Белгијанац Пол Келеком начинио је 1904. мотоцикл са мотором од четири цилиндра постављених у низу. Назвао га је FN. Ускоро је мотор добио запремину од 500 кубика и мењач са две брзине. Фирма за коју је Келеком радио продавала је овај модел пуних 20 година!

У свет почињу да се пробијају и Американци. У први план избијају ортаци Харлеј и Давидсон чија ће се фирма много година касније прославити полицијским мотоциклима. Њихов први модел имао је мотор од 2 коњске снаге, а продаван је све до 1909. Тада је Харлеј конструисао први мотор у „V" јачине 6 коњских снага

Прва деценија овог века донела је мотоциклу прави замах. Он је коначно стао на „ноге" и нико више није могао да га потисне. У руке су га узели стручњаци, а на тржиште гурали трговци. Даље усавршавање постало је ствар технике и знања. Тако се и дошло до данашњег мотоцикла.

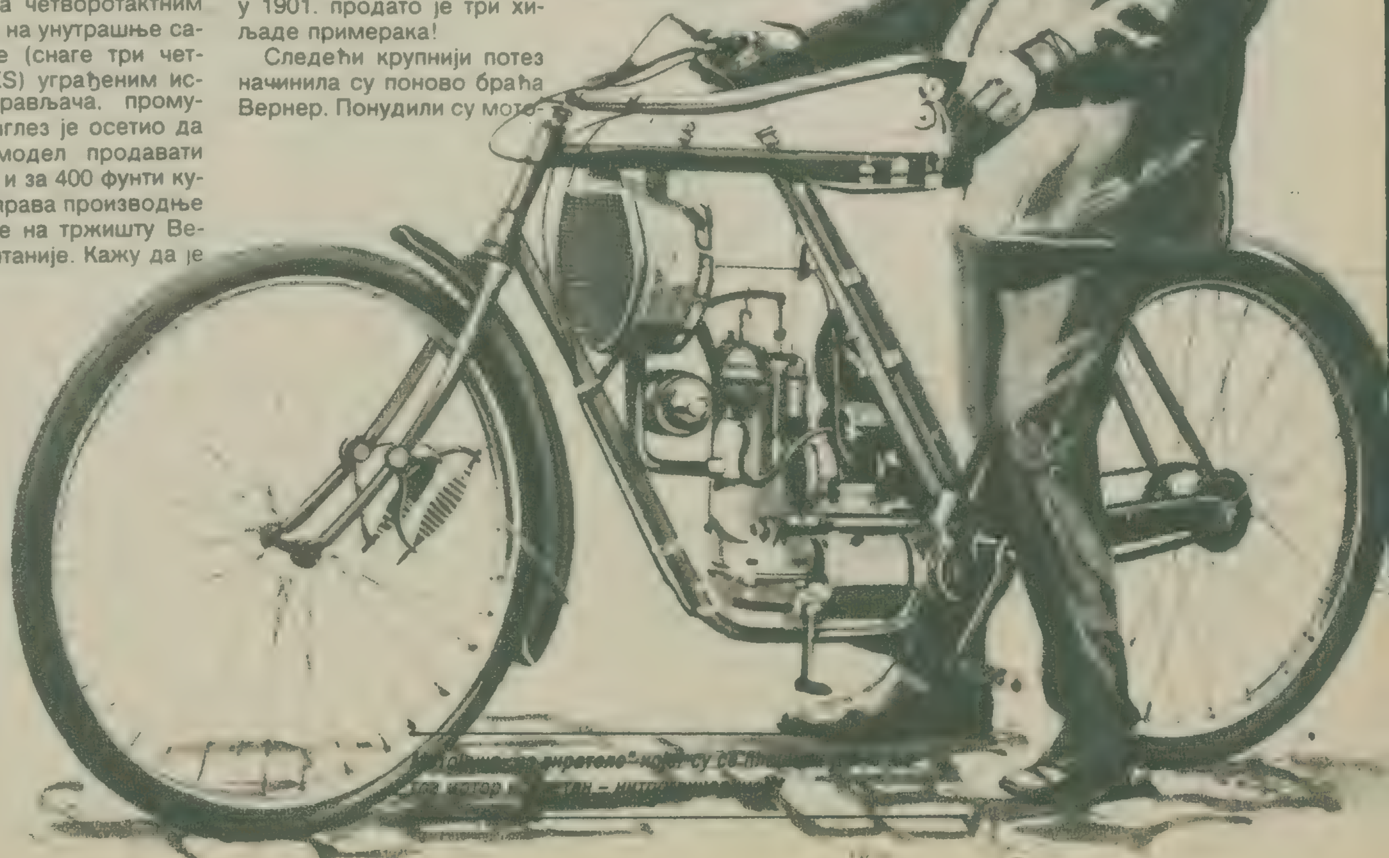
Миленко Тодоровић

Дајмлеров експеримент из 1885. није успео и он је свој полудрвени мотоцикл одбацио.

Конструкција браће Вернер сматрана је изузетно успелом и добро се продавала.

[illegible] вирателе" који су се [illegible] мотор [illegible] – нитро[illegible]

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

РАТ ЗВЕЗДА:

ПОСЛЕДЊИ ЏЕДАЈ

НАСТАВАК ПРИЧЕ КОЈА ЈЕ ПОЧЕЛА У ФИЛМУ ЏОРЏА ЛУКАСА...

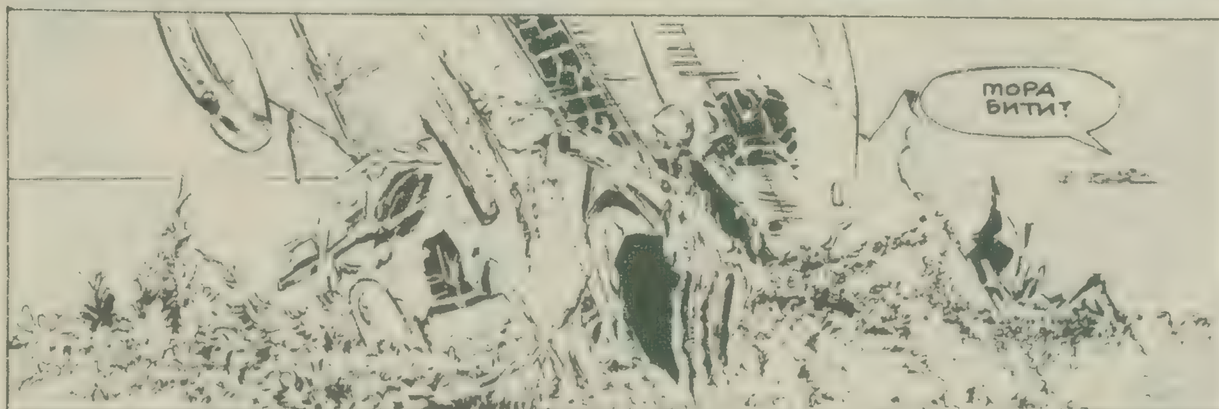

Особе у шлемовима нису приметиле овај разговор дроида...

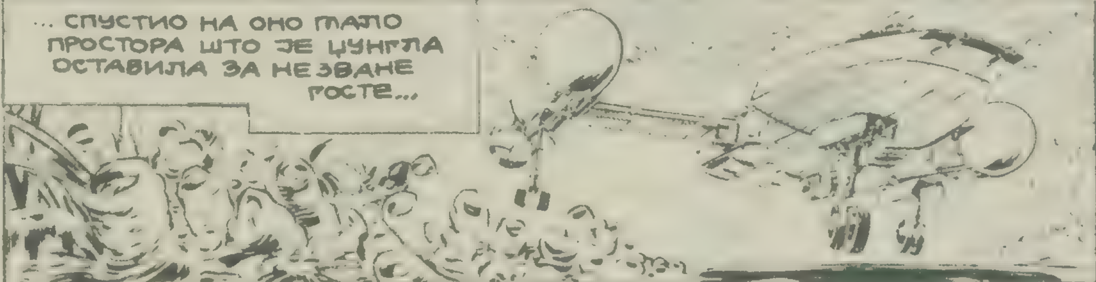

На основу координата добијених од Арту-Дитуа млади пилот из Татуана брзо је открио олупину из које је допирао сигнал...

А онда се, лако маневришући сјајним новим васионским бродом...

... веома подробно али, узалудно...

ОСЕТИВШИ МАЈУШНИ ПЛЕН, ОГРОМНО ЧУДОВИШТЕ УСТРЕМИЛО СЕ ИЗ ЏУНГЛЕ...

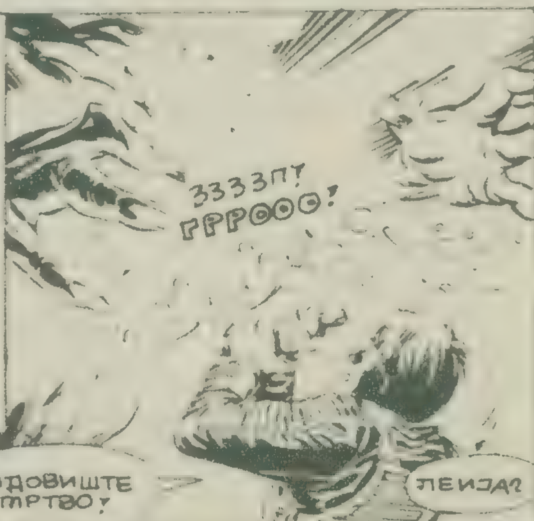

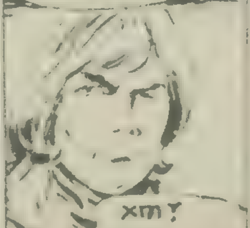

АЛИ, ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ЛУК ДОВРШИО РЕЧЕНИЦУ...

"Пре много година руља која је платила царство убила је моје родитеље! Млађи брат је био за царство и остао је жив!

А ја, још дете, био сам против... А био сам и престолонаследник!

Живот ти је био у опасности!

Нисмо имали довољно горива и овде смо се срушили!

Моја вољена Лорин је погинула... Тело јој лежи испод погребног штита!

Од тада смо овде само нас двојица!

Како двојица? Па, зар ниси рекао...

Нешто долази...

Смири се, то је неко коме дугујем живот!

Не! Немогуће!

Лук Скајвокер није могао да поверује гледајући биће у дроњцима које се помаљало из џунгле и које је личило на Џедаје...

Витез Џедај?!

Уместо чувеног џедајског мача, носио је чворновату мочугу...

Ово створење је пародија Луковог најпоштованијег ауторитета и Луку се крв ускомешала...

Џедајдаја није витез Џедај, мада је пре много година то могао бити да је хтео!

" Био је саветник мог оца и упозорио га је на опасност, али отац није слушао! Остао је због нас, јер је знао да ће бити потребан!

Он ме је спасао од руље, а после и при бродолому...

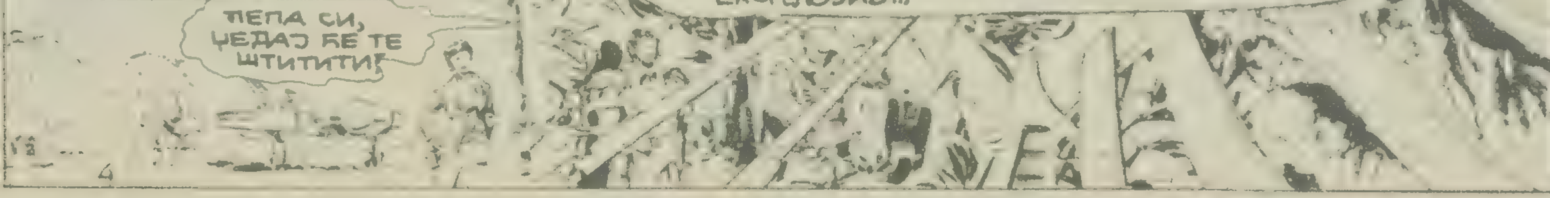

Вратио се у запаљени брод по намирнице и задобио повреду главе...

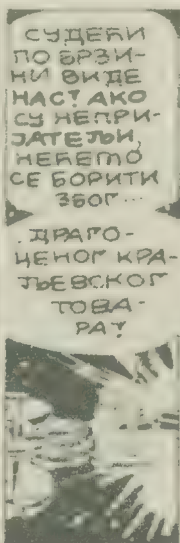
... од чега је изгубио разум! Сећа се само неоствареног сна да буде витез Џедај!

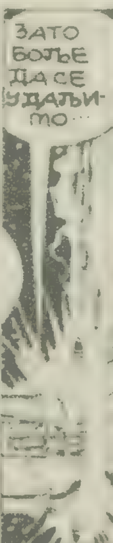
Од тада се више није повратио..."

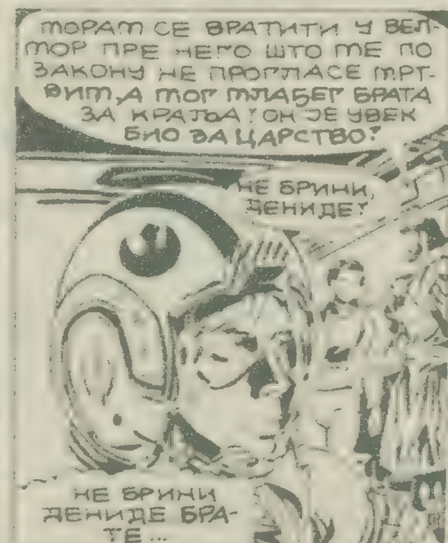

ВА-РУМММ!
...НЕ УНИШТИ ТВОЈ БРОД И ОДАШИЉАЧЕ!
АЛИ, ДОК СЕ МАЛИ БРОД СПРЕМАО ДА УЂЕ У ХИПЕРВАСИОНУ...

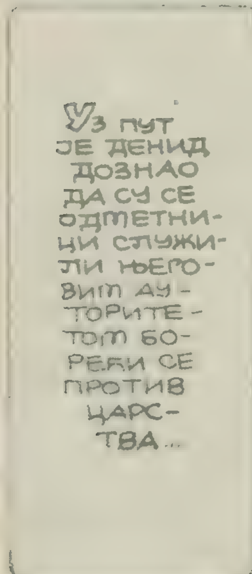

ЛУК! ЕНО ЈОШ ЈЕДНОГ ВАСИОНСКОГ БРОДА!
ВИДИМ, ЛЕЈА!

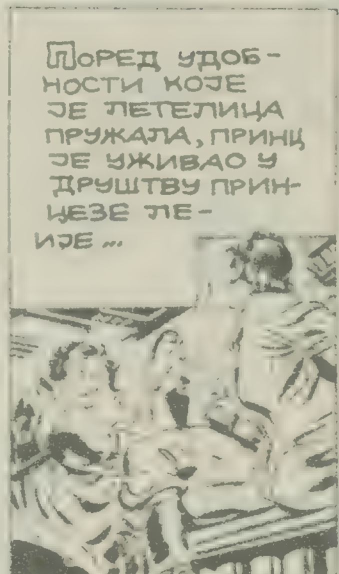

СУДЕЋИ ПО БРЗИНИ ВИДЕ НАС! АКО СУ НЕПРИЈАТЕЉИ, НЕЋЕМО СЕ БОРИТИ ЗБОГ...
...ДРАГОЦЕНОГ КРАЉЕВСКОГ ТОВАРА!

ЗАТО БОЉЕ ДА СЕ УДАЉИМО...

...ДОК ЈЕ ТО МОГУЋЕ!
ВЖЖЖЖ!

МОРАМ СЕ ВРАТИТИ У ВЕЛМОР ПРЕ НЕГО ШТО МЕ ПО ЗАКОНУ НЕ ПРОГЛАСЕ МРТВИМ, А МОГ МЛАЂЕГ БРАТА ЗА КРАЉА! ОН ЈЕ УВЕК БИО ЗА ЦАРСТВО!
НЕ БРИНИ, ДЕНИДЕ!
НЕ БРИНИ ДЕНИДЕ БРАТЕ...

УЗ ПУТ ЈЕ ДЕНИД ДОЗНАО ДА СУ СЕ ОДМЕТНИЦИ СЛУЖИЛИ ЊЕГОВИМ АУТОРИТЕТОМ БОРЕЋИ СЕ ПРОТИВ ЦАРСТВА...

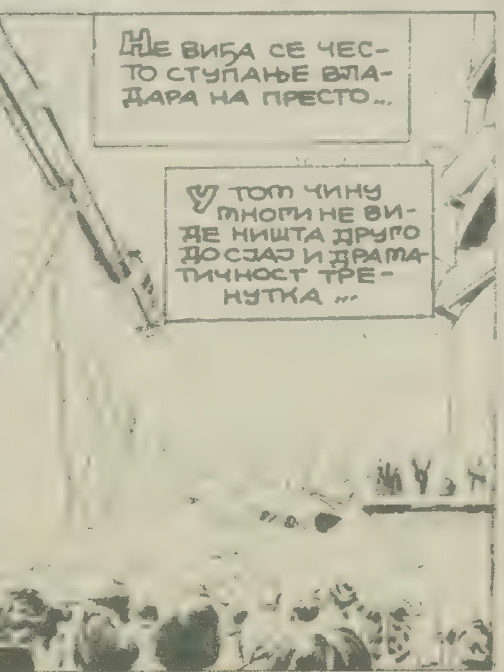

ПОРЕД УДОБНОСТИ КОЈЕ ЈЕ ЛЕТЕЛИЦА ПРУЖАЛА, ПРИНЦ ЈЕ УЖИВАО У ДРУШТВУ ПРИНЦЕЗЕ ЛЕИЈЕ...

АЛИ НИЈЕ СВЕ ИШЛО ТАКО ГЛАТКО
ЦЕДАЈ ЋЕ УДАРИТИ СВОЈИМ МАЧЕМ!
ТРАС!
ЗАБОГА, ГОСПОДАРУ...

АКО МИСЛИШ ДА ЋЕШ БОЉЕ, ПОКУШАЈ, АРТУ!
"НЕКА ЦЕДАЈ ПОБЕДИ"! ЗАНИМЉИВО, ТИ ПОДМАЗАНА КРНТИЈО!

КОНАЧНО, БРОД ЈЕ НАПУСТИО ХИПЕРВАСИОНУ ДА БИ НА РУБУ ГАЛАКСИЈЕ СТИГАО У...
ВЕЛМОР! А АКО СУ ТАЧНЕ КООРДИНАТЕ ДВОРА КОЈЕ СТЕ МИ ДАЛИ, ПРИНЧЕ, ОНДА...

ПРЕД ДВОРОМ СЕ ОКУПИЛА МАСА НАРОДА...

НЕ ВИЂА СЕ ЧЕСТО СТУПАЊЕ ВЛАДАРА НА ПРЕСТО...
У ТОМ ЧИНУ МНОГИ НЕ ВИДЕ НИШТА ДРУГО ДО СЈАЈ И ДРАМАТИЧНОСТ ТРЕНУТКА...

... ДОК ДРУГИ ВИДЕ МОЋ ...

У ИМЕ САВЕТА СТАРАЦА ПРОГЛАШАВАМ ПРИНЦА АНОДА КРАЉЕМ ВЕЛТОРА И...

ОНАЈ БРОД ЋЕ МИ ПОКВАРИТИ КРУНИСАЊЕ, ЗЕЛОРЕ?

МИРУЈ, БУДАЛО!

МАСА СЕ ПОСЛУШНО СКЛОНИЛА И НАПРАВИЛА МЕСТО ЛЕТЕЛИЦИ...

... ИЗ КОЈЕ СУ ИЗИШЛЕ ЧЕТИРИ ОСОБЕ...

МЛАДА ПРИНЦЕЗА ИЗ АЛДЕРАНА, ЧИЈА ЈЕ КОСА БЛИСТАЛА КАО ЗЛАТО...

ПРИНЦ ДЕНИД У ОДЕЛУ КОЈЕ ОДГОВАРА КРАЉЕВСКОМ ПОРЕКЛУ...

... И ПИЛОТ, ОДМЕТНИК ИЗ ТАТУНА, ПРЕРУШЕН У ПРОБИСВЕТА...

... И, НАРАВНО ЦЕДАЈ...

КАКО СЕ УСУЂУЈЕТЕ ДА ПРЕКИДАТЕ КРУНИСАЊЕ КРАЉА!

АКО ЈЕ КРАЉ ПРАВИ ВОЂА, ПРИСУСТВО НАРОДА МУ НЕЋЕ СМЕТАТИ!

АЛИ, УПРАВО ЈЕ ТО СПОРНО...

... ЈЕР ЈА САМ ПРИНЦ ДЕНИД, КРАЉ ВЕЛТОРА!

ЗАТО ЗАХТЕВАМ ДА СЕ ОВА ФАРСА ПРЕКИНЕ!

ЗЕЛОТЕ, ШТА ЋЕМО? ТО ЈЕ ДЕНИД!

ЋУТИ, АНОДЕ, ПРЕПУСТИ СТВАР МЕНИ!

ПАЗИ, ГРАЂАНИНЕ, У ШТА СЕ УПУШТАШ!

НАРОДУ ВЕЛТОРА ТРЕБА КРАЉ, ТАДА САМ ЈА ВЛАДАО ГОДИНАМА КАО РЕГЕНТ...

НЕЋУ ИМАТИ МИЛОСТИ ПРЕМА УЗУРПАТОРУ ПРЕСТОЛА!

УФ...

ПОШТО СИ, ИЗГЛЕДА, ИЗГУБЉЕНИ ДЕНИД, ПРВИ ЋУ ТИ ПОЖЕЛЕТИ ДОБРОДОШЛИЦУ!

НЕ СВИЂА ТИ СЕ ОВАЈ ТИП? БРЗО МЕЊА СВОЈ СТАВ!

ХВАЛА, РЕГЕНТЕ! ДА ТИ ПРЕДСТАВИМ ОСТАЛЕ...

... ЧОВЕК КОЈИ МЕ ЈЕ НАШАО, ЛОВАЦ КОРЛ МАРКУС... И МОЈА ВЕРЕНИЦА ЛОРИН!

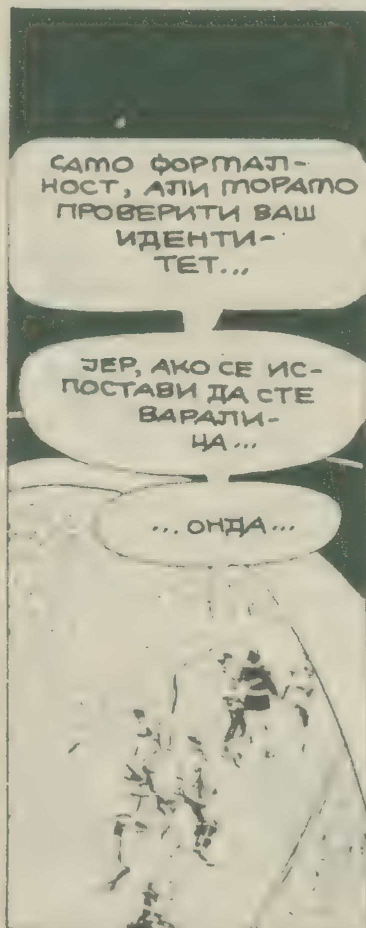
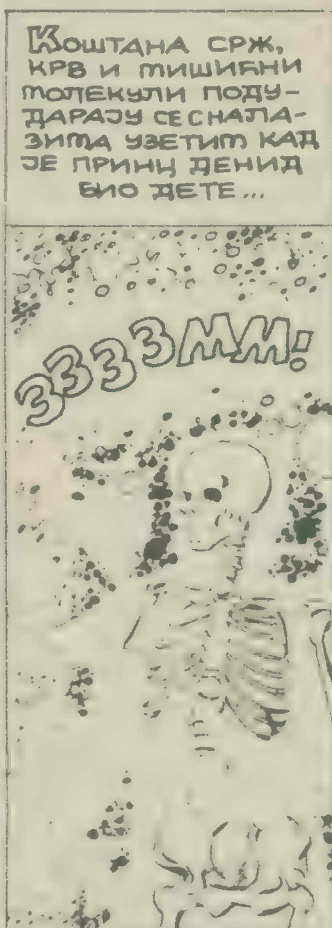
6

ЧАСТ НАМ ЈЕ ШТО СТЕ С НАМА!

ХВАЛА, РЕГЕНТЕ! И МЕНИ!

ОВО ЈЕ КАПЕТАН ТРАП, ДИПЛОМАТСКИ ПРЕДСТАВНИК ЦАРСТВА!

МИЛО МИ ЈЕ!

САМО ФОРМАЛНОСТ, АЛИ МОРАМО ПРОВЕРИТИ ВАШ ИДЕНТИТЕТ...
ЈЕР, АКО СЕ ИСПОСТАВИ ДА СТЕ ВАРАЛИЦА...
...ОНДА...

КОШТАНА СРЖ, КРВ И МИШИЋНИ МОЛЕКУЛИ ПОДУДАРАЈУ СЕ СНАПАЈЗИМА УЗЕТИМ КАД ЈЕ ПРИНЦ ДЕНИД БИО ДЕТЕ...
ЗЗЗЗММ!

ЕПИДЕРМ И МРЕЖЊАЧА ТАКОЂЕ...

НЕ МОЖЕ БИТИ ГРЕШКА, ТО ЈЕ НАШ ПРИНЦ!
РЕГЕНТУ СЕ ОВО НЕЋЕ СВИЂАТИ!

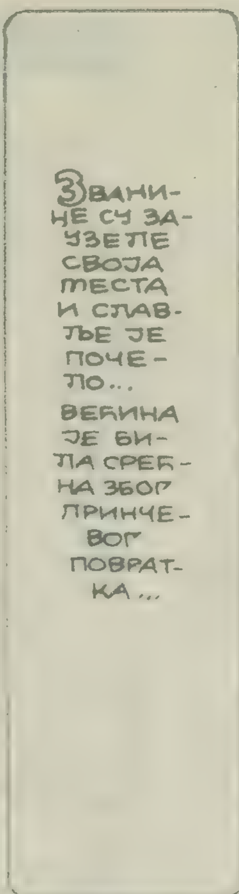
РЕГЕНТЕ, СРЕЋНИ СМО ДА МОЖЕМО ДА КАЖЕМО ДА СЕ СВИ ТЕСТОВИ ПОДУДАРАЈУ! ЖИВЕО ПРИНЦ ДЕНИД!
НА ЖАЛОСТ, ЗА ЊЕГОВУ ВЕРЕНИЦУ НЕ МОГУ СЕ НАПРАВИТИ ТЕСТОВИ!
ЗАШТО НЕ, ДОКТОРЕ?

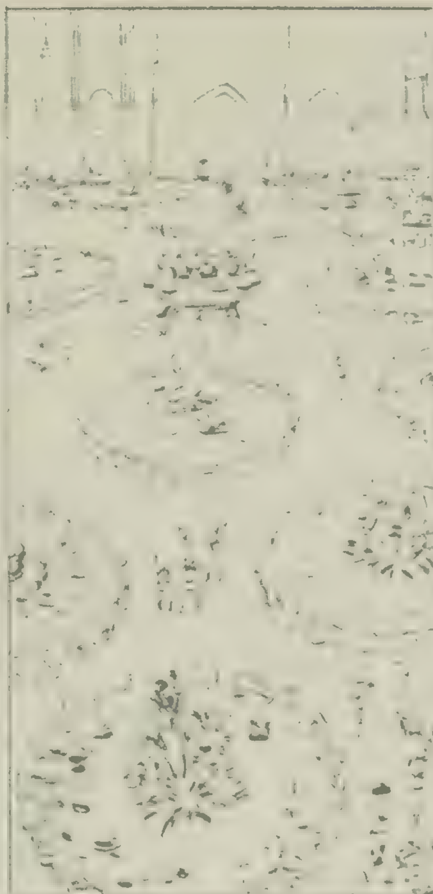
ОБЈАСНИ ИМ, ЛОРИН...
НАРАВНО, ДРАГИ! МОЈИ ПОДАЦИ СУ НЕСТАЛИ...

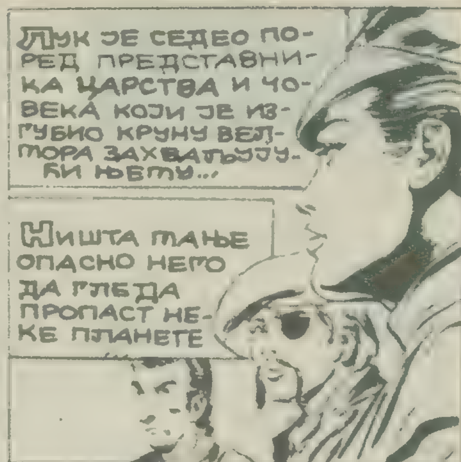
... КАД ЈЕ МОЈУ ПЛАНЕТУ УНИШТИЛО ЦАРСТВО!
БАШ ЗГОДНО!

МИР, ДЕЦО! ПРИНЧЕВА ПОТВРДА ЗА ЊЕГОВУ НЕВЕСТУ ЈЕ ДОВОЉНА!
А САДА СЛАВЉЕ ШТО СЕ ВРАТИО ПРИНЦ!

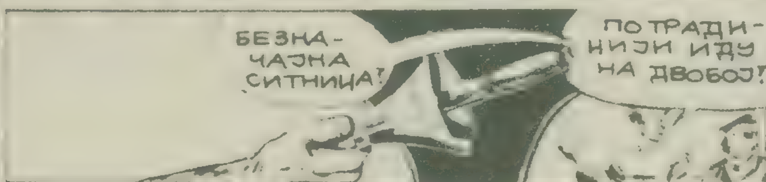

ПРИПРЕМИТЕ ГОЗБУ ЗА СЛАВНОГ ЦЕДАЈА И ЊЕГОВЕ ПРИЈАТЕЉЕ
МОТРИ НА ОВУ БУДАЛУ! НЕ ЖЕЛИМ НИКАКВЕ НЕВОЉЕ!
НАРАВНО, ГОСПОДАРУ ЛУ... КОРЛ!

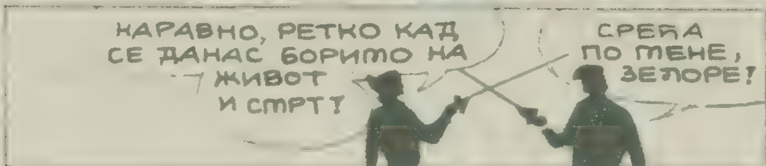

ЗВАНИЦЕ СУ ЗАУЗЕЛЕ СВОЈА МЕСТА И СЛАВЉЕ ЈЕ ПОЧЕЛО...
ВЕЋИНА ЈЕ БИЛА СРЕЋНА ЗБОГ ПРИНЧЕВОГ ПОВРАТКА...

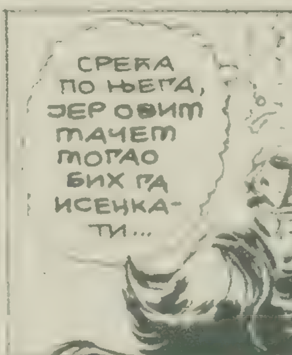

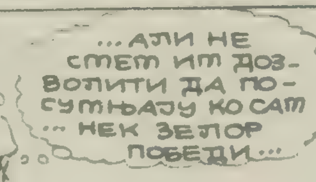

ЛУК ЈЕ СЕДЕО ПОРЕД ПРЕДСТАВНИКА ЦАРСТВА И ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ИЗГУБИО КРУНУ ВЕЛТОРА ЗАХВАЉУЈУЋИ ЊЕМУ...
НИШТА МАЊЕ ОПАСНО НЕГО ДА ГЛЕДА ПРОПАСТ НЕКЕ ПЛАНЕТЕ

ПРИЈАТЕЉУ МАРКУС, ОВДЕ ЈЕ ОБИЧАЈ ДА СТРАНАЦ УЧЕСТВУЈЕ У ЈЕДНОМ ОБРЕДУ ПРЕ НЕГО ШТО УЗМЕ ХЛЕБ...
ДА?

БЕЗНАЧАЈНА СИТНИЦА!
ПО ТРАДИЦИЈИ ИДУ НА ДВОБОЈ!

НАРАВНО, РЕТКО КАД СЕ ДАНАС БОРИМО НА ЖИВОТ И СМРТ!
СРЕЋА ПО ТЕБЕ, ЗЕЛОРЕ!

СРЕЋА ПО ЊЕГА, ЈЕР ОВИМ МАЧЕМ МОРАО БИХ ГА ИСЕЦКАТИ...

...АЛИ НЕ СМЕМ ИМ ДОЗВОЛИТИ ДА ПОСУМЊАЈУ КО САМ... НЕК ЗЕЛОР ПОБЕДИ...
ЈЕСИ ЛИ СПРЕМАН, МАРКУС?

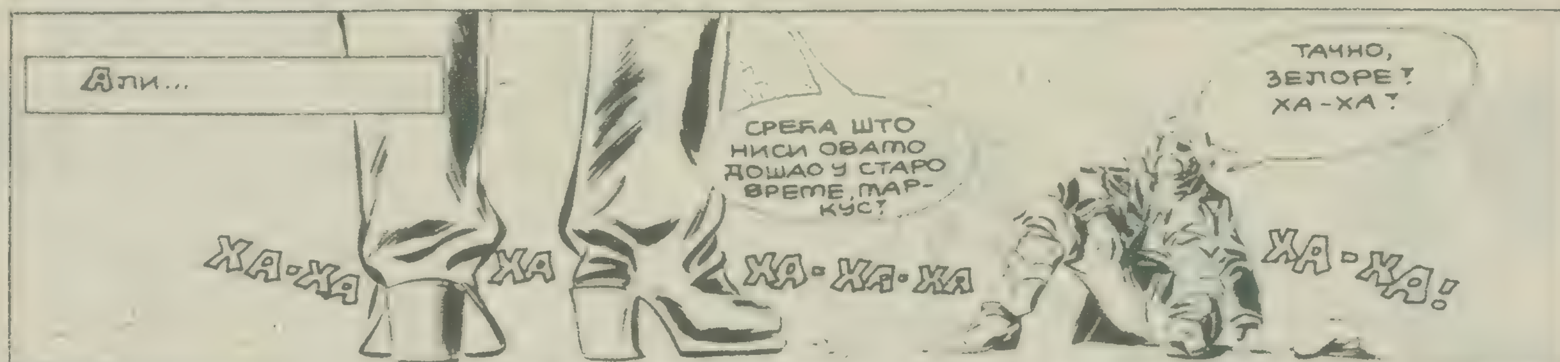

ПОЧНИМО!
ЦАК!
ЗВИЗ!
ОХО! ПА ТАЈ ТИП ЈЕ СТРУЧЊАК ЗА ОВО...

КРРЦ!
МОРАЋУ СЕ ДОБРО БРАНИТИ...

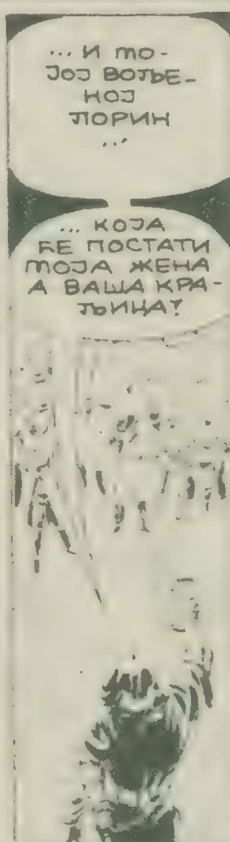

ТРАС!
ВАЉДА ЈЕ ОВО КРАЈ...

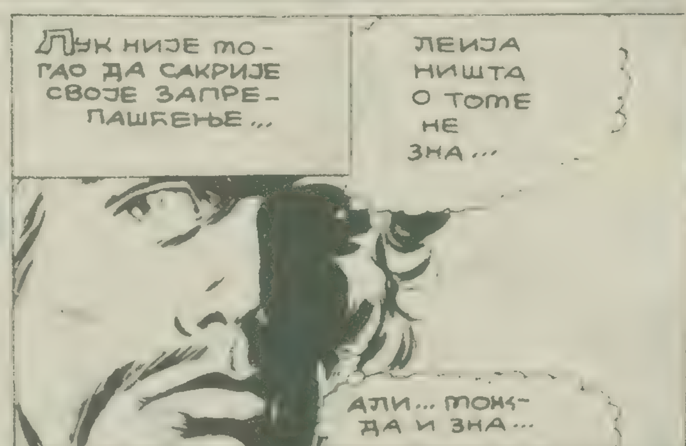

ЦАК!
БОРИ СЕ НА ЖИВОТ И СМРТ... ЗНА ЛИ КО САМ?

ЛУК ПАДА ЧЕКАЈУЋИ СМРТНИ УДАРАЦ...

Али...
СРЕЋА ШТО НИСИ ОВАМО ДОШАО У СТАРО ВРЕМЕ, МАР-КУС!
ТАЧНО, ЗЕЛОРЕ! ХА-ХА!
ХА-ХА
ХА
ХА-ХА-ХА
ХА-ХА!

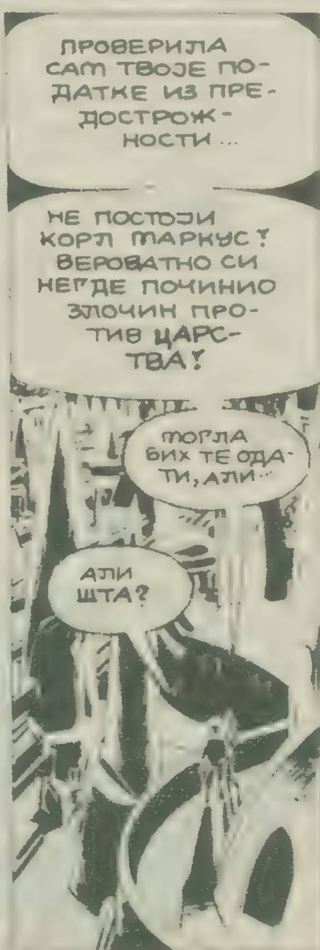

ЈА БИХ САД ПРЕДЛОЖИО ЗДРАВИЦУ...
НАРОДУ ВЕЛТОРА, ЧИЈИ ЋУ САВЕТ ПОШТОВАТИ ТОКОМ СВОЈЕ ВЛАДАВИНЕ...

... И МОЈОЈ ВОЉЕНОЈ ЛОРИН ...
... КОЈА ЋЕ ПОСТАТИ МОЈА ЖЕНА А ВАША КРАЉИЦА!

Лук није могао да сакрије своје запрепашћење...
ЛЕИЈА НИШТА О ТОМЕ НЕ ЗНА...
АЛИ... МОЖДА И ЗНА...

И можда она...
ХТЕЛА БИХ ДА С ТОБОМ ПОРАЗГОВАРАМ НАПОЉУ, МАРКУС...
КАСАМО!

ХОЋЕТЕ НА СВЕЖ ВАЗДУХ, КАПЕТАНЕ?
ЗНАШ, МАРКУС, ЈА ЗНАМ КО СИ ТИ...
... И ШТА ХОЋЕШ?
ЈЕ ЛИ?

ПРОВЕРИЛА САМ ТВОЈЕ ПОДАТКЕ ИЗ ПРЕДОСТРОЖНОСТИ...
НЕ ПОСТОЈИ КОРЛ МАРКУС! ВЕРОВАТНО СИ НЕГДЕ ПОЧИНИО ЗЛОЧИН ПРОТИВ ЦАРСТВА!
МОРЛА БИХ ТЕ ОДАТИ, АЛИ...
АЛИ ШТА?

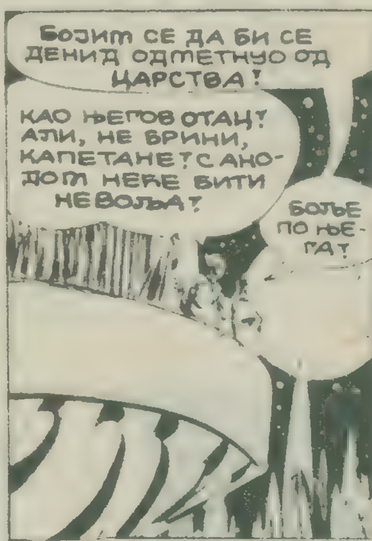

ЖЕЛИМ...
... ДА УБИЈЕШ ПРИНЦА ДЕНИДА И ЊЕГОВУ ВЕРЕНИЦУ СУТРА НА СВЕЧАНИМ ИГРАМА! ТРАЖИ ШТА ХОЋЕШ, МАРКУС! УДВОСТРУЧИЋУ!
ДА!
НАМЕРАВАМ ДА НАПРЕДУЈЕМ У ЦАРСТВУ!

И БИЋУ ТИ ЗАХВАЛНА НА СВЕ НАЧИНЕ!

ДОГОВОРЕНО, КАПЕТАНЕ!
МИСЛИМ ДА ЋЕМО СЕ ЛЕПО СЛАГАТИ, МАРКУС! ВИДИМО СЕ И СУТРА УВЕЧЕ...

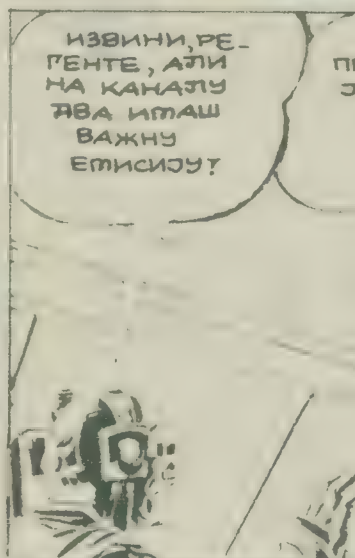

КАД ЈЕ ЛУК ОТИШАО...
УБИТЕ?
ХОЋЕ ЛИ УБИТИ ПРИНЦА, ТРАЛ?

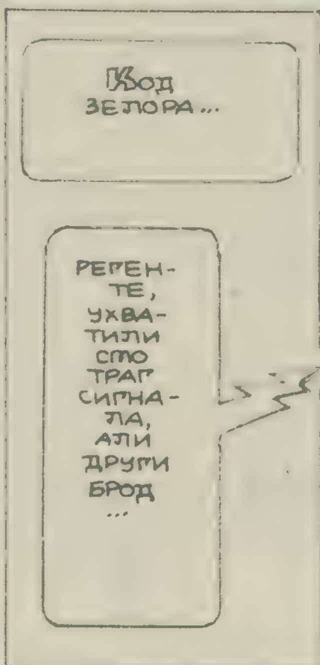

ХОЋЕ, ЗЕЛОРЕ!
И ДЕНИДА И ОНУ УШТОГЉЕНУ ДЕВОЈКУ?
ОНДА ЋЕМО ТИ ЊЕГА!
СЈАЈНО!

БОЈИМ СЕ ДА БИ СЕ ДЕНИД ОДМЕТНУО ОД ЦАРСТВА!
КАО ЊЕГОВ ОТАЦ! АЛИ, НЕ БРИНИ, КАПЕТАНЕ! С АНОДОМ НЕЋЕ БИТИ НЕВОЉА!
БОЉЕ ПО ЊЕГА!

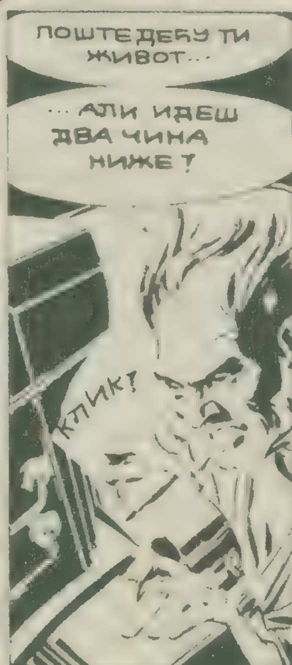

НЕ ПРЕТИ ТИ, ТРАЛ! КРАЉЕВСКЕ САМ КРВИ!
КАД БИ НАРОД ЗНАО КАКО МЕ ТРЕТИРАТЕ...
МИСЛИО БИ УПРАВО ОНО ШТО ЖЕЛИМ ДА МИСЛИ, МАЛИША!

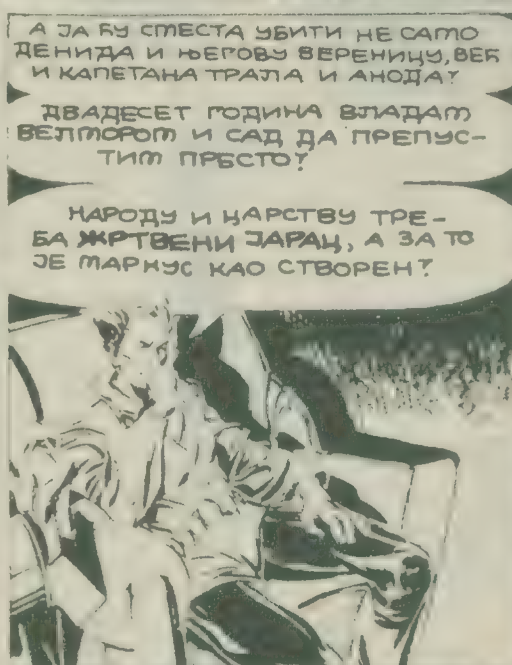

ОБЈАСНИ АНОДУ ДА ЦАРСТВО ВЕЋ ГОДИНАМА РАДИ НА СУНЧЕВОМ СИСТЕМУ И ДА ГА НЕЋЕ ИСКЉУЧИТИ КРАЉ КОМЕ ТРЕБА РЕЋИ КАДА ДА КИХНЕ!
УВЕРАВАМО ТЕ, КАПЕТАНЕ, ДА АНОД И ЈА ЦЕНИМО ТВОЈЕ НАПОРЕ!

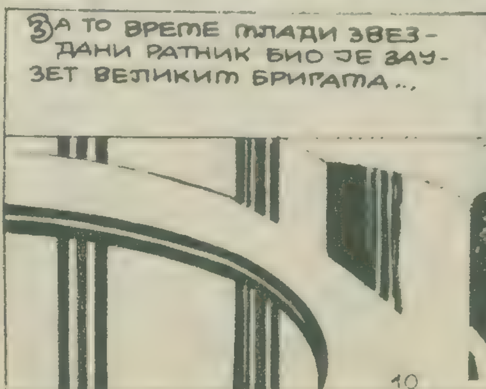

ИЗВИНИ, РЕГЕНТЕ, АЛИ НА КАНАЛУ ДВА ИМАШ ВАЖНУ ЕМИСИЈУ!
ПРЕБАЦИ ЈЕ У МОЈ СТАН!
ВИДИМО СЕ СУТРА, ПРИЈАТЕЉИ!

Код Зелора...
РЕГЕНТЕ, УХВАТИЛИ СМО ТРАГ СИГНАЛА, АЛИ ДРУГИ БРОД ...

ЗНАМ СВЕ! НАЈАМНИК ЈЕ ПРЕ ТЕБЕ НАШАО ПРИНЦА КОЈИ ЈЕ САД У ДВОРУ!

ПОШТЕДЕЋУ ТИ ЖИВОТ...
...АЛИ ИДЕШ ДВА ЧИНА НИЖЕ!
КЛИК!

А ЈА ЋУ СМЕСТА УБИТИ НЕ САМО ДЕНИДА И ЊЕГОВУ ВЕРЕНИЦУ, ВЕЋ И КАПЕТАНА ТРАЛА И АНОДА!
ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ВЛАДАМ ВЕЛМОРОМ И САД ДА ПРЕПУСТИМ ПРЕСТО!
НАРОДУ И ЦАРСТВУ ТРЕБА ЖРТВЕНИ ЈАРАЦ, А ЗА ТО ЈЕ МАРКУС КАО СТВОРЕН!

ЗА ТО ВРЕМЕ МЛАДИ ЗВЕЗДАНИ РАТНИК БИО ЈЕ ЗАУЗЕТ ВЕЛИКИМ БРИГАМА...

АКО МЕ КАПЕТАН ТРАЛ ВИДИ КАКО ИДЕМ У ПОСЕТУ ЛЕДИ ЛОРИН, ПРОПАО САМ НАЧИСТО... ПОМИСЛИЋЕ ДА ХОЋУ ДА ЈЕ УПОЗОРИМ...
...ШТО ЈЕ ТАЧНО...

АЛИ, САЧУВАТИ ОВУ ПЛАНЕТУ ЗА УСТАНИЧКИ САВЕЗ ВРЕДНО ЈЕ ОВОЛИКОГ РИЗИКА ...

УХ, ЗАМАЛО ДА ПАДНЕМ... БИОНИК, ДАЈ ДЕСНУ РУКУ... ВРАВО!

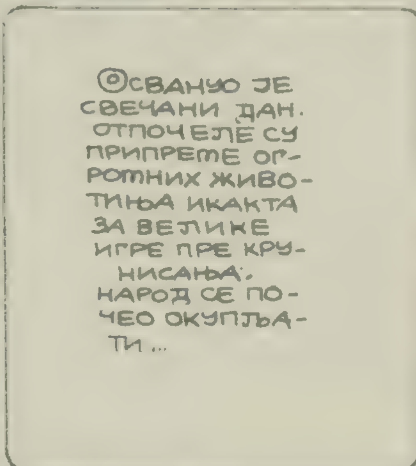

МОРАМ УПИТАТИ ЛЕИЈУ И ЗА ТУ НАЈАВУ ВЕНЧАЊА С ДЕНИДОМ...
АЛИ ВЕРУЈЕМ ДА ОНА О ТОМЕ ЗНА КОЛИКО И ЈА ...

ВИДИМ СВЕТЛО... СИГУРНО ЈЕ ТАМО ...
ОХ, НЕ...

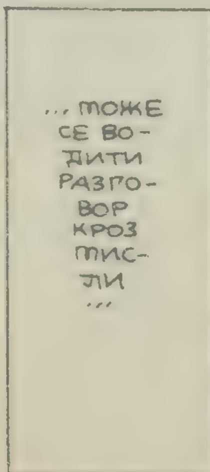

ПРЕНАГЛИО САМ НАЈАВЉУЈУЋИ НАШ БРАК БЕЗ ТВОЈЕ САГЛАСНОСТИ, ЛЕИЈА! АЛИ, ЖЕЛИО САМ САМО...
ШТА ТО, ДЕНИДЕ?

...ДА ЗНАШ ДА ТЕ ВОЛИМ! БУДИ МИ КРАЉИЦА!
ДЕНИДЕ, ЈА...

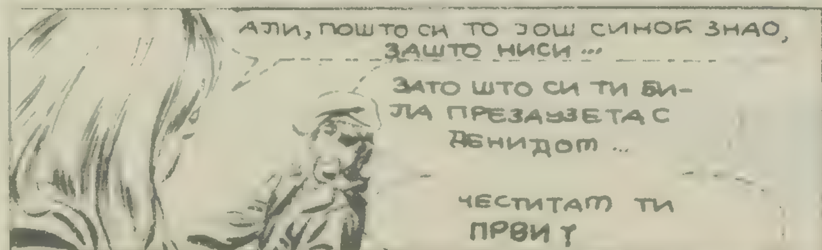

НЕ ГОВОРИ, ЉУБАВИ...
... ВОЛИМ ТЕ!

ОСВАНУО ЈЕ СВЕЧАНИ ДАН. ОТПОЧЕЛЕ СУ ПРИПРЕМЕ ОГРОМНИХ ЖИВОТИЊА ИКАКТА ЗА ВЕЛИКЕ ИГРЕ ПРЕ КРУНИСАЊА. НАРОД СЕ ПОЧЕО ОКУПЉАТИ ...

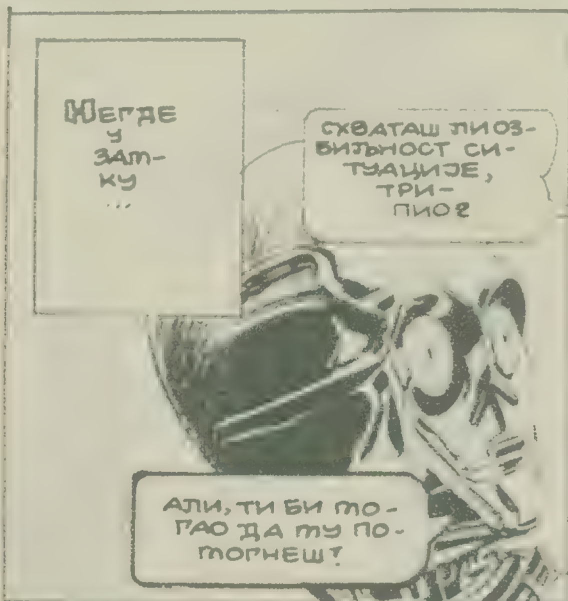

А У МАСИ...

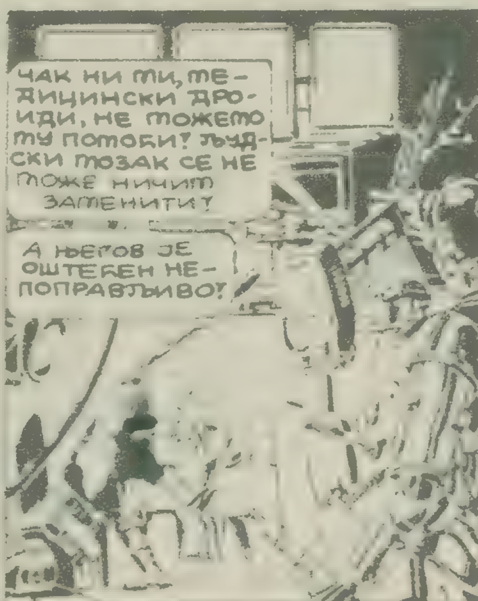

... МОЖЕ СЕ ВОДИТИ РАЗГОВОР КРОЗ МИСЛИ ...

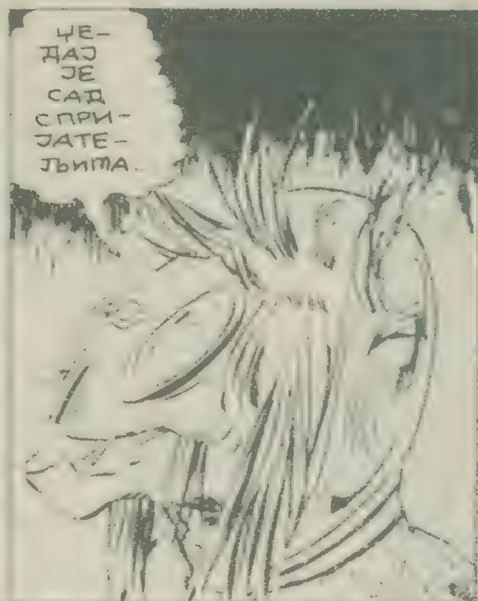

ХЕЈ, ЛЕИЈА! СИНОЋ ТЕ ЈЕ ТРАЛ ИЗНАЈМИЛА ДА УБИЈЕМ ТЕБЕ И ДЕНИДА!
ДА НАС УБИЈЕШ!

АЛИ, ПОШТО СИ ТО ЈОШ СИНОЋ ЗНАО, ЗАШТО НИСИ ...
ЗАТО ШТО СИ ТИ БИЛА ПРЕЗАУЗЕТА С ДЕНИДОМ ...
ЧЕСТИТАМ ТИ ПРВИ!

ЛУК, ЧЕКАЈ!
ЗБОГОМ, КРАЉИЦЕ!

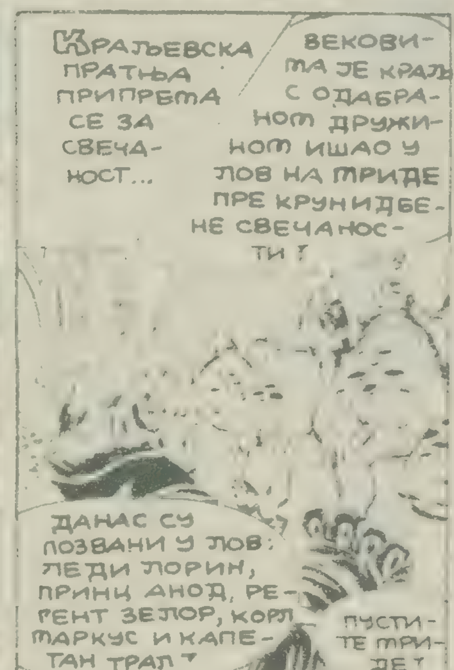

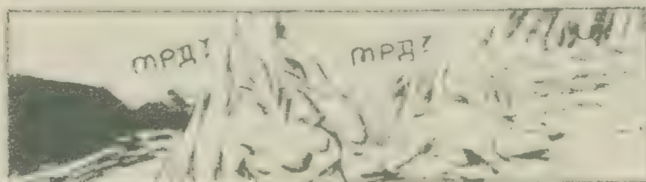

Кавези су отворени и мноштво животињица расуло се по равници...

А онда су пожуриле ка шуми...

..и напросто ишчезле..

КАСНИЈЕ, КАД СЕ КРАЉЕВСКА ГРУПА ОДМАРАЛА...
ВЕЋ САМ ЗАБОРАВИО КОЛИКО ЈЕ ЛЕПА МОЈА ДОМОВИНА, ЛОРИН!
ДЕНИДЕ, ДОБРО ТЕ СЛУШАЈ, АЛИ СЕ НЕ ОСВРЋИ УНАОКОЛО...
УЧИНИ ТО САД, МАРКУС! ЗА МЕНЕ...
ТРЕНУТАК, КАПЕТАНЕ!
ХТЕО БИХ ДА О СВЕТУ МАЛО ПОПРИЧАМО!
ШТА?!
И ОНДА...
МАРКУС, АНОД И ЈА УПРАВО УКЛАЊАМО НЕКЕ ПРЕПРЕКЕ НА ПРЕСТОЛУ!
МОЈ БЛАСТЕР... ШТА СЕ ТО ДЕШАВА, ЗЕЛОРЕ?!
АНОДЕ, УБИЈ ДЕНИДА И ДЕВОЈКУ!
ДА, ЗЕЛОРЕ!
АААХ!
А ТИ СИ СЛЕДЕЋИ, БУДАЛО...
А САД ЖРТВЕНОГ ЈАРЦА, МАРКУСА!
НЕ МОЖЕШ СТАЛНО ИЗВРДАВАТИ, МАРКУС! ГОТОВ СИ!
УБИО СИ ЛЕИЈУ!
БАЦИ ТАЈ БЛАСТЕР!
КАКВО ЈЕ ТО ОРУЖЈЕ?
СВЕТЛОСНИ МАЧ! А ДЕВОЈКУ ЈЕ НАЗВАО ЛЕИЈА!
ОН ЈЕ... НЕ, НЕМОГУЋЕ АЛИ, ИПАК...
ОСТАВИ ГА, ЗЕЛОРЕ! ТО ЈЕ ЛУК СКАЈВОКЕР!
ОДВЕШЋУ ГА НА ЦАРСКИ САВЕТ!
НЕЋЕШ! ОД ВАС ДВОЈЕ ЗАВИСИ МОЈА ВЛАСТ НА ПЛАНЕТИ!
ГОТОВА!
АЛИ, ТРАЛ ЈЕ ИЗБЕГЛА ЗЕЛОРОВ СМРТОНОСНИ НАПАД...
АААХ!
САД САМО ДА НАЂЕМ ЗЕЛОРА И СКАЈВОКЕРА...
ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ОСУЛА ЈЕ ВАТРУ НА ИЗДАЈНИКА АНОДА...

СРЕДИЋУ ТЕ БЕЗБОЛНО, СКАЈВОКЕРЕ...
ВРАГА, БЕЗБОЛНО... ТО ПАЛИ КАО ВАТРА ...

БОЉЕ ДА СЕ НЕКАКО ИЗВУЧЕМ ОДАВДЕ...

ИЗГЛЕДА ДА МЕ И ЗЕЛОР И ТРАЛ ТРАЖЕ...
АКО ЈЕ ЛЕИЈА ЖИВА, ТРЕБА ЈОЈ ПОМОЋИ...

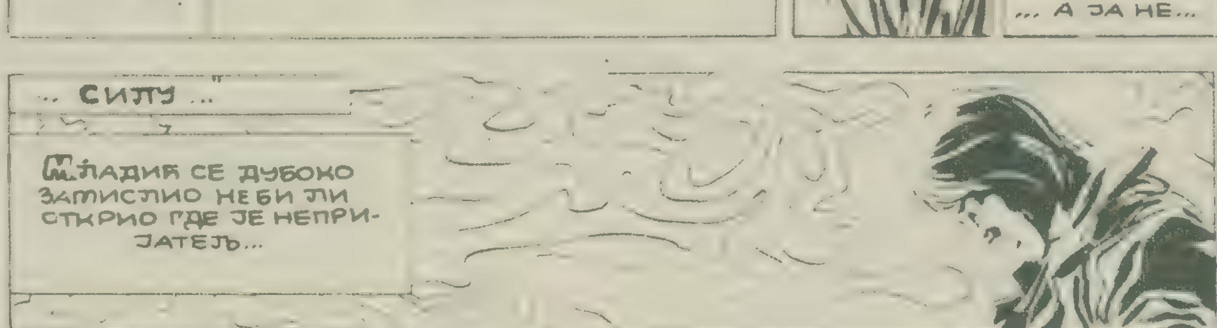
ЛУК ЈЕ УПАО У ШУМУ...
МАГЛА ГА ЈЕ ЗАКРАТКО МОГЛА САКРИТИ...

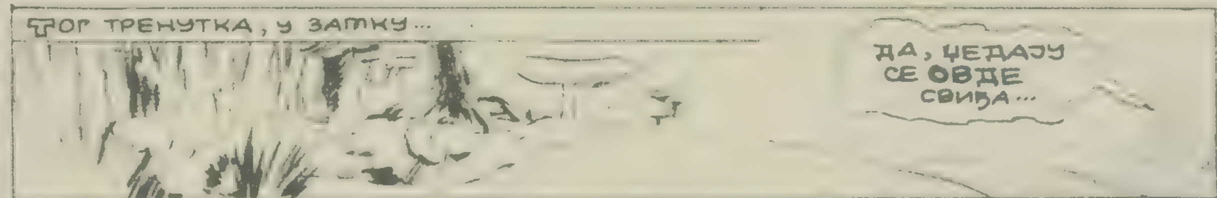
ОБОЈЕ ПРЕЦИЗНО ГАЂАЈУ...
... И ЗНАЈУ ДОБРО ТЕРЕН...
... А ЈА НЕ...

ОБОЈЕ ИМАЈУ БЛАСТЕРЕ...
...ЈА НЕМАМ
АЛИ, ЈА ИМАМ НЕШТО ШТО ОНИ НЕМАЈУ...
НАЈБОЉЕГ САВЕЗНИКА...

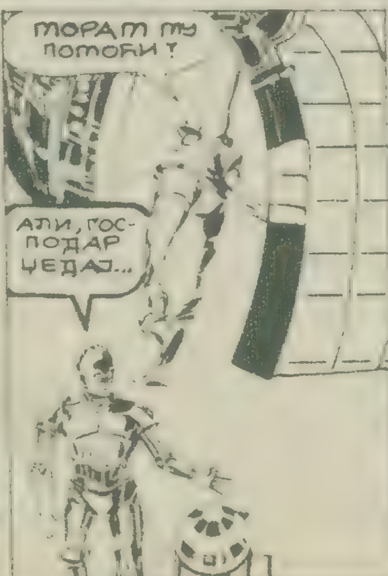
... СИЛУ ...
МЛАДИЋ СЕ ДУБОКО ЗАМИСЛИО НЕ БИ ЛИ ОТКРИО ГДЕ ЈЕ НЕПРИЈАТЕЉ...

ТОГ ТРЕНУТКА, У ЗАМКУ...
ДА, ЏЕДАЈУ СЕ ОВДЕ СВИЂА...

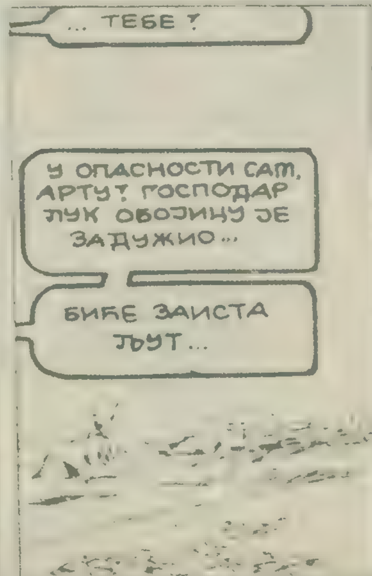
ШТА?
МЛАДИЋ ЈЕ У ОПАСНОСТИ!

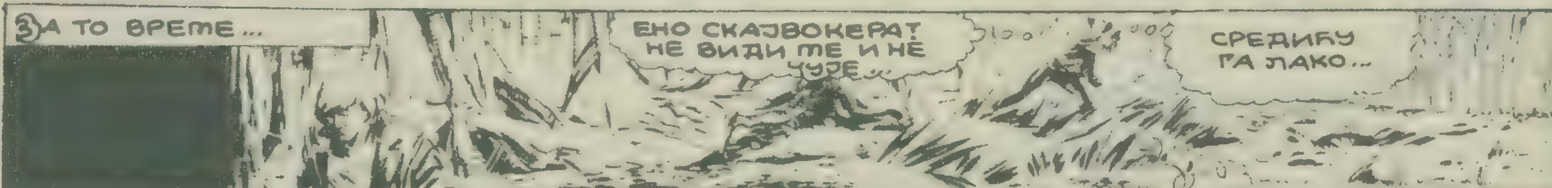
МОРАМ МУ ПОМОЋИ!
АЛИ, ГОСПОДАР ЏЕДАЈ...

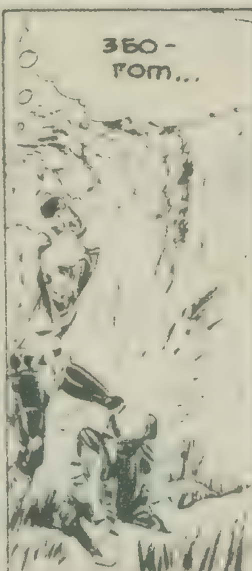
ВРАТИ СЕ! ОДГОВАРАМО ЗА...

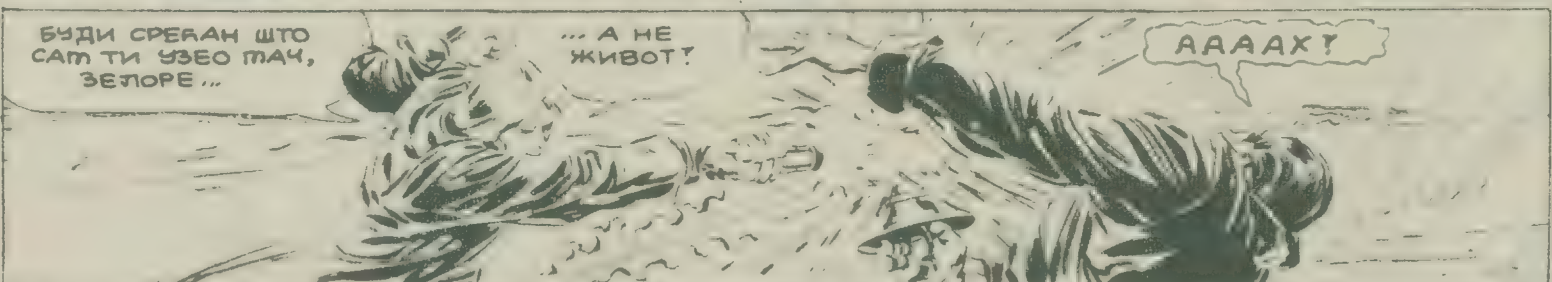
... ТЕБЕ!
У ОПАСНОСТИ САМ, АРТУ! ГОСПОДАР ЛУК ОБОЈИЦУ ЈЕ ЗАДУЖИО...
БИЋЕ ЗАИСТА ЉУТ...

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ЕНО СКАЈВОКЕРА! НЕ ВИДИ МЕ И НЕ ЧУЈЕ...
СРЕДИЋУ ГА ЛАКО...

... И ТО СВОЈИМ ЕНЕРГЕТСКИМ МАЧЕМ...

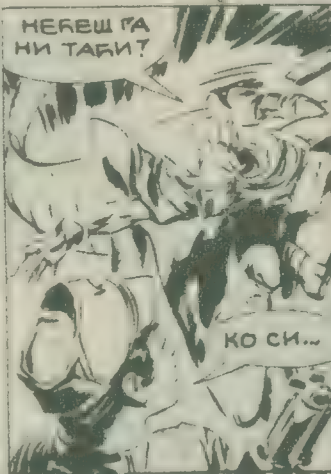

ЗБОГОМ...

АЛИ, У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ...
НЕ!
НЕМОГУЋЕ! ОВАЈ УДАРАЦ СЕ НЕ МОЖЕ НЕУТРАЛИСАТИ...
КРРРРР!

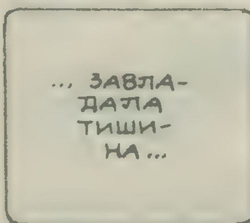

БУДИ СРЕЋАН ШТО САМ ТИ УЗЕО МАЧ, ЗЕЛОРЕ...
... А НЕ ЖИВОТ!
АААААХ!

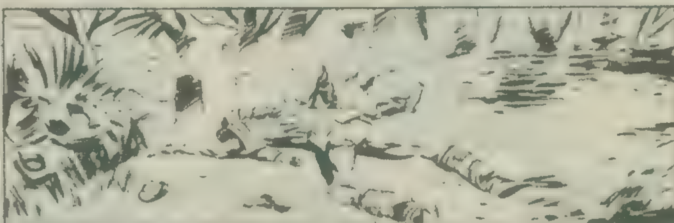

АЛИ, ЛУК НИЈЕ ЗНАО...
ОДГОВОРИ МИ НЕШТО, ЗЕЛОРЕ...
ОН МЕ НЕ ВИДИ...

ОШАМУТИЋУ ГА, УБИЋУ ЗЕЛОРА...
... И ОТИЋИ СА ОВЕ ПЛАНЕТЕ СА ЛУКОМ СКАЈВОКЕРОМ...

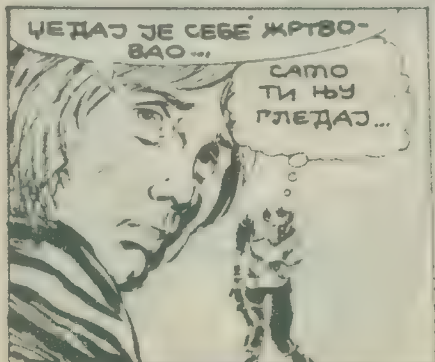

НЕЋЕШ ГА НИ ТАЋИ!
КО СИ...

ТРАЛ ЈЕ ИСПАЛИЛА БЛАСТЕР, А ОНДА ЈЕ...
НЕЕЕ! АРРРК!

... ЗАВЛАДАЛА ТИШИНА...

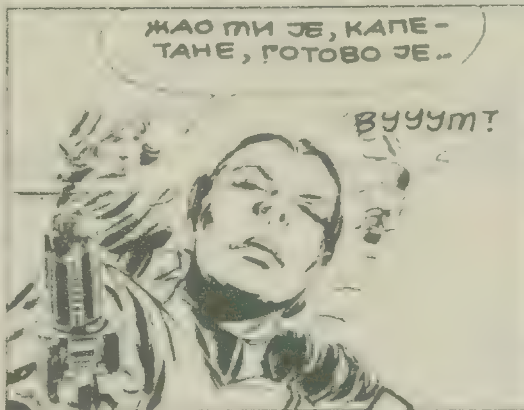

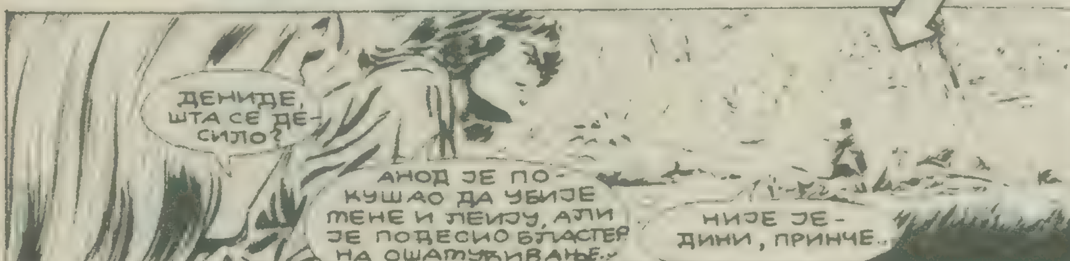

ЏЕДАЈ ЈЕ СЕБЕ ЖРТВОВАО...
САМО ТИ ЊУ ГЛЕДАЈ...

РЕТКО СЕ БОРИМ НА ЖИВОТ И СМРТ...
... АЛИ ОВО ЋЕ БИТИ ИЗУЗЕТАК!
... А ЈА ЋУ...
КРРРЦ!
АААХ!

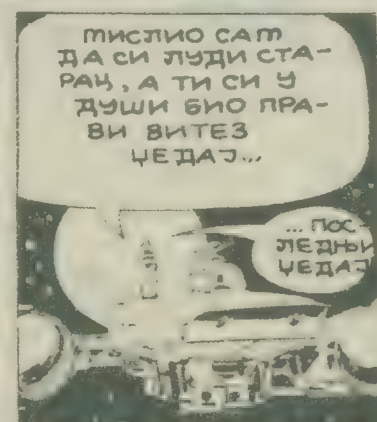

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ МАЛА РАКЕТА СА КОВЧЕГОМ ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ СПАСАО ЛУКА БИЛА ЈЕ ИСПАЉЕНА У ВАСИОНУ...

БИЛА ЈЕ ТО МАЛА НАГРАДА, АЛИ ЛУК НИЈЕ МОГАО ВИШЕ УЧИНИТИ...

И ЛУК ЈЕ ИЗГОВОРИО РЕЧИ КОЈЕ НИКО НИЈЕ ЧУО...

ДА СИТНИЈЕ НЕ МОЖЕ

Жан Дамери направио је верну копију париског фотографског студија свог оца. Да би се видела права размера тих сићушних предмета стављена је јабука ради поређења.

Жан Дамери већ педесет година живи у свом свету минијатура. Још као десетогодишњи дечак покушавао је да све ствари око себе направи што верније и што мање. Помажући оцу који је држао фотографску радњу у Паризу сваки слободан час одвајао је за свој хоби. Временом је постао прави уметник: све што би замислио успевао би и да реализује у најситнијим размерама и то са свим детаљима.

У чувену Гинисову књигу рекорда ушао је са локомотивом за коју сви кажу да вероватно и не може да буде ситнија него што је Дамери направио. Без обзира на све позније године Дамери се не одриче своје уметности пресрећан што она после његове смрти неће бити напуштена – Жановим стопама кренула је његова кћерка.

Мини-виолина, право чудо вештине и стрпљења. Гудалом које уз њу иде могу да се „извуку" умилни тонови.

Дамеријева локомотива која је, као најмања на свету, нашла место у Гинисовој књизи рекорда.

ВЕЛИКИ ПОВРАТАК

Један од највећих и најпопуларнијих састава седамдесетих година сигурно је била изузетна група виртуозних музичара једноставног имена – Yes. Велика превирања на светској рок сцени крајем прошле деценије затекла су овај диносаурус-бенд неспремног да се прилагоди новом времену због чега је најпре отишао певач Џон Андерсон, затим клавијатуриста Рик Вејкмен и најзад – састав се распада. Међутим, како је време одмицало, све више су у први план долазили музичари и групе за које је било очигледно да су се развијали под великим утицајем Yes и сличних састава. Био је то вероватно најјачи подстицај старим асовима да се поново окупе уз помоћ оригиналног кла-

вијатуристе Тонија Кеја и гитаристе Тревора Рејбина који је унео много свежине у читав пројекат. У тој комбинацији Џон Андерсон, басиста Крис Сквајер и бубњар Алан Вајт поново су дошли у позицију да искажу све своје могућности и после много година сниме одличну плочу, албум „90125" који је већ неколико месеци у врху светских топ листа. Песма са албума „Owner Of The Lonely Heart" била је један од светских хитова почетком ове године. Yes, су, по свему судећи, чврсто решени да искористе шансу за потпуну рехабилитацију која им се указала. Тренутно су на мамутској турнеји по САД, а затим долазе да се поново докажу концертима у Европи, пре свега у родној Енглеској.

ВЛАСНИК УСАМЉЕНОГ СРЦА
(OWNER OF A LONELY HEART)

музика и текст: Рејбин/Андерсон/Сквајер/Хорн
изводи: група Јес

Move yourself
You always live your life
Never thinking of the future
Prove yourself
You are the move you make
Take your chances win or loser
See yourself
You are the steps you take
You and you – and that's the only way
Shake – shake yourself
You're every move you make
So the story goes

Owner of the lonely heart
Owner of the lonely heart
Much better then – a
Owner of the broken heart
Owner of the lonely heart

Say – you don't want to chance it
You've been hurt so before
Watch it now
The eagle in the sky
How he dancin' one and only
You – lose yourself
No not for pity's sake
There's no real reson to be lonely
Be yourself
Give your free will a chance
You've got to want to succed

CHORUS

After my own indecision
They confused me so
My love said never question your will at all
In the end you've got to go
Look before you leap
And don't you hesitate at all – no no

АГРЕСИВНИ БОЈ

И поред нежног и веома феминизираног изгледа, Бој Џорџ (или Џорџ О'Дауд) није ни кукавица ни мекушац. Бар тако прича Рој Хеј, гитариста Culture Club:

„Џорџ је у основи обичан човек, као и сви. У ствари, свако је на неки начин посебан, а његов проблем је што је посебан и уз то славан. Међутим, он је још увек спре-

ман да узврати псовком ако га неко увреди. Џорџ је врло доследан у томе, он није човек који би себе окруживао телохранитељима или живео у изолованости. Ако га неко увреди, он неће тражити да се неко други бије за њега – тући ће се сам. То ме бескрајно забавља. Понекад пожелим да Џорџ игнорише људе, али он једноставно мора да истера своје до краја. Луд човек."

ДИО НА ПУТУ

Тешкометални састав Dio који предводи Рони Џејмс Дио, бивши певач група Rainbos и Black Sabbath тренутно је једна од најцењенијих постава тог правца. У годишњем гласању читалаца угледног недељника Sounds заузели су велики број првих места. Ове године Дио се најозбиљније спремају да потврде одличан први утисак. Снимање новог албума је у току, а већ је заказана промоционална турнеја по Британији и Европи.

дискографија □ 33 ТОП

1970: „ZZ Top (First Album)" – WB
1972: „Rio Grande Mud" – WB
1973: „Tres Hombres" – WB
1975: „Fandango" – WB
1975: „The Best Of..." – WB
1976: „Tejas" – WB
1979: „Deguello" – WB
1981: „El Loco" – WB
1983: „Eliminator" – WB

• РОК интервју •

(BIG COUNTRY) БИГ КАНТРИ

Прошла сезона избацила је поново у сам врх светских рок збивања, после доста времена, један састав потпуно оријентисан на гитаре. Big Country су својим полетним звуком, гитарама са ширином гајди и лепим певачким мелодијама обезбедили албуму првенцу „The Crossing" високе позиције на свим топ листама. Група је тренутно на турнеји по Америци где доживљава нови тријумф, али све то није много изменило ове момке. Вођа, гитариста и певач групе Стјуарт Адамсон још увек живи повучено у малом градићу у родној Шкотској.

– Већина људи у мом граду дивно је реаговала на наш успех. Није било никакве зависти нити су ме гледали као неког неприступачног полубога. С друге стране, тек кад сам сам себи купио стан, отац је престао да захтева од мене да нађем „прави" посао.

● Да ли си икада пожалио због распада твоје претходне групе Skids?

– Не, никада нисам жалио Skids. То је била нека врста шегртовања или тако нешто... Управо сам написао песму за Фриду из групе Abba. Написана је са њом у мислима – наш продуцент Стив Лиливајт ради и на њеној плочи. Песма се зове „Heart Of The Country".

● Да ли мислиш да својим песмама можеш да утичеш на свет око себе?

– Да, мислим да песме могу да мењају ствари. Не у смислу подстицања уличних немира или нечег тако директног, али мислим да песме могу да натерају људе да размишљају о неким стварима које су важне. Најважнија је искреност у свему томе. Ми бисмо сада могли бескрајно да правимо копије албума „The Crossing" јер је он био успешан, али то би било глупо. Ја већ имам више него довољно сасвим нових идеја за следећу плочу, али не желимо да попуштамо притиску диско куће и журимо са снимањем. Најпре ћемо дуго радити на тим стварима и објавити их тек кад будемо сигурни да смо постигли најбоље у том тренутку.

НОВИ СИНГЛ ЗА БЛАМОНЖ

Дует Balancmange после извесне паузе поново се појавио. Песма која се нашла на њиховом новом синглу издатом 6. априла је „Don't Tell Me". Та плоча послужиће као најава за следећи албум који се очекује у току године. Још увек нема никаквих чврстих планова за живе наступе

• РОКЗНАЛИЦЕ • РОКЗНАЛИЦЕ • РОКЗНАЛИЦЕ • РОКЗНАЛИЦЕ • РОКЗНАЛИЦЕ •

РОК ГИТАРА

1. Највећи рок гитариста свих времена Џими Хендрикс најчешће је свирао ову гитару:
   а) Фендер Телекастер
   б) Гибсон Лес Пол
   в) Фендер Стратокастер

☐

2. Кажу да је он један од најбољих гитариста данас у свету. Сам преправља своје инструменте и предводи групу која се по њему зове:
   а) Ван Хален
   б) Шенкер
   в) Шектер

☐

3. Први гитариста Корни групе био је:
   а) Јосип Бочек
   б) Владимир Фурдуј
   в) Борко Кацл

4. Како се зове гитариста групе Culture Club?
   а) Џон Мос
   б) Рој Хеј
   в) Џорџ Бој

☐

5. У којој од ових група никада није свирао гитариста Џон Сајкс?
   а) Trapeze
   б) Thin Lizzy
   в) Whitesnake

РЕШЕЊА: 1.в 2.а 3.в 4.б 5.а

Шездесет робних кућа-руина одлично послује: детаљ из Тоустона у Мериленду.

АРХИТЕКТУРА, БИЗНИС ИЛИ НЕШТО ТРЕЋЕ

КО ТО ГРАДИ РУШЕВИНЕ?

ЧЕКАТИ ДА БИ СЕ УШЛО У ЈЕДНУ ОГРОМНУ ЗГРАДУ КОЈА НЕМА НИ ВРАТА, НИ ПРОЗОРЕ, НИТИ БИЛО КАКВЕ ДРУГЕ ОТВОРЕ МОЖЕ ДА ИЗГЛЕДА БЕСМИСЛЕНО. У САКРАМЕНТУ У КАЛИФОРНИЈИ НЕКИ ТО ИПАК РАДЕ...

У одређено време на једном делу џиновског здања појављује се пукотина и центиметар по центиметар од зграде се одваја читав један угао који ће лагано склизнути у страну. У пролазу који се отворио налази се низ кристалних врата једне модерне робне куће. Почело је радно време, може да се купује.

Ова атмосфера „смака света" још је интензивнија у Хјустону у Тексасу где муштерије да би дошле до тезги пролазе испод одрона цигли и рушевина изнад улазних врата. Или у Ричмонду у Вирџинији где се човеку чини да ће се фасада сваког тренутка одвојити од зграде и срушити. Или у Мајамију на Флориди где зид са улазима изгледа као да је претрпео неку катаклизму у којој су из њега ишчупани делови и побацани около.

Тако је у Тоустону у Мериленду где је предњи зид претећи померен, као да га је нека невиђена сила насадила накриво, без везе са осталим делом зграде. У Хамдену у Конектикату купци пролазе преко паркинга на који се излила маса цемента и заувек заробила аутомобиле.

Већ десетак година све радње у ланцу „Бест продуктс компани" изгледају исто – као рушевине. Муштеријама се руине свиђају, а посао цвета: 60 хиљада запослених, више од 10 хиљада разних производа и око 60 продајних места широм САД. Идеја је рођена 1970. године у архитектонском бироу њујоршке организације Сајт (Site) и заједничко је дело групе архитеката, инжењера, техничара, дизајнера, књижевника, филозофа и социолога. „Доста безличне архитектуре индустријализованог друштва, створићемо архитектуру која подстиче на размишљање и која је уједно и уметност", гласио је мото. Званична архитектура је резултат ових настојања отписала, а компанија „Бест" пригрлила.

Остаје да се види шта ће бити с „рушевинама". Хоће ли, пошто испуне своју сврху, бити пребачене у музеје модерне уметности или у Дизниленд? Или ће их, можда, у духу идеје којом зраче – срушити?

М. И.

Шта ће бити с овом радњом у Хјустону? Хоће ли је преселити у неки музеј, Дизниленд или – срушити?

Куповина у робној кући у Сакраменту може да почне тек кад се „одломи" угао здања.

ХОЋЕМО СВОЈЕ СТАЗЕ!

БЕОГРАДСКИ БИЦИКЛИСТИ ЋЕ СЕ СУ СУТРА ОКУПИТИ ПРЕД ЗГРАДОМ „ПОЛИТИКЕ". ХОЋЕ ЛИ НАЈЗАД ДОБИТИ ОНО ШТО МНОГИ ГРАДОВИ КОД НАС И У СВЕТУ ВЕЋ ИМАЈУ?

Све је почело сасвим случајно. Пре пет година је градски секретар за саобраћај рекао репортерима „Илустроване Политике": „Покажите ви мени да у Београду има више од 500 бициклиста, а ми ћемо онда обележити стазе". Овај лист је, потом, позвао бициклисте на окупљање: дошло их је не 500 него 3.000! Ови скупови су постали традиционални, сваког маја је бициклиста било све више: прошле године су београдске улице биле просто преплављене двоточкашима који су тако демонстрирали тражећи за себе простор и стазе. Међутим, ни 7.000 заљубљеника на два точка изгледа да није довољно. Јер, главни град за њих данас није учинио ништа, док је у свету овај покрет под паролом „здравије-јевтиније" постигао много. Уосталом, не треба ићи далеко: Нови Сад има безбедне стазе којима бициклисти, и млади и стари свакодневно одлазе на посао, у школу, шетњу. Можда ће се све променити већ сутра? Јер, у суботу 5. маја „Илустрована Политика" је опет заказала бициклистички митинг. Верује се да ће бициклиста бити више него

икада раније: значи готово 10.000. Претерано? Можда и није. Јер, бензин је све скупљи, а бицикли све здравији и јевтинији.

И. П.

СВРАТИТЕ КОД РОЛИЈА

ВИЛИЈЕМСБУРГ, ГРАДИЋ У КОЈЕМ СУ СЕ ОДИГРАЛИ ДОГАЂАЈИ ПРЕСУДНИ ЗА НАСТАНАК СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА, НЕ САМО ДА ИМА ИСТИ ИЗГЛЕД ВЕЋ СЕ ТУ И ЖИВИ КАО ПРЕ ДВА ВЕКА.

Историја сваког народа својеврсна је прича. Казивање о Американцима почиње с првим годинама 16. века кад је група европских колониста пристигла у Северну Америку. Временом, групе су сустизале једна другу. Било их је из Енглеске, Француске, Холандије, Шведске, Шпаније. Највећи број досељеника потицао је из Енглеске. Холанђани нису могли да се одупру Енглезима те су им на крају препустили колонију Нову Низоземску.

Средином 18. века на простору између обале Атлантског океана и Алигенских планина већ је било формирано 13 енглеских самоуправних колонија. Живеле би мирно да матица Енглеска није настојала да их сведе на сировинску базу. Разним мерама је спутавала њихов развој, а када је затворила бостонско пристаниште – чаша се препунила. Представници 13 колонија окупили су се 1774. и на Првом континенталном конгресу донели одлуку да наставе бојкот енглеске робе. Убрзо је дошло до првих сукоба са енглеском војском.

Рат! На чело добровољачких одреда колониста ставио се Џорџ Вашингтон. Јула 1776. одржан је и Други континентални конгрес. Био је пресудан: окупљени представници 13 колонија донели су Декларацију независности којом је проглашено оснивање Сједињених Америчких Држава. За све време борбе за независност најснажнији подстицај допирао је из Вилијемсбурга, главног града моћне колоније Вирџиније. Са говорнице тамошње Скупштине се грмело!

Време за послове

Иако Декларација независности није изгласана у Вилијемсбургу, он је једна од најзначајнијих страница америчке историје. Велики град никада није био. И сада има једва седам хиљада становника. Налази се на полуострву које образују реке Јорк и Џејмс. Удаљен је десетак километара од Џејмстауна где су 1607 енглески досељеници подигли прво насеље у Северној Америци. Неколико деценија су се носили са Индијанцима, глађу и болестима, а онда одлучили да се преселе на погодније и здравије место. Изабрали су мало насеље Мидл Плентејшн и почели да подижу зграде. Већ 1693 отворили су колеџ.

Три године касније скупштина колоније Вирџинија прогласила је насеље главним градом и назвала га – Вилијемсбург. Поред тога што су га формирали први досељеници у Северној Америци, он је и први амерички град изграђен по плану.

У Вилијемсбургу се налазило седиште Скупштине и гувернера енглеске круне. Судови и Скупштина заседали су у пролеће и јесен и та два годишња доба називана су „време за обављање државних послова".

Најживље је било у Скупштини и колеџу где су се окупљали и тада највећи борци за независност енглеских колонија: Томас Џеферсон, Џорџ Вашингтон, Едмунд Пендлтон и велики говорник Патрик Хенри. У Вилијемсбургу је донесена и Декларација права која је касније постала основа првих десет амандмана америчког устава.

У току револуционарног рата установе нове савезне државе Вирџиније пресељене су у Ричмонд који је по броју становника далеко надмашивао Вилијемсбург. Славна ера малог града била је завршена. Од тада до данас прошло је више од сто година. Вилијемсбург је умирао. Када је већ изгледало да је крај близу, Американци су се сетили његовог значаја. Издвојено је око 70 милиона долара и граду враћен првобитан изглед.

Да би се вратила аутентичност Вилијемсбургу, уложен је огроман новац.

Остао дужан 7 шилинга

Реконструкција Вилијемсбурга започета је 1926. откупљивањем непокретних имања – зграда и земљишта. Радило се споро јер су тешко налажени предмети који су некада чинили унутрашњу опрему кућа. Рестаурација је обављена на површини од 52 хектара. На том простору се налази око 500 колонијалних зграда и 90 вртова и травњака. Тако сада у Вилијемсбургу постоје два градића: стари, онакав какав је био у 18. веку и нови, савремен.

У колонијалном Вилијемсбургу све је исто као у доба Џорџа Вашингтона. И не само то: ту се и живи као некада. Ондашња апотека и сада ради. Из пожутелог дневника благајне може се видети да је познати патриота Патрик Хенри остао дужан седам шилинга за неки лек.

Отворено је четрнаест занатских радионица у којима 40 мајстора обавља исти посао као мајстори који су ту радили пре два века. Тражени су путем новина и једва пронађени. Разлог је што поред познавања мајсторске вештине морају да буду и образовани. Једни су завршили колеџ, већина студије! Поред тога, тражено је и да лепо говоре како би посетиоцима успешно приказали обављање заната и пружили обиље историјских података.

Радионице су аутентично опремљене. То је учињено после темељних и брижљивих проучавања. Најтеже је било наћи алат из времена од пре два века. Кујунџијски, на пример, донесен је из једне лондонске кујунџинице која је отворена још 1726. Алат је припадао чувеном мајстору Виксу.

У колонијалном Вилијемсбургу ради и штампарија Вилијема Паркса где су штампане новине „Вирџинија Газете", први дневни лист колоније Вирџинија. У истој згради се налази и пошта. Одатле се шаљу писма и дописнице са жигом истоветним оном из 1777. године.

Најживље је у гостионици. И ту је све исто као у давна времена, осим што нема власника Волтера Ролија који је некад извикивао испред радње: „Народе, сврати код Ролија – точи се пунч!" Ролијева гостионица је играла веома важну улогу јер је била прихватна станица за приспеле досељенике из Европе.

Грађани колонијалног Вилијемсбурга носе одећу као њихови преци. Тако се и понашају. У ствари, сви су запослени а радна обавеза им је да опонашају живот некадашњег Вилијемсбурга. Поред тога, обавезни су да одржавају зграде и вртове, пружају објашњења туристичким групама и проучавају документацију. Не треба заборавити: стари Вилијемсбург је и туристичка атракција коју годишње обиђе око милион посетилаца.

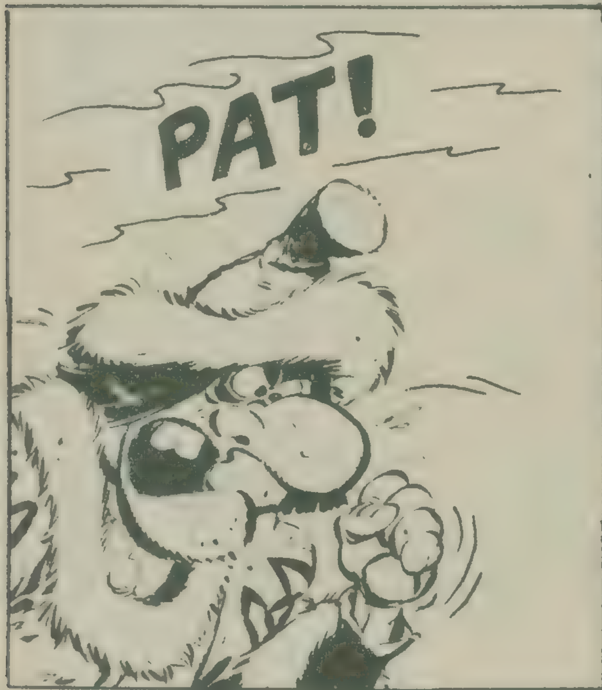
Запослени у предузећу Колонијални Вилијемсбург имају радно време. По завршетку посла, пресвлаче се – одећу предака замењују савременом и враћају се породици и правом дому у новом делу града.

* * *

Средином октобра 1963, приликом званичне посете Сједињеним Америчким Државама, председник Тито је обишао Вилијемсбург и преноћио у градићу.

М. Тодоровић

АРТУР, НЕСТАШНИ ДУХ: СПАСИЛАЦ ЖЕТВЕ

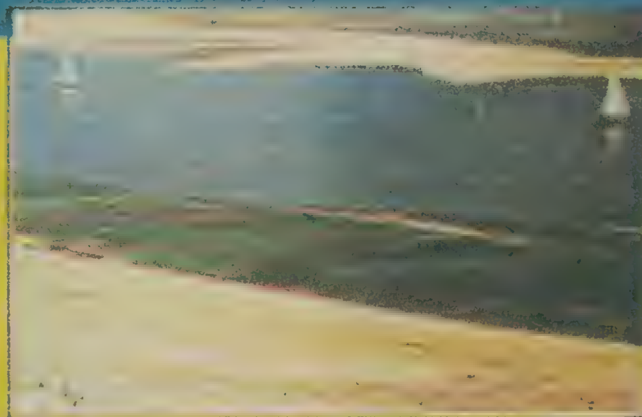

СВЕДОК ИСТОРИЈЕ

ЈА, „НИЛ“, НЕПОНОВЉИВИ

СУДБОНОСАН, ЖИВОТВОРАН И НЕУМОРАН, ОН ЈЕ ВЕКОВИМА ПОДСТИЦАО ЉУДЕ НА ВЕЛИКА ДЕЛА.

Прича о Нилу је прича о Египту – пријатељској земљи, чији је председник Насер заједно с нашим председником Титом и индијским премијером Нехруом, био један од оснивача покрета несврстаности – о његовом настанку, путу кроз историју, старој слави и огромном археолошком благу које је ту откривено, али и о садашњој борби за бољи живот.

Од Екватора, кроз ужарене пустиње Северне Африке, коритом дугачким 6670 километара, течем до Средоземног мора. Пролазим кроз седам држава, али је моје срце у Египту, који ми дугује захвалност не само за настанак већ и за процват своје древне културе.

Да би моја плављења благовремено предвиделе, људи су створили календар са 365 дана у години. Да би добро копали канале и одводе за моју плодоносну муљевиту воду, морали су развити геометрију, да би могли користити моје богате наносе, морали су се систематски организовати за заједнички рад.

Пустолов Плави

Где се рађам, за географе је дуго била тајна. Тек у 19. столећу откривено је да у ствари имам два извора, да настајем од две саставнице потпуно различитих вода.

Бели Нил, мој дужи зачетак, извире на висини од 2620 метара, у брдима јужног Бурундија,. у тропској средњој Африци. Пошто се пробије кроз огромно Викторијино језеро, кривуда кроз прашуму Уганде, суноврати преко Мерчисонових водопада, стиже у равницу врелог Судана. Ту се у његовим таласима ваљају крокодили и нилски коњи. Онда се 700 километара пробија на север да би се састао с другим зачетком.

Мој пустоловнији почетак, Плави Нил, рађа се у етиопском побрђу на висини од 2000 метара. И он се пробија кроз једно језеро – Тану – сурвава низ водопаде и тече кроз џунглу, док не доспе у Судан, где се шири и стиже достојанствено.

Тек код Картума, главног града Судана, моја два почетка се сједињују, и ја постајем прави, једноимени Нил, који ће до ушћа у Средоземно море тећи још 3000 километара.

Као развучена мрка трака, тада клизим кроз неплодне, жуте области Сахаре, у којима никада не пада киша. На свом путу ка Египту мој мирни ток ремети пет катаракта са умереним падом, да бих се најзад улио у акумулационо језеро Насер, најдуже на свету, које се протеже читавих 500 километара. Границу између Судана и Египта прелазим пробијајући се баш кроз то језеро. Под његовом површином, усталасаном ветровима, леже села, као и стара нубијска утврђења, која су потонула кад је подигнута величанствена Асуанска брана.

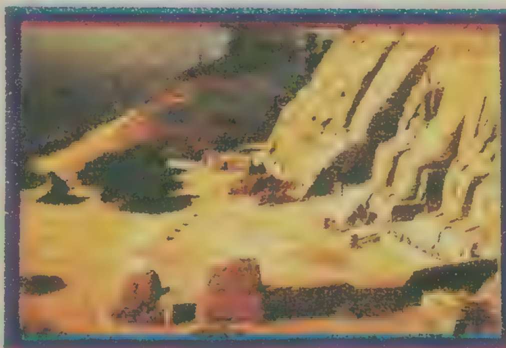
Пошто моћне турбине самељу моју воду и пропусте је опет у старо корито, у области града Асуана, прелазим преко свог шестог и последњег катаракта.

Одмах затим уз моје обале, поред палми, јављају се зелена житна поља и висока шећерна трска, што најављује бујну раскош Египта.

Граница живота и смрти

У Горњем Египту широк сам око 800 метара. Тако пролазим поред Луксора и

Кад су због изградње Асуанске бране воде Нила запретиле да потопе два храма у Симбелу чије су улазе, пуна 32 века, чувала четири кипа Рамзеса II, кипови-чувари исечени су у више од хиљаду делова, пренети на безбедно место и поново састављени. Њихове очи опет гледају зеленкасто-плаве воде велике реке у Насеровом језеру.

његових зелених травњака, пуних шароликог цвећа.

Египат има 44 милиона становника и површину од милион квадратних километара. Али 97 одсто Египћана живи на само четири одсто површине своје земље: на уској траци уз моје обале!

Пошто од својих извора превалим пут од 6000 километара, стижем у Каиро, главни град Египта и највећи у читавој Африци. Са својих 10 милиона становника, он као да стално кључа.

Сад већ готово два километра широк, провлачим се испод каирских мостова и упркос свему што се ту у мене слива и баца, још сам, у поређењу с другим великим рекама, изненађујуће чист.

Оставивши за собом Каиро, мој главни ток се разбија у хиљаде рукаваца и претвара у силно плодну и богату делту, троугао чије су стране дугачке по 240 километара. Ту живи готово половина Египћана. Они на тој плодној земљи, обилно натопљеној мојом водом, гаје житарице, воће и поврће, сеју и жању и беру више пута годишње.

Делта, која у два главна и небројено малих кракова односи моје воде у Средоземно море, представља и крај мог животног пута.

На мојим обалама и у насељима што су ту ницала од памтивека, зачеле су се култура и цивилизација. Још 3000 година пре наше ере, људи који су живели од моје воде, створили су хијероглифско писмо, систем мера, основе аритметике и астрономије, измели вештачко наводњавање.

Живот досеже донде докле допире вода Нила: одмах иза Луксора, лево и десно од реке, повучена је граница између живота и сирти – иза последње биљке почињу пешчане дине.

На обалама Нила започет је 1960. године подвиг раван, њему, градњи пирамида који је у оно доба коштао око 140 милиона милијарди старих динара – подизање Асуанске бране. После десет година рада река је укроћена.

Једино сачувано светско чудо

Историја египатске државе званично почиње 3100 година пре наше ере, онда када је фараон Менес ујединио Горњи и Доњи Египат и прогласио својом престоницом Мемфис, на мојој левој обали, 30 километара јужно од данашњег Каира. У време свог процвата, у Старом царству (2650. до 2190. п.н.е.), Мемфис је био највећи град Египта. Данас се на том месту могу наћи само прашњаве палме и један оборен кип фараона Рамзеса II висок десет метара.

Одмах до некадашњег Мемфиса, налази се Гиза, највећа туристичка атракција света: од седам светских чуда старог века, то је једино сачувано.

Ту леже три велике пирамиде из IV династије, гробнице фараона Микериноса, Кефрена и Кеопса. Велика, или Кеопсова пирамида хрли у сафирноплаво небо читавих 137 метара, коју је 100.000 робова зидало 20 година. То је и највећа грађевина старог века, у коју је узидано више од два милиона кречњачких и гранитних блокова тешких по 2,5 тоне. Тајна њене конструкције ни до данас није потпуно расветљена. Неколико стотина метара даље је тајанствена Сфинга са својим полуосмехом, а ту је и више малих пирамида.

У време Средњег царства (1991. до 1778. п.н.е) престоница Египта била је Теба: из ње је у ратне походе кретала војска чијим је оружјем основана огромна египатска царевина, што се непрекидно одржала готово хиљаду година.

Док су у то време широм Европе људи живели у примитивним насеобинама, на мојим обалама дизале су се раскошне грађевине, цветала култура и цивилизација.

Откриће столећа

Храм подигнут у славу бога сунца Амон-Раа у Карнаку је један од најмонументалнијих на мојим обалама: улазна капија му је висока као десетоспратница, а дубока је 15 метара. Дворану стубова оивичавају 134 висока стуба. Ту су и рељефи дугачки као фудбалско игралиште...

Посебно чудесна је Долина краљева, такође на мојој левој обали, између Асуана и Луксора. Тамо се налазе 64 досад откривене гробнице познатих фараона. Управо ту је енглески археолог Хауард Картер 1922. године пронашао нетакнуту гробницу Тутанкамона, што се сматра археолошким открићем столећа.

Пет стотина километара јужно од Долине краљева, у Нубијској пустињи, лежи још једно чудо старог Египта: Абу Симбел.

Више од 26 векова цветала је моја долина под Старим, Средњим и Новим египатским царством, а онда су 525. године пре наше ере Персијанци збацили с престола последњег фараона. Њих су 332. пре наше ере, под Александром , Великим, протерали Грци који су се у Египту задржали три века. Онда су, 30 година пре н.е., моје обале постале житница прво римском, а затим византијском царству.

Године 646. Египат је доспео под власт Арабљана који су 969. године на мојој десној обали основали Каиро – Ал Кахира – што значи победоносни – и прогласили га престоницом некадашње земље фараона. Доласком Арабљана, дотадашњи робовласнички систем замењен је феудалним. После готово пет и по векова, 1517. Египат је опет променио господара: турски султан Селим I прикључио га је своме царству.

Млади француски генерал Наполеон Бонапарта долази са својим експедиционим корпусом у Египат и осваја га 1798. Само две године касније, Французе протерују удружене британско-отоманске снаге. Бурне промене у турској држави, ослабиле су моћ султана а самим тим и његову власт у Египту. То је искористио један од његових генерала Албанац, Мехмед Алија и 1805. преузео власт у своје руке: поразивши султанову војску, постао је господар Египта и владао до 1849. Његови следбеници су освајачким ратовима против Етиопије и Судана исцрпли Египат, а Француска, Велика Британија и Турска поново су почеле да се отимају о њега. Највише успеха имала је Енглеска и 1882. прогласила Египат својим протекторатом. Тек 1936. древна краљевина је поново стекла независност, с тим што су Енглези задржали војни гарнизон у области Суецког канала.

До 1952. године краљевина. Египат се најзад ослобађа круне: група официра, под вођством Гамала Абдела Насера, приморала је краља Фарука да абдицира.

Под Насером, Египат се опредељује за арапски социјализам. Спроводе се значајне реформе, међу њима и аграрна, и све се снаге усмеравају на економски развој земље и јачање њене независности.

Подвиг раван градњи пирамида

За владе председника Насера, 1960. године, на мојим обалама почела је изградња величанственог објекта: Асуанске бране

Та брана сад влада мојим водама и мимо моје воље.

Хиљадама година редовно сам од јула до октобра преливао своје обале и своју долину претварао у непрегледно језеро.

Данас је то прошлост. Мој водостај одређује Асуанска брана. Она је повећала плодне површине Египта за 400.000 хектара који су отети од пустиње, а стално ничу нове њиве. Моћне турбине у Асуанској брани, дају годишње око осам милијарди киловата електричне енергије.

После многих векова, Египат сад живи боље него икад, али на путу благостања испречио му се висок наталитет. Од краја другог светског рата досад, број становника се удвостручио, а до краја века досегнуће бројку од 70 милиона.

Због тога се моје воде одводе све дубље у пустињу. У току следећих 10 до 15 година од ње треба отети још 2,5 милиона хектара ораница, дакле плодне површине треба удвостручити! У нове велике канале улаже се велики новац. Све наде у бољи живот Египћана заснивају се на мени, а моје могућности да им у томе помогнем готово су неограничене.

На постољу кипа једне богиње нађеног у древном Самсу у мојој делти, уклесане су речи: „Ја сам све – прошлост, садашњост и будућност". Кад је реч о Египту, то бих ја могао рећи о себи.

П. Т.

ВЕЛИКИ ОДМОР

Карневалска музика је одјекивала градом. Чули су се весели гласови у топлој Марсовој ноћи.

На брежуљцима Залазећег Сунца, где су становали уважени и богати, у својој удобној вили седели су Маргарет и Клиф Горел.

Маргарет је нестрпљиво листала проспекте путничких агенција.

- Клиф, зашто сваке године проводимо одмор на истом месту? Лаватови ове године путују на фестивал моде на Венус, Боба и Петар Андерсен ће летовати на пламеним плажама Сатурна, сигурно ће се фантастично провести, а ми ћемо опет код куће сањати тужан Месец. Хтела бих нешто ново, интересантно!

Клиф је климао главом и полако, неприметно, притискао регулатор гласа у наслону своје фотеље. Свађа је трајала већ цело вече. Глас Маргарет је почео да баца варнице беса по плафону и по зидовима. Били су већ сви у флекама, проћи ће дани док флеке ишчезну.

– А где би ти хтела да путујемо?

Маргарет је застала и пажљиво га погледала. Осветлила је од задовољства своју флуоресцентну љубичасту хаљину, тако да је засветлуцала као алголиански гуштер.

- Јуче сам срела Еву Корбусиер. Каже да зна малу приватну агенцију која има у програму „Биро снова". Нешто као „Палата снова" на Нептуну, сећаш се пре три године, сви су лудели за тим. Само тамо су те укључивали у заједнички програм, овде ти режирају и властити сан. Они имају свој студио, аналитичар и писац сценарија праве са тобом план и састављају сан према

твојим тајним жељама. Могу да ти резервишу место у Галаксији где зажелиш. Ева и ја мислимо да би било најбоље да нас буде више, мала група 5–6 особа.

– Ева Корбусиер, само сам чекао да је поново поменеш. Кад ћеш постати озбиљна? Знаш да сам судија највишег суда и не могу да проводим одморе како хоћу! Не свиђа ми се ово твоје друштво, не свиђа ми се ни Ева Корбусиер.

– Ти ниси желео да радим, цео дан се досађујем у овој кући и још ми замераш што се дружим са својим старим друштвом.

Спустио је очи на књигу и потпуно искључио глас. Није могао да чита.

– Клиф – викала је Маргарет – ја нећу да путујем на Месец, само да знаш!

Седео је у свом вакууму и гледао кроз прозор на центар разиграног, ноћног Зенита. У даљини са космодрома дизали су се бродови и у светлећим луковима нестајали у висинама. Изнад града јурили су светлуцави таксисти. Мало је градова Галактике имало толико разоноде као Зенит, али Клиф Горел се никада није забављао. У 35. години превремено је остарио, оћелавио, његово лице било је тужно и замишљено. Изгледао је као да се никада није одмарао. Увек је носио тамно, добро сашивено одело и белу кошуљу – униформу високих судских функционера.

О одмору никада није могао да се договори са Марагарет. Сваке године су се око тога свађали. Већина судија су били старији, конзервативни људи који су проводили одморе код својих кућа. Било је пожељно да се и млади угледају на њих.

Маргаретини пријатељи су били стални посетиоци монденских клиника за разоноду на обалама Мира-Мира, а „месечеве одморе" проведене код куће сматрали као последњи спас стараца и неспособњаковића.

Маргарет је изашла на терасу и испружила се у удобној лежаљци. Слушала је музику и гледала у свог рођака Тантина. Овај високи младић, који се поигравао лоптом дошао је код њих на неколико дана. Осетила је пријатно шушкање свог купаћег костима од биопластике, чије су се живе ћелије смењивале и повећавале према облицима и покретима тела. Расле су и смањивале се према жељи. Ако би код свог кројача са Меркура поручила једно такво ново одело за Клифа? Специјално одело, које би једне лепе вечери почело да га гуши? Крагна би му стиснула врат, рукави би заробили руке...

– Маргарет, ниси данас добре воље, зашто – питао је Тантино. – Опет се свађаш са мужем?

– Ово древће стално пева и иде ми на нерве. Тино, како бих могла да напакостим Горелу?

Протегла се на јастуку и погледала полузатворених очију према кући. Нагло је устала и отишла са терасе. У библиотеци Клиф је премотавао старе магнетофонске траке.

– А то си ти Маргарет. Да ли ти се поправило расположење?

– Слушај Клиф, мислим да морам више времена да проводим са тобом, сва 24 сата. Ићи ћу са тобом у суд, учествоваћу у твом послу, пратићу твој хоби. Тако живе Каркови и врло су срећни.

Клиф се нервозно осмехнуо. Сетио се Каркова, некадашњег моћног директора Одељења Правде, који је због „личних разлога" напустио положај. Сада води приватну адвокатску канцеларију и једва зарађује за живот. Замислио је дуге часове у којима би морао да слуша Маргарет и нервни тик, који је нестао у 14. години његовог живота опет му се нагло вратио.

– Нашао сам нешто интересантно за наш одмор и већ сам резервисао карте за пут. Нећу ти рећи појединости, нека то буде изненађење.

У тренутку је то решио. Већ неколико недеља у доњој фиоци свог стола држао је проспект са описом пута:

„Одмор без специјалног одредишта. Пут по Космосу, посета свим Галактикама. За све који хоће да побегну од садашњости. Брод „Сан Озириса" води вас на трансгалактички лет „Велики одмор". Цена дупле кабине је две милијарде јединица, што није ни тако много, кад се узме у обзир да пут траје вечност и да се никад с њега не враћате".

То ће бити најбоље решење, већ прекосутра...

– Ти си ипак диван, Клиф. Знала сам да ћеш смислити нешто лепо – обрадовала се Маргарет.

Пробудила се у удобном кревету, ваздух је био кристално чист. Чула је тиху музику. Осетила је да на глави има неку чудну хаубу. Мноштво каблова и жичица било је спојено са великим апаратом. Хтела је да се подигне, али није могла. Није могла да покрене ни један део свог тела. Укочила се од запрепашћења.

– Клиф! – повикала је.

У собу је ушао човечуљак са љубазним осмехом на свом зеленом лицу.

– Добро вече, ја сам доктор Теренс, ваш домаћин, пријатељ, лекар и режисер путовања.

– Клиф – панично га је дозивала.

– Ваш муж је закаснио на брод, није ту, али ви ћете се и без њега лепо провести. Хоћете да видите сценарио вашег одмора?

– Где сам? Позовите полицију! Клиф!

– Далеко смо од полиције. Знате и сами да сте добровољно пошли на пут кроз галаксије, госпођо Горел. Брод „Сан Озириса" изнајмљен за путовање „Велики одмор" је још пре три дана полетео из Зенита на Марсу у космос, без повратка.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак

Америчи певач и глумац / наш филмски режисер Кустурица / припадник једног нашег народа / израђивач предмета од сламе / биљке са два клицина листића / европска држава / ранг, положај, степен

Амерички глумац („Див") / смањити, умањити / слаб, рђав / подрхтавање тона, тремолирање / [illegible] / уручити, пружити / водена птица / органске киселине / „кипо" / слано језеро у Турској / Посејдонов син / књижевност / [illegible] / хеленски песник, трагичар / сјајан, надахнут / Тодор Дукин / држава у Африци / наша тенисерка / прво слово азбуке / фр. археолог („Аполо") / црте / место где се свраћа, долази / враголан, несташко (мн.) / десна притока Уне / „Осијек" / римска борња Србе / велики вратови / враћање, повратак (фр.) / „литар" / налик на пилу / „ампер" / арабљани / име Одилија / предња страна кованог новца / индијум / родно место Маркса / „сумпор" / земљиште / врста врбе / вулкан на острву Минданау / врста пушке, шешана (тур.) / знак за тантал / врста сира / оружана пратња (фр.)

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: исправа, нарамак, гримаса, Лапонац, Иса, Ери, анис, теј, малиша, Зета, п, бои, лес, он, пакт, гиганти, о, Ера, С.Мона, К, очевина, ризалит, угануте, шл, МО, јестиво, бедринац, карата, сом, Тит.

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

ИЗ БОГАТОГ ТРАДИЦИОНАЛНОГ КОМПАСОВОГ ПРОГРАМА „ЛЕТОВАЊА 84" ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ ХОТЕЛЕ У БУДВИ. ЦРНОГОРСКО ПРИМОРЈЕ ВАС ОЧЕКУЈЕ!

КОМПАС ВАМ ЈЕ ПРОНАШАО МЕСТО ПОД СУНЦЕМ

ХЕРЦЕГ-НОВИ

Хотел „Плажа" (А) налази се у мирном пределу града на самој обали. Он је најатрактивнији пример савремене хотелске архитектуре, складно укомпонован у бујно медитеранско растиње. Има властиту плажу са тушевима и кабинама и службом за изнајмљивање спортско-рекреативних реквизита. У хотелу се налази базен са топлом морском водом, сауна, трим-кабинет, дворана за друштвене игре, кафана, посластичарница, пивница, аутоматска куглана, диско клуб, аперитив бар, ноћни клуб, фризерски и берберски салон и педикир

Хотел „Ривијера" (Б) налази се у мирном делу југозападне обале залива одакле се пружа леп поглед на Херцег-Нови и масиве Ловћена и Орјена. Хотел има властиту плажу (и за нудисте) и на њој роштиљ, бифе и опрему за једрење и скијање на води. У саставу хотела су кафана, рибљи ресторан, ноћни бар и фризерски салон

Хотел „Топла" (Б) је павиљонског типа. Све собе имају TWC. У саставу хотела постоји ресторан, аперитив бар, кафана-посластичарница, властита плажа са кабинама и тушевима и служба за изнајмљивање реквизита; школа јахања и скијања на води уз коришћење чамаца и сандолина. За рекреацију гостима стоје на располагању мини голф, стони тенис и куглана, за забаву диско бар и музика за плес

Хотел „Центар" (Б) налази се покрај саме морске обале поред шеталишта које повезује Игало и Херцег-Нови. Овај хотелски комплекс сачињава више вила које се уклапају у бујну суптропску вегетацију. Хотел има властиту плажу

ИГАЛО

Хотел **Тамарис** (Б) стоји уз морску обалу и налази се у непосредној близини познатог Завода за физиотерапију и рехабилитацију. Све собе имају TWC, балкон и поглед на море. Хотел има ресторан, кафану, посластичараницу, летњу терасу, аперитив бар, ноћни бар, затворен базен с лековитом минералном водом, соларијум, ТВ собу, фризерски и берберски салон, властиту плажу с тушевима и реквизитима

Хотел „Игало" (Б) стоји крај мора у непосредној близини Завода за физикалну медицину и рехабилитацију. Све собе имају TWC, телефон и балкон као и поглед на залив Боке Которске. Хотел има властиту плажу са кабинама, реквизитима за спортове на води, бифе, роштиљ, летњу башту, ресторан, игралиште за мини голф, фризерски салон, кафану и аперитив бар

Пријаве и информације у свим пословницама Компаса и код овлашћених агенција.

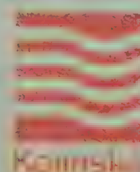
KOMPAS
JUGOSLAVIJA

PEZ ФИГУРИЦЕ
– ПРИЈАТЕЉИ У ИГРИ!
У продавници вас чекају PEZ фигурице:
Мики, Паја, Шиља, Плутон и Пата
са слатким бомбонама.

ПОШАЉИ 5 ОМОТА PEZ БОНБОНА (са својим подацима), а ми ћемо теби чланску карту PEZ клуба.
Дружите се с PEZ-ом
Наша адреса је: PEZ КЛУБ, 61111 ЉУБЉАНА пп 38

ОБУЦИТЕ БЕБУ

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ ЗАБАВНИК ВАМ ПОКЛАЊА ЛУТКУ **БЕБИНУ МАМУ** КОЈУ СТЕ ВИ, ЧИТАОЦИ, ТРАЖИЛИ!

НОВОТАЛАСНИ КОМПЛЕТ

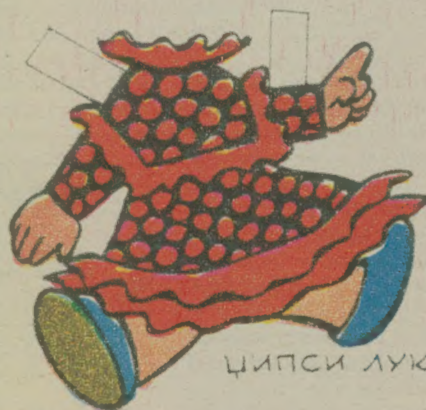
БЕБУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ. ХАЉИНЕ ЛЕПИТЕ НА КАРТОН. ЈАСТУК ЗАЛЕПИТЕ НА ЦРТАЋИ ПАПИР.

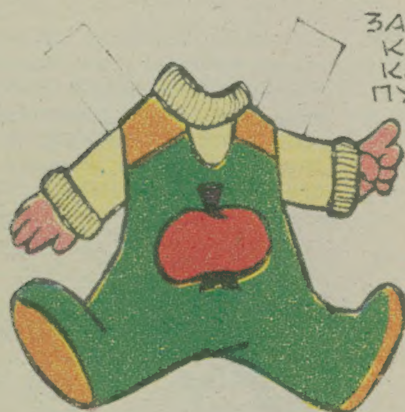
МОДЕЛ „БУБАМАРА"

МАНТИЛ СА КАПОМ

ЏИПСИ ЛУК

ЗА ПО КУЋИ, КАД ПУЗИ

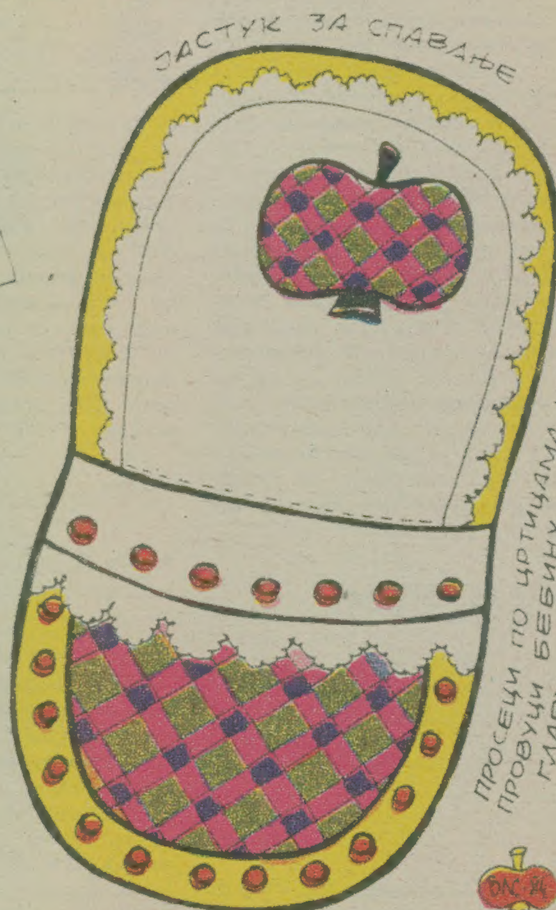
ЗА ШЕТЊУ ПО ЛЕПОМ ДАНУ

ВРЕЋА ЗА СПАВАЊЕ

ЈАСТУК ЗА СПАВАЊЕ

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА И ПРОВУЦИ БЕБИНУ ГЛАВУ

БЕОГРАД ★★★ 11001 МАКЕДОНСКА 29

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

Писмо недеље

ЦРНА ИЛИ ПЛАВА

Зашто имамо различиту боју косе?

АЊА ПОПОВИЋ,
Београд

Боја косе се наслеђује, односно наслеђује се количина пигмента који се опет преноси генима. Тако, ако је један родитељ на пример црн, а други плав, онда је вероватноћа да ће дете бити црно 3:1 јер су црни гени доминантни и „јачи".

Али, светлу, златасту, смеђу или црну боју косе, плаву, зелену или црну боју очију, жуту или црну боју коже производи један те исти пигмент који се зове меланин. А тај пигмент није ни плав, ни зелен ни светао, већ његова боја иде од мрко-жуте до црне. Како онда он ствара плаву, смеђу или зелену боју? То зависи од концентрације пигмента што опет доводи до јачег или слабијег преламања светлости и ми онда тако видимо неку светлу или тамну боју. Мања густина пигмента спречава јаче преламање светлости, па су услед тога власи косе светле. У обрнутом случају долази до јачег преламања и до смеђе или црне боје косе. Једино црвена боја косе не настаје услед мање или веће густине меланина и одговарајућег преламања светлости, већ његовом оксидацијом. Длака без пигмента је седа.

Исти случај је и са очима. У ствари, плаве и зелене очи не постоје. Ни помоћу најсавременијих микроскопа не може се утврдити разлика између плавих и као угаљ црних очију. Јер, и код једних и код других у дужици се налази исти пигмент меланин. У црним и смеђим очима налази се већа количина тог пигмента, док га има знатно мање у зеленим, а сасвим мало у плавим очима.

Мања густина пигмента у очима спречава, као и код косе, јаче преламање светлости и услед тога су оне светле и обрнуто.

БОРАЦ ЗА САЛВАДОР

Гледао сам на телевизији и читао у штампи о борби салвадорског народа против диктатуре, па бих желео још да знам по коме је овај покрет добио име Фарабундо Марти.

НИКОЛА,
Ниш

Народноослободилачки покрет Фарабундо Марти из Ел Салвадора добио је име по познатом револуционару и хероју Аугустину Фарабунду Мартију који се родио 1893. у селу Теотепеке у округу Ла либертад у Ел Салвадору. Још као врло млад укључио се у борбу за јединство свих централноамеричких земаља. Године 1920. као студент права због учешћа у народном покрету протеран је у суседну Гватемалу. Убрзо се илегално вратио у своју земљу, а онда се укључио у антиимперијалистичку борбу народа Никарагве под вођством чувеног борца те земље генерала Сандина који је руководио борбом против северноамеричке окупације 1927–1933. Из те борбе Фарабундо Марти се вратио у Ел Салвадор 1930. са чином пуковника. Учествовао је у оснивању Комунистичке партије Ел Салвадора а касније је постао и њен генерални секретар. Припремајући устанак против диктатуре генерала Ернандеса, ухапшен је фебруара 1932. и стрељан. Одбио је да му пред пушчаним цевима вежу очи. Садашњи Фронт народног ослобођења узео је његово име као пример и инспирацију за борбу против данашње диктатуре у Ел Салвадору.

ДРВЕЋЕ БЕЗ ЛИШЋА

Мој сусјед се зимус вратио из војске и тврди како је тамо чуо да постоје нека хемијска средства помоћу којих се може изазвати опадање лишћа. Да ли је то тачно?

КОСТА,
Задар

Тачно је то што каже твој сусед. Заиста постоје хемијска средства којима може да се изазове превремено опадање лишћа, а зову се дефолијанти (од латинског defolatio – опадање лишћа). Употребљавају се у облику аеросола распршивањем из авиона специјалним прибором за поливање. Тако један авион у једном лету за четири минута може да распрши око 4000 литара раствора дефолијаната. После тога лишће опада у року од неколико недеља. Отровно деловање неких дефолијаната је веома дуготрајно и биљке могу остати без листа и више од годину дана. Оваква средства могу се користити у пољопривреди за уклањање лишћа пре бербе. Употребљавају се и у војне сврхе, а циљ им је да се помоћу њих противнику онемогући коришћење зеленила као природног заклона. Тако су се, на пример, Американци дефолијацијом служили у току вијетнамског рата и на тај начин су опустели простране тропске шуме (око 200000 ha). Нека од ових средстава опасна су и за људски и животињски организам.

ТОПЉЕНИ СИР

Волела бих да ми кажеш како се прави топљени сир.

ИРЕНА,
Штип

Топљени сир справља се мешањем и лаганим загревањем на температури од око 80°С тврдих и полутврдих сирева уз додатак 3,5 до 4,5 посто соли лимунске или фосфорне киселине. Ове соли заправо служе као емулгатор, односно оне отопљеној маси дају једноличност, а готовом производу жељену структуру. Када се не би додали емулгатори, термичка обрада довела би до његовог раздвајања на основне састојке: казеин, млечне масти и воду.

Како да од тврдог сира направе сир за мазање први су се досетили швајцарци Гибер и Штетлер који су свој нови „изум" и његов рецепт приказали 1913. године.

ПИСАЋЕ СТРУЧЊАЦИ

Нас две бисмо желеле да се бавимо боди билдингом, па нас интересује да ли у Београду постоји неки клуб.

ЉИЉАНА АНТОНИЋ
и СНЕЖАНА РУДИЋ

Бавим се боди билдингом, а родитељи ми кажу да је то штетно због проширивања вена. Да ли је то тачно? Тим спортом бавим се две године. Мишићи су ми се нагомилали, а имам 14 година.

САША АНТОНИЈЕВИЋ,
Слатина

Где бих могао да купим реквизите за бављење боди билдингом?

ЗОРАН,
Лазаревац

Имам четрнаест година и доста сам развијена. Желела бих да сазнам нешто о боди билдингу...

ЛЕЛА,
Крагујевац

Љиљани, Снежани, Саши, Зорану и Лели овога пута нећемо одговорити на питање. Али им поручујемо да не буду нестрпљиви јер ће много више о боди билдингу сазнати у једном од наредних бројева „Забавника". Управо зато што знамо да овај спорт постаје све популарнији одлучили смо да му посветимо више простора него што то може на странама „Мале поште". Ускоро: све о боди билдингу.

МАЛТЕШКИ ПРАВОПИС

Драги Забавниче,
Већ сам те једном питала да ли постоји малтешки језик? Ваљда ћу сад добити одговор.
Поздрав

ГОГА,
Суботица

Постоји. На Малти су званични језици енглески и малтешки. Овај језик заправо представља мешавину магребског (северноафричког арапског дијалекта) и италијанског. На Малти се њиме служи око 200000 људи. Знатно се разликује од осталих магребско-арапских дијалеката јер се дуго развијао потпуно одвојено. Овај језик се, рецимо, све до другог светског рата служио италијанским правописом али је касније извршена реформа тог правописа. Неки малтешки граматичари тврде да њихов језик не потиче од арапског већ од језика Феничана.

МЕТАЛНЕ КАПЉИЦЕ

Откад знам да читам, пратим Забавник. Надам се да ће моје писмо бити објављено и молим вас да ми одговорите како се жива вади из рудника када је у течном стању.

МИРЈАНА ПОПОСКА,
Струга

Жива (симбол Hg) је једини течни метал, међутим, она се веома ретко налази у свом течном елементарном стању, у капљицама, а чешће као руда цинобарит (сулфид живе). Главна налазишта цинобарита су у СССР-у, Шпанији, Италији, Мексику, САД. Код нас се у Идрији у Словенији налази један од највећих рудника живе у Европи, а по производњи овог метала наша земља је трећа у свету, одмах иза Шпаније и Италије. Из цинобарита жива се добија пржењем ове руде при чему се издваја сумпордиоксид, а остаје жива која се затим пречишћава филтрацијом, прањем у киселинама или дестилацијом у вакууму.

Овај метал иначе се убраја у најређе на земљи. Његов просечни удео у Земљиној кори мањи је него на пример платине или урана, али се жива на неким местима накупила у већим количинама, па је зато била позната још и у старом веку. Тако су старн Грци живу сматрали течним сребром, а алхемичари средњег века саставним делом свих метала. Енглески физичар Хенри Кевендиш је тек 1783. доказао да је жива метал. Она се данас користи за израду разних мерних апарата и инструмената, светиљки, у индустрији боје и у медицини.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Соња Јашовић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Живстић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276.00 динара, полугодишња 552.00 динара, годишња 1.104.00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552.00 динара, полугодишња 1.104.00 динара, годишња 2.208.00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Skr.	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

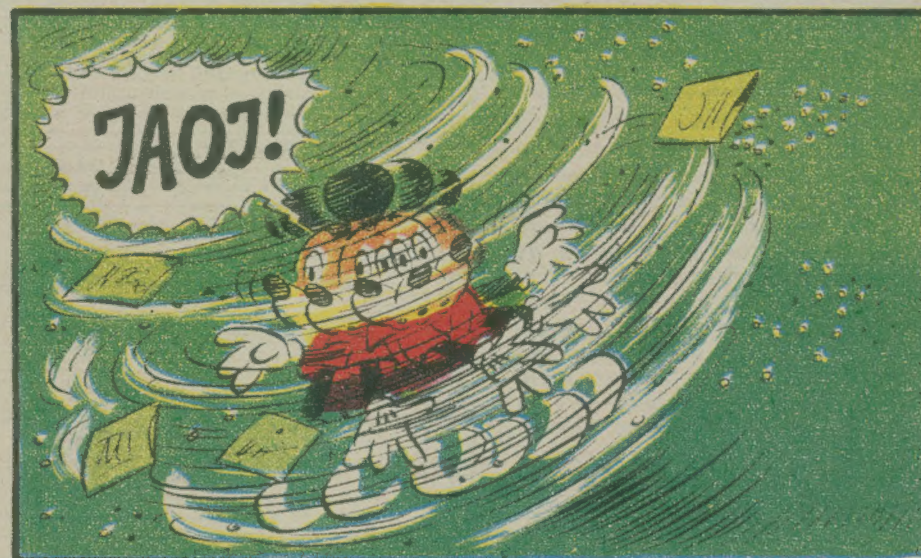

МИНИ, КАЖИ ДРАГИЧКА! ПОЧЕЋУ ДА ТЕ СНАБДЕВАМ СВЕЖИМ ПОВРЋЕМ!
СУПЕР! А КАД ТО?

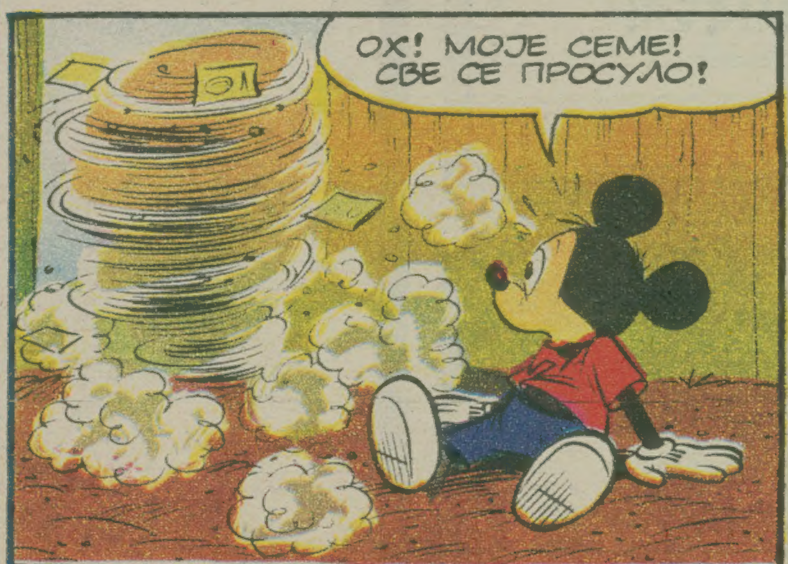

ПА, ЗА ДВА-ТРИ МЕСЕЦА!
!?
СЕМЕ

ЕВО, МИЋО! НАШ ПОВРТЊАК ЈЕ ГОТОВ!

ЗАСАДИЋЕМО ШАРГАРЕПУ, САЛАТУ, РОТКВИЦЕ, ЦРНИ И БЕЛИ ЛУК...
САЛАТА

БИЋЕ ТО ДИВНО... ИМАТИ РАЗНОГ, СВЕЖЕГ ПОВРЋА... ОХ, ВИДИ!
САЛАТА

ЈАОЈ!

ОХ! МОЈЕ СЕМЕ! СВЕ СЕ ПРОСУЛО!

ПА ШТА! БИЋЕ СВЕГА НА ЈЕДНОМ МЕСТУ!
ПАПАЗЈАНИЈА